

Strategia Rozwoju
Gminy Kondratowice
na lata 2023-2030

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KONDRATOWICE	6
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	11
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	15
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	21
4.1. Ocena sytuacji Gminy	21
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	22
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	24
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KONDRATOWICE	27
1. Misja i wizja	28
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.	29
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kondratowice oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	40
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa.....	57
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	62
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	65
ZAŁĄCZNIKI	67
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Kondratowice	67
Załącznik 2: Wzór ankiety	125
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	130

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznymi obowiązujących w Gminie Kondratowice, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. W pracę nad dokumentem zaangażowani byli członkowie Zespołu Strategicznego, w skład którego wchodził pracownicy Urzędu Gminy i Gminnych Jednostek Organizacyjnych.

Gminę Kondratowice przy tworzeniu Strategii wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

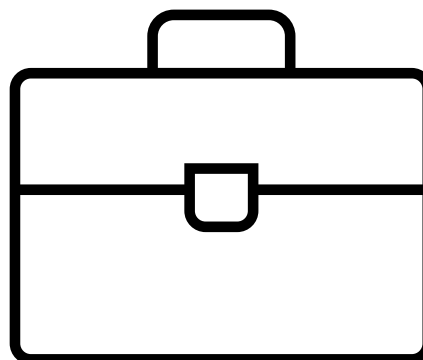
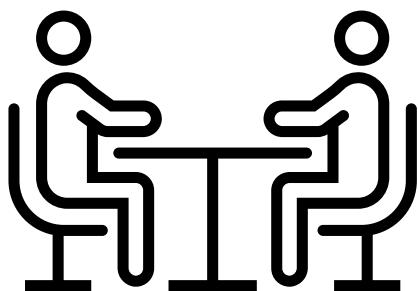
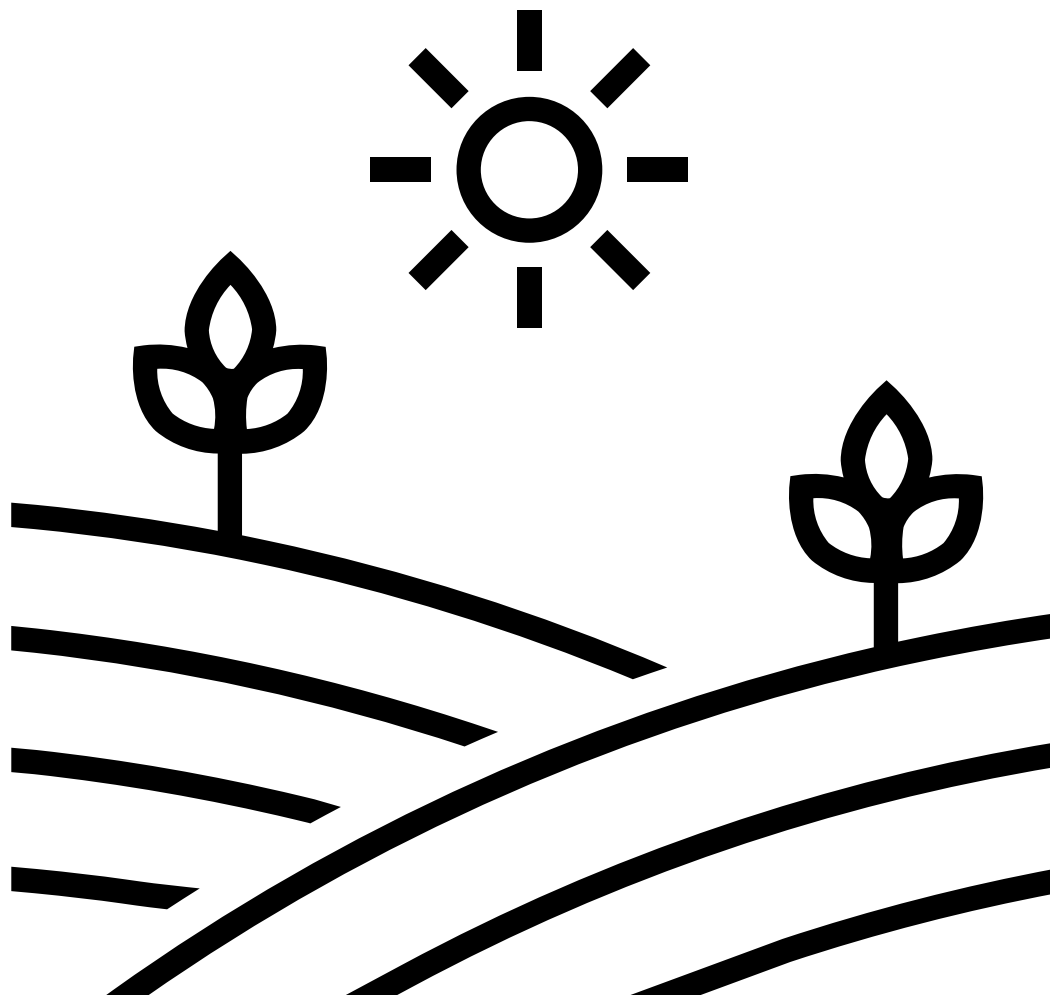
- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Marta Łaniewska – Starsza Specjalistka ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Maciej Łodyga – Młodszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego.

Pracę nad Strategią rozpoczęto w sierpniu 2022 roku, kiedy to Rada Gminy Kondratowice przyjęła Uchwałę Nr LIII/346/2022 w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono badaniami ankietowymi wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie opracowano analizę SWOT, misję i wizję rozwoju Gminy, a także cele strategiczne, operacyjne oraz działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. Powyższe zagadnienia skonsultowano z Gminą i w styczniu 2023 roku przygotowano projekt Strategii. Strategia Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030 została przygotowana zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

(Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia badań ankietowych. Następnie dokument poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w celu wydania opinii, dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju. Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KONDRATOWICE

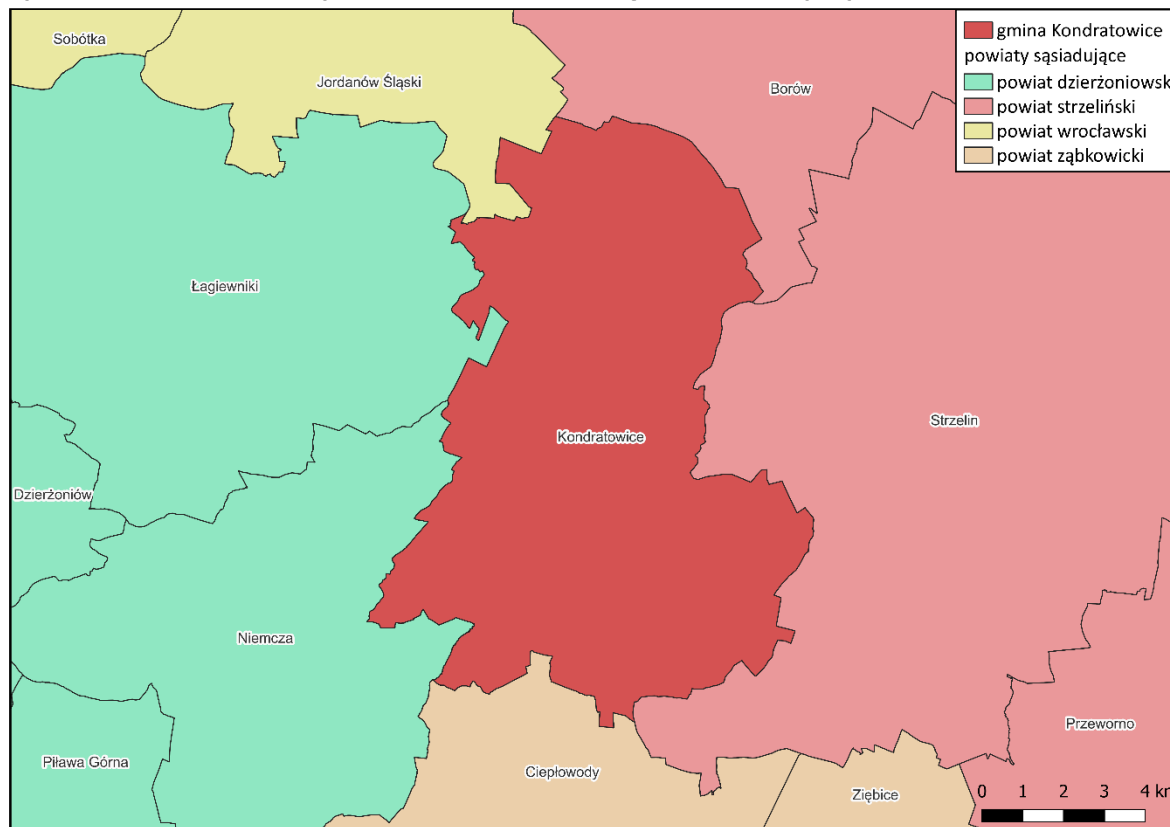
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA

Gmina Kondratowice jest gminą wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego. Wchodzi w skład powiatu strzelińskiego. Powierzchnia Gminy Kondratowice wynosi 98,34 km², co stanowi 15,8% powierzchni powiatu strzelińskiego. Użytki rolne stanowią ok. 83%, a lasy ok. 8% powierzchni Gminy.

Głównymi ośrodkami pełniącymi funkcję centrum administracyjnego oraz usługowego Gminy są wieś Kondratowice i wieś Prusy. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw oraz 27 miejscowości. Większość obszaru Gminy położony jest w granicach zlewni rzeki Ślęzy, będącej częścią dorzecza Odry. W południowo-wschodniej części Gminy przebiega granica zlewni rzeki Ślęzy i Oławy. Cały obszar Gminy Kondratowice położony jest w lewo-brzeżnej części dorzecza Odry. Głównymi ciekami wodnymi w Gminie są Ślęza i Mała Ślęza.

Ryc. 1. Położenie Gminy Kondratowice na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Obszar Gminy pod względem przyrodniczym można podzielić na dwie części: północną, równinną i południową, pagórkowatą. Na południu Gminy rosną lasy i sady jabłoniowe, są to tereny sprzyjające rozwojowi agroturystyki.

Na terenie Gminy w jej południowej części występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Wzgórza Niemczańskie” (PLH020082) zaliczający się do Obszarów Natura 2000 oraz 8 pomników przyrody w Prusach i Księżynicach Wielkich.

Gmina posiada dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa, z uwagi na występowanie gleb bardzo dobrej i dobrej klasy. Prawie całość gleb występujących na terenie Gminy wytworzona jest z glin, najczęściej pylastych i wytworów pyłowych, mających niekiedy charakter gleb lessowych. W obrębie użytków rolnych dominują gleby I-III klasy – ok. 84%. Gleby pozostałych klas posiadają niewielki udział – IV ok. 12%, V i VI około 2%. Wśród gruntów ornych 95% to gleby pszenne, z czego połowa zalicza się do gleb bardzo dobrych, 35% do dobrych, 10% do wadliwych (okresowo suchych).

Budowa geologiczna Gminy Kondratowice sprzyja również wydobyciu cennych surowców naturalnych. W Gminie znaleźć można liczne, nieczynne już kamieniołomy i wyrobiska. Surowce naturalne pozyskiwane były i są w południowej, pagórkowatej części. W granicach Gminy występują złoża granitu, które są eksploatowane w kamieniołomach w Górcie Sobockiej.

Zgodnie z oceną Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego Gmina Kondratowice znajduje się w zasięgu obszarów perspektywicznych pod względem poszukiwania wód termalnych o niskim stopniu rozpoznania, należących do bloku przedsudeckiego wg. Dowigałły i Paczyńskiego. Stanowi to szansę na rozwój Gminy w zakresie wykorzystania potencjalnych złóż termalnych.

Położenie i uwarunkowania historyczno-kulturowe Gminy Kondratowice sprawiło, że w Gminie występuje wiele cennych historycznie obiektów. Znajduje się tutaj 15 istniejących zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu. W jego skład wchodzi pałace, zespoły pałacowe wraz z parkami, dwory i kościoły. Jednym z głównych zabytków Gminy jest odrestaurowany pałac w Kondratowicach. Niestety większość pozostałych pałaców i dworców posiada słaby stan techniczny, bądź wręcz jest w ruinie. Ponadto w Gminie prowadzona jest Gminna Ewidencja Zabytków, do której wpisano 166 obiektów z miejscowości: Białobrzezie, Błotnica, Brochocinek, Czerwieńiec, Edwardów, Gołostowice, Górka Sobocka, Grzegorzów, Janowiczki, Jezierzycze Małe, Karczyn, Komorowice, Kondratowice, Kowalskie, Księginice Wielkie, Lipowa, Maleszów, Podgaj, Prusy, Rakowice, Sadowice, Stachów, Strachów, Wójcin, Zarzyca i Żelowice.

Szczególnie atrakcyjne turystycznie są południowe tereny Gminy, które obejmują północne partie Wzgórz Niemaczańsko-Strzelińskich, tj. Wzgórza Dębowe, Lipowe i Dobrzeńskie. Przez obszar Gminy przebiega 6 pieszych szlaków turystycznych, których operatorem jest PTTK. Widoczną szansą Gminy jest więc rozwój turystyki na tym obszarze, oparty o dogodne warunki przestrzenne i przyrodnicze.

KOMUNIKACJA

Gmina charakteryzuje się dość dobrym położeniem komunikacyjnym. Na sieć komunikacyjną w Gminie składają się przede wszystkim drogi powiatowe o łącznej długości 67 km oraz drogi gminne o łącznej długości 19,2 km, w przeważającej większości posiadające nawierzchnię bitumiczną. Przez obszar Gminy w kierunku wschód-zachód przebiega droga krajowa nr 39 relacji Łagiewniki-Brzeg. Na terenie Gminy nie znajdują się drogi o znaczeniu międzynarodowym. Najbliższa taka droga zlokalizowana jest o ok. 3 km

na zachód od granicy administracyjnej Gminy i jest nią droga ekspresowa S8 o oznaczeniu międzynarodowym E67.

Odległość drogowa ze wsi Kondratowice do Strzelina (będącego siedzibą władz powiatowych) wynosi ok. 13 km, a do Wrocławia (będącego siedzibą władz wojewódzkich) ok. 45 km. Podróż samochodem z Kondratowic do Strzelina zajmuje ok. 15 min, a do Wrocławia ok. 1h.

W Gminie nie funkcjonują aktualnie żadne połączenie kolejowe, pomimo że na jej terenie mieści się nieczynny dworzec w Kondratowicach. Nieczynna linia kolejowa nr 319 służyć może jednak rozwojowi turystyki, w postaci przejazdów kolejowych o charakterze turystycznym. Najbliższe działające dworce kolejowe znaleźć można poza granicami Gminy, w Białym Kościele oraz w Strzelinie. Oferują połączenia kolejowe w kierunku Wrocławia oraz Międzyzylesia.

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Według założeń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Gmina wchodzi w skład trzeciej strefy Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Podział WrOF na trzy strefy spowodowany był różnicą w sile powiązań oraz po części związaną z tym różną intensywnością rozwoju.

Ponadto Gmina Kondratowice, jak również cały powiat strzeliński, należy do Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Posiadają one duży potencjał rozwojowy, z uwagi na dostępność miejscowości transgranicznych zarówno w Polsce jak i w Niemczech.

Fragment Gminy tj. Obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk „Wzgórza Niemczańskie”, znajduje się w zasięgu Obszaru Funkcjonalnego Cennego Przyrodniczo.

W Gminie dla całego jej obszaru obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kondratowice zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Kondratowice nr XIX/120/2016 z dnia 20.07.2016 r. zmienione uchwałą nr XL/237/2018 z dnia 10.10.2018 r. W Gminie zauważa się potrzebę częściowej aktualizacji obecnego dokumentu w celu umożliwienia lokalizacji odnawialnych źródeł energii w postaci fotowoltaiki oraz ocenę jego aktualności do października 2023 roku.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Pod względem pokrycia terenu ww. planami, Gmina Kondratowice wypada korzystnie. W 2021 w Gminie obowiązywały 23 plany, obejmujące swoim zasięgiem aż 75% jej powierzchni. Miejscowości takie jak Brochocinek, Lipowa, Sadowice, Komorowice, Błotnica, Wójcin, Janowiczki i Maleszów nie zostały objęte żadnym z obowiązujących planów.

Ponadto aktualnie aktualizacji poddane są 2 istniejące miejscowe plany, natomiast w trakcie przygotowywania są 4 nowe o szacowanym udziale powierzchniowym w całkowitej powierzchni Gminy na poziomie 5%. Wysoki odsetek pokrycia planami ma przełożenie na małą liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, od 2017 roku 1-5 decyzji na rok. Wysoki udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym

znikome korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, można określić pozytywnym zjawiskiem. W przyszłości może ułatwić władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Ogranicza również niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie.

Dla terenu Gminy Kondratowice w 2015 roku uchwalono Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kondratowice na lata 2015-2025. Obszarami objętymi procesem rewitalizacji, a więc w których zidentyfikowano nagromadzenie problemów społecznych wraz z występowaniem problemów w innych strefach tj. w strefie gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej, są fragmenty miejscowości: Kondratowice, Prusy, Górka Sobocka, Gołostowice, Lipowa, Czerwieniec i Żelowice. Objęcie obszarów problemowych takim programem jest pozytywnym działaniem mającym na celu poprawę sytuacji w Gminie Kondratowice.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W Gminie Kondratowice w 2021 zarejestrowanych było 326 przedsiębiorstw, co dało jej 7,5% udział wśród wszystkich firm zarejestrowanych w powiecie. Był to najniższy wynik wśród gmin powiatu. Najwięcej podmiotów działa w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych. Do roku 2021 liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Alarmująca jest jednak tendencja spadkowa w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych, z jednoczesnym wzrostem podmiotów wyrejestrowanych w ostatnich latach. Skutkowało to tym, że w 2021 roku więcej firm zostało wyrejestrowanych z rejestru REGON, niż powstało.

Rozwój gospodarczy jednostki związany jest również z rynkiem pracy. Rolnictwo jest główną i podstawową formą aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy i główną funkcją rozwojową Gminy. Z uwagi na występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych, obserwuje się bardzo sprzyjające warunki dla rozwoju rolnictwa na terenie Gminy. Miejsca pracy zapewniają również kamieniołomy granitu w Górcie Sobockiej. Dodatkowo działalność gospodarczą prowadzą zakłady drzewne w Prusach i Podgaju oraz zakład produkcji rur i kształtek kanalizacyjnych w Kondratowicach.

Analizując udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie (w 2021 roku udział ten wynosił 7,5%), zauważyć można, iż Gmina charakteryzuje się wyższą liczbą niezatrudnionych niż średnio w powiecie i województwie. Tak wysoki i utrzymujący się poziom bezrobocia w Gminie jest alarmujący i świadczy o konieczności powzięcia odpowiednich działań w celu uzyskania tendencji malejącej.

Dobry dojazd do dużego ośrodka miejskiego w postaci Wrocławia stanowi szansę Gminy na rozwój nowych firm, mogących zapewnić zatrudnienie jej mieszkańcom oraz zainicjować napływ ludności do Gminy.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SIECIOWA

Duży wpływ na atrakcyjność danej jednostki pod względem zamieszkania czy prowadzenia swojej działalności ma jakość i dostępność infrastruktury technicznej na jej terenie. Sieć dróg na terenie Gminy rozmieszczona jest w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami, lecz charakteryzuje się ona zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy. Na terenie Gminy Kondratowice sieć komunikacyjna tworzona jest przez drogę krajową, drogi powiatowe i drogi gminne. Nie występują autostrady. Za zimowe utrzymanie i remonty częściowe nawierzchni dróg w 2021 roku odpowiadał Zakład Usług Komunalnych z siedzibą w Łagiewnikach. W Gminie organizowany jest bezpłatny transport zbiorowy obejmujący wszystkie miejscowości na terenie Gminy. Odpowiada za niego prywatny

przewoźnik obsługujący 4 linie autobusowe z miejscowości Prusy. Korzystają z nich głównie uczniowie dojeżdżający stamtąd do szkół średnich. Kursy odbywają się w godzinach porannych i popołudniowych, w celu umożliwienia młodzieży bezpiecznego dotarcia do szkół oraz powrotu do swoich miejscowości. Do najpilniejszych inwestycji w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej wyszczególniono budowę ul. Różanej i ul. Makowej w Kondratowicach oraz remonty dróg gminnych w miejscowościach Karczyn, Białobrzezie, Prusy, Lipowa, Sadowice, Żelowice i Błotnica. Ponadto występuje deficyt ścieżek rowerowych. Rekomendowana jest poprawa ww. aspektów, w celu umożliwienia swobodnego i komfortowego przemieszczania się mieszkańców po obszarze Gminy Kondratowice.

Infrastruktura techniczna to również sieć wodno-kanalizacyjna wraz z obsługującymi ją urządzeniami. Sytuację w tym aspekcie należy określić jako zadowalającą. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Zakład Usług Komunalnych w Kondratowicach. Eksploatację 3 ujęć wody, z których dostarczana jest ona do wszystkich mieszkańców Gminy, prowadzi Zakład Usług Komunalnych w Łagiewnikach, od którego Gmina prowadzi hurtowy zakup wody. Za zauważalne problemy w zakresie funkcjonowania sieci wymienia się jej przestarzałą infrastrukturę wodociągową. Planowanymi inwestycjami związanymi z siecią wodociągów jest jej rozbudowa, budowa stacji uzdatniania wody, modernizacje APS oraz wymiana awaryjnych odcinków sieci. W Gminie funkcjonuje sieć kanalizacyjna o długości 23,3 km, do której dostęp ma 60% mieszkańców. Nie obserwuje się problemu z wydajnością, zlokalizowanej w Kondratowicach, oczyszczalni ścieków. Dla mieszkańców nie posiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, bezodpływowych zbiorników oraz budowy przyłączy kanalizacyjnych. Planowanymi inwestycjami w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy jest zakup pomp do przydomowych przepompowni oraz gruntowny remont istniejących przepompowni sieciowych. Pomimo że w Gminie nie istnieje sieć gazowa, nie zdefiniowano potrzeby jej stworzenia.

Na obszarze Gminy nie jest dostępny Internet szerokopasmowy, jednak na terenie całej Gminy dostępny jest Internet zapewniany przez Orange i Green Lan. Współcześnie coraz więcej usług przenoszonych jest do Internetu, a wiele osób pracuje lub studiuje zdalnie. W celu zwiększenia atrakcyjności obszaru, niezbędne jest więc zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości sieci internetowej.

OCHRONA ŚRODOWISKA

W Gminie Kondratowice podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych w 2020 i 2021 roku było Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Natura” Grzegorz Płoszajski mieszczące się na ul. Nowe Osiedle 1 w Prusach. Pod tym samym adresem znajduje się jedyny w Gminie Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Prowadzona jest zarówno zbiórka odpadów bezpośrednio od mieszkańców (co 2 tygodnie, bądź co miesiąc – w zależności od rodzaju odpadów), lub w PSZOK od poniedziałku do piątku w godzinach 8-15.

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej antropopresji zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb. Gmina Kondratowice od 2020 r. włączyła się w realizację ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze”. Gmina prowadzi w ten sposób wsparcie dla mieszkańców na rzecz wymiany źródeł ciepła. Gmina służy pomocą mieszkańcom przy wypełnianiu wniosków, kompletowaniu niezbędnych załączników, przyjmowaniu wniosków i przekazywaniu do WFOŚiGW we Wrocławiu jak również rozliczaniu otrzymanego dofinansowania. Z końcem 2022 roku zakończono planowaną termomodernizację budynków użyteczności publicznej, a dokładniej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Prusach – wymiana pompy ciepła oraz montaż fotowoltaiki.

Gmina realizuje także dokumenty związane z ochroną środowiska, takie jak:

- Program Ochrony Środowiska Dla Gminy Kondratowice z 2004 roku,
- Program Usuwania Azbestu Dla Gminy Kondratowice z 2011 roku.

W ramach programu dotyczącego usuwania azbestu w 2021 roku Gmina Kondratowice wzięła udział w programie priorytetowym ogłoszonym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu pn.: „Czysta Gmina bez Azbestu 2021”. W ramach akcji w Gminie zbierano podania od mieszkańców z prośbą o odebranie lub zdemontowanie eternitu z posesji.

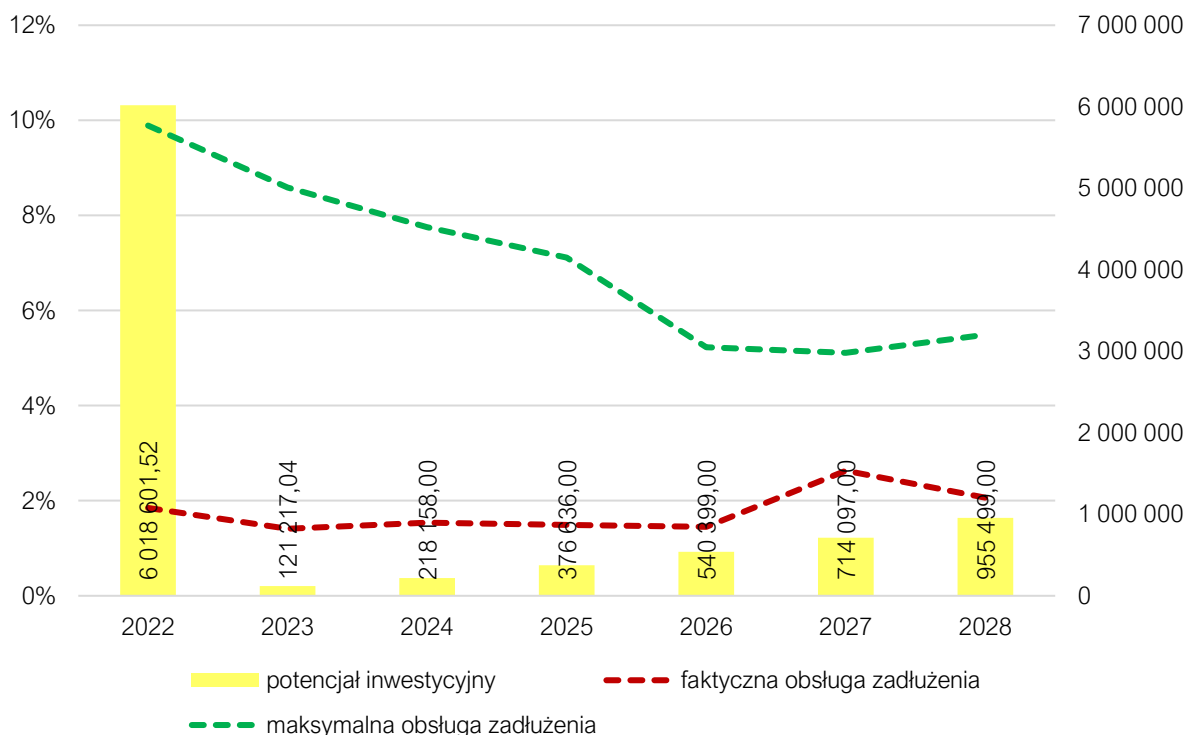
GOSPODARKA BUDŻETOWA

W latach 2017-2021 dochody Gminy Kondratowice corocznie się zwiększały z poziomu 20,2 mln zł w 2018 roku do prawie 24,8 mln zł w 2021 roku. Corocznie wzrastały również wydatki bieżące Gminy – z niecałych 18 mln zł w 2017 roku do 22 mln zł w 2021 roku. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Kondratowice w latach 2017-2021 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była względnie stabilna – jedynie w roku 2017 i 2019 wydatki Gminy przewyższały jej dochody. W 2019 roku poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) wyniósł jedyne 91 tys. zł, jednak od tego czasu corocznie wzrastał, w skutek czego w 2021 roku nadwyżka ta wyniosła już 1,6 mln zł. Świadczy to o stopniowej poprawie sytuacji finansowej Gminy.

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kondratowice na lata 2022-2028 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2028. Jego kształt pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Wykres informuje również o potencjale inwestycyjnym Gminy, rozumianym jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów)

w latach realizacji dokumentu. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w znacznej części okresu obowiązywania Strategii wyniesie jedynie ok. 8 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, iż inwestycje w Gminie Kondratowice mogą być realizowane również ze środków zewnętrznych, których znaczenie rośnie w sytuacji ograniczonych zdolności inwestycyjnych budżetu. Może się jednak okazać, że nie będzie możliwości pozyskania środków na realizację pożądanego zadania, co z kolei może skutkować brakiem możliwości jego wykonania.

Ryc. 2. Potencjał inwestycyjny w latach 2022-2028

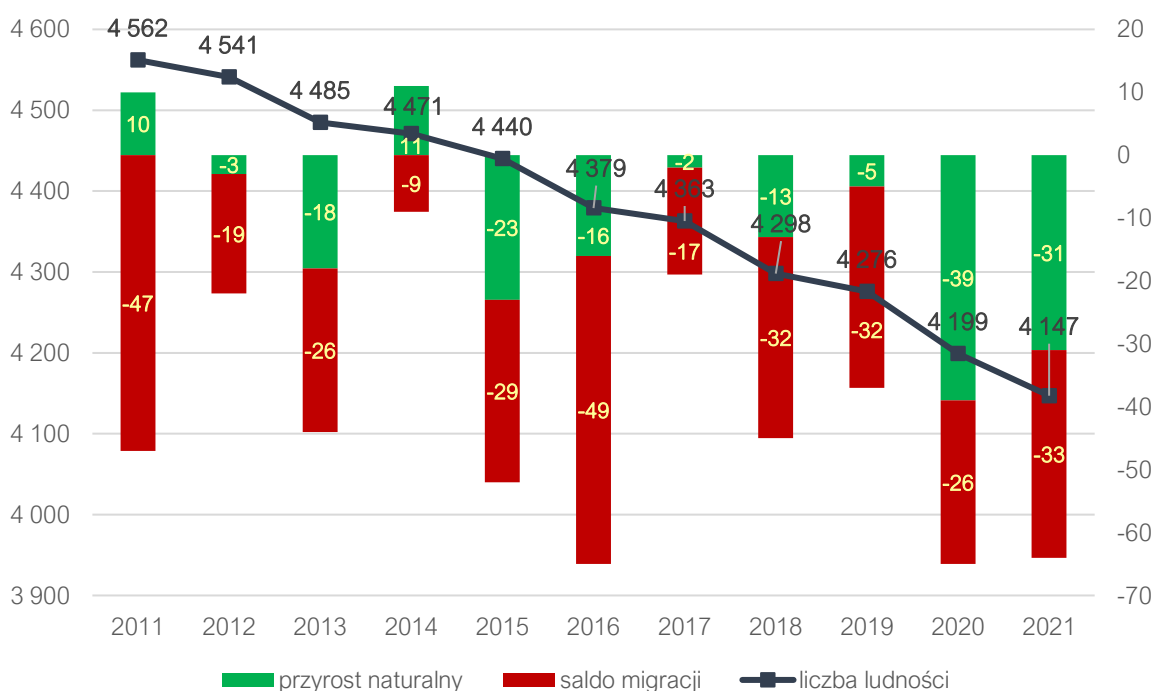
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LIII/349/2022 Rady Gminy Kondratowice z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kondratowice na lata 2022-2028

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

DEMOGRAFIA

Sytuacja demograficzna w Gminie jest problematyczna. Według danych GUS w 2021 roku Gmina liczyła 4 147 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło ok. 42 os/km². Od 2011 roku liczba mieszkańców spada, różnica między pierwszym, a ostatnim z badanych lat wynosiła 415 osób. Oznacza to, że Gmina się wyludnia. Na obserwowaną tendencję składają się dwa czynniki: przyrost naturalny oraz saldo migracji. W badanym dziesięcioleciu sytuacja była niekorzystna, w szczególności pod względem salda migracji, które co roku plasowało się na ujemnym poziomie. Przyrost naturalny w badanym okresie tylko dwa razy zanotował wartości dodatnie – w 2011 i 2014 roku. Ponadto w 2020 i 2021 roku zanotowano mocno ujemną wartość przyrostu rzeczywistego wraz ze znacznym pogorszeniem się wartości przyrostu naturalnego. Tak duży skok na przestrzeni zaledwie dwóch lat spowodowany był prawdopodobnie ogólnoświatową pandemią koronawirusa SARS-CoV-2. Porównywalną wartość zanotowano w 2016 roku, jednak wtedy znaczny udział w przyroście rzeczywistym stanowiło saldo migracji, zanotowano więc spory odpływ ludności z terenów Gminy. Utrzymując obserwowane tendencje, zarówno w wartości salda migracji, jak i przyrostu naturalnego, w przyszłości pogłębi to tylko negatywne skutki wyludniania się Gminy.

Ryc. 3. Zmiany liczby ludności w Gminie Kondratowice w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Za zmniejszającą się liczbą ludności oraz ujemnym przyrostem naturalnym podążają także zmiany związane ze strukturą ludnościową. Zarówno liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym corocznie stopniowo maleje – od 2017 roku do 2021 roku był to spadek o kolejno 12% i 8%. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja – od 2017 roku do 2021 roku była to tendencja wzrostowa o 12%, co skutkuje starzeniem się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawiającego ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym stopniowo wzrasta. Dodatkowym negatywnym aspektem jest fakt, że pomimo iż wartość senioralnego obciążenia demograficznego była minimalnie niższa w Gminie względem jednostek wyższego rzędu, to dynamika tego wskaźnika w Gminie jest wyższa w porównaniu do powiatu strzelińskiego i województwa dolnośląskiego. W strukturze demograficznej ważną rolę odgrywają osoby w wieku kreatywnym, tj. w wieku od 25 do 34 lat. Ta grupa przyczynia się do wzrostu poziomu gospodarczego danego obszaru. Udział osób w wieku kreatywnym w ogólnej liczbie ludności Gminy Kondratowice systematycznie spadał i w 2021 roku wynosił 12,86%. Pod tym względem Gmina posiadała niższe wartości od województwa i powiatu.

W Gminie zauważalny jest modelowy przykład stopniowego starzenia się społeczeństwa. Obserwuje się spadek liczby dzieci i osób w wieku produkcyjnym, rośnie liczba i udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej Gminy. Dodatkowo liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Taki stan rzeczy jest bardzo alarmujący. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji może być już w niedalekiej przyszłości zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu do Gminy ludzi w wieku kreatywnym w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na ocenę poziomu jakości życia ma wpływ dostępność i wymiar usług dla mieszkańców. Niestety obecnie na terenie Gminy Kondratowice nie funkcjonuje ani jeden żłobek. W latach 2018-2020 działała tylko jedna tego typu placówka – „Wesoła Górka”. Zlokalizowana była w Górcie Sobockiej i prowadzona była przez Fundację Edukacji Przedszkolnej, która otrzymała środki z UE na funkcjonowanie. Niestety z uwagi na rosnące koszty dla rodziców na oddanie dzieci do żłobka, obiekt stracił zainteresowanie i został zawieszony. Obecnie Gmina planuje przystąpienie do rządowego programu Maluch+ w celu wybudowania żłobka przy przedszkolu w Kondratowicach.

Dzieci powyżej 3 roku życia mają możliwość uczęszczania do przedszkoli. Według danych Gminy, poziom upowszechniania opieki przedszkolnej od 2019 roku wynosił stale 100%. W Gminie działa 1 przedszkole publiczne i 1 niepubliczny punkt przedszkolny: Przedszkole Publiczne w Kondratowicach w 2021 roku zapewniało opiekę 98 przedszkolakom w wieku od 2,5 do 6 lat, podzielonym na 5 grup – z czego 2 oddziały „0”. Punkt niepubliczny „Wesołe przedszkolaki” w Żelowicach działa przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II.

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają 2 szkoły podstawowe, w Prusach i Żelowicach. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Armii Krajowej w Prusach świadczy nauczanie dla 224 dzieci podzielonych na 14 oddziałów, natomiast do Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Żelowicach, której organem prowadzącym jest Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła w Żelowicach”, uczęszcza 42 uczniów podzielonych na 8 oddziałów. Stan bazy dydaktycznej w obu szkołach jest zadowalający, jednak z ciągłym potencjałem na poprawę aktualnej sytuacji. Każda ze szkół wyposażona jest w sale lekcyjne, salę gimnastyczną, komputery do użytku uczniów, projektory multimedialne, szafki dla każdego ucznia. Dodatkowo szkoła w Prusach posiada monitoring szkolny, świetlicę, parking dla kadry i rodziców oraz gabinet pielęgniarki.

W roku szkolnym 2021/2022 uczniowie wszystkich gminnych szkół osiągnęli wyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki oraz języka polskiego niż średnie wyniki w powiecie oraz porównywalne wyniki z języka angielskiego.

Możliwości rozwoju systemu oświatowego w Gminie są w dużej mierze zależne od przyznanej subwencji oświatowej. Wydatki bieżące Gminy w dziale oświaty i wychowania w latach 2016-2021 stopniowo wzrastały – o ponad 2 mln zł. W latach 2016-2021 subwencja utrzymywała się w przedziale 3,2-3,5 mln zł, co pokrywało zapotrzebowanie na wydatki w tym dziale średnio w 52%.

KULTURA I SPORT

Mocną stroną Gminy jest aktywna działalność kulturalna gminnych jednostek organizacyjnych. Na terenie Gminy Kondratowice funkcjonują: Gminny Ośrodek Kultury w Kondratowicach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach. Są to dwa prężnie działające podmioty realizujące zadania w zakresie kultury i sportu w Gminie Kondratowice, których organem prowadzącym jest Gmina.

Gminny Ośrodek Kultury w Kondratowicach mieści się w wyremontowanym w 2007 roku, dobrze wyposażonym budynku przy ul. Długiej 23, na którego stanie znajdują się stoły pingpongowe, gry świetlicowe, telewizor czy piłkarzyki. Poza budynkiem GOK w Kondratowicach podlega mu aż 18 placówek świetlic: Prusy, Gołostowice, Górka Sobocka, Zarzyca, Księginice Wielkopolskie, Karczyn, Podgaj, Grzegorzów, Żelowice, Czerwieńec, Janowiczki, Maleszów, Komorowice, Lipowa-Sadowice, Rakowice, Wójcin, Stachów oraz Białobrzezie. Stanowią one z pewnością potencjał dla Gminy i ważne jest ich dobre wykorzystanie. Ponadto GOK odpowiedzialny jest za organizację różnego rodzaju wycieczek, festynów czy koncertów np. dożynek gminnych, Dnia Kobiet, Dnia Sołtysa, ferii zimowych, wieczorów czytelniczych i projektów z E-Senior 65+. W 2021 roku po raz pierwszy na terenie Gminy zorganizowano w GOK Galę uczniów, która miała na celu wyróżnienie najlepszych uczniów klas IV-VIII uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Prusach. Cyklicznie organizowane są także spotkania z noworodkami i osobami kończącymi w Gminie 18 lat.

Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach jako jednostka organizacyjna Gminy odpowiedzialna jest za upowszechnianie szeregu działań z zakresu kultury. Poza gromadze-

niem księgozbioru o charakterze uniwersalnym i prowadzeniu wypożyczalni książek, Biblioteka zajmuje się organizacją wydarzeń kulturalnych, konkursów i spotkań z autorami m.in. cotygodniowe oglądanie i czytanie bajek, Ferie w Bibliotece czy konkurs recytatorski. Posiada jedną filię zlokalizowaną w Zarzycy.

W Gminie organizowanych jest kilka wydarzeń kulturalnych i sportowych, których głównym celem jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców w tym zakresie oraz ich integracja: Dzień Sołtysa, Dzień Kobiet, Obchody 3 Maja, Motoserce, „Od Janka do Iwanka”, Dożynki, Obchody 11 Listopada i Dzień Seniora.

W 2021 roku na terenie Gminy Kondratowice działały dwa kluby sportowe: LKS „Ślęza” Księginice Wielkie i GKS „Czarni” Kondratowice. Pierwszy z nich posiada jedną, seniorską sekcję piłki nożnej. W ramach drugiego funkcjonują 3 drużyny młodzieżowe i 1 drużyna seniorska. Ponadto w dziedzinie sportu w Gminie realizowany jest program „Lokalny Animator Sportu”, dofinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu. Zajęcia sportowe w ramach programu odbywają się corocznie na stadionie w Kondratowicach od marca do listopada.

BEZPIECZEŃSTWO

W Gminie dostrzega się problem związany z brakiem posterunku Policji na terenie Gminy, co skutkuje dłuższym czasem reakcji odpowiednich służb w sytuacjach problematycznych. Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Kondratowice odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie. Obszar Gminy znajduje się w rejonie nr V przydzielonemu jednemu z dzielnicowych. Jedynym punktem w Gminie objętym Gminnym monitoringiem jest PSZOK w postaci składowiska odpadów Podgaj. Oprócz funkcjonariuszy policji za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają również funkcjonariusze 2 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej – w Prusach i w Kondratowicach. W Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym ujęto jedynie jednostkę z Kondratowic, oznacza to, iż tylko ona spełnia wymagania sprzętowe określone w normatywach wyposażenia jednostek OSP. W Gminie istnieje Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego (Gminne Centrum Reagowania).

ORGANIZACJE SAMORZĄDOWE

W Gminie zauważa się pozytywną sytuację, w postaci dużej aktywności lokalnych stowarzyszeń, pomimo małej liczebności tego typu grup. Na terenie Gminy funkcjonuje 12 organizacji pozarządowych, stowarzyszeń lub fundacji działających w obszarach bezpieczeństwa, pomocy społecznej, ekologii, zdrowia, sportu czy kultury (m.in. OSP, Samodzielny Punkt Medyczny, Kluby Sportowe, Dolnośląski Inkubator Sztuki, Stowarzyszenia „Złota Jesień”, Odnowa Wsi Gołostowice, „Przyjazna Szkoła w Żelowicach” czy Inicjatyw Lokalnych na Rzecz Rozwoju Środowiska „Zielony Zakątek”). Ich liczba na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kondratowice jest znacznie niższa niż analogiczny wskaźnik dla powiatu i województwa, jednak od 2017 roku obserwuje się ciągły, stopniowy wzrost tego wskaźnika. W 2021 wskaźnik wynosił 3,13 organizacji na 1 tys. mieszkańców.

Ponadto Gmina jest też członkiem 5 stowarzyszeń i związków międzygminnych – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik, Stowarzyszenie Aglomeracja Wrocławska, Euroregion Glacensis Kłodzko, Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Strzelinie oraz Związek Gmin Wiejskich.

OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną dla mieszkańców Gminy Kondratowice zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej na ul. Pocztowej 33 w Prusach, w którym znajduje się poradnia lekarza, gabinety pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, położnej środowiskowo-rodzinnej oraz gabinet diagnostyczno zabiegowy. W Prusach znajduje się także Punkt Apteczny Centrum Zdrowia na ul. Kościelnej 5 oraz Prywatny Gabinet Stomatologiczny Wewiórska Małgorzata Poradnia Stomatologiczna na ul. Pocztowej 33.

Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest w Strzelinie (oddalonym o 13 km od wsi Kondratowice). Ponadto znaleźć je można w Dzierżonowie, Ząbkowicach i we Wrocławiu.

Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień takich jak np. przeciw ospie, grypie itd.

POMOC SPOŁECZNA

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Kondratowice odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach. W 2020 roku w Gminie zarejestrowano 446 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Od roku 2016 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców zarówno w Gminie, powiecie, jak i województwie ulegała spadkowi.

GOPS w Kondratowicach oferuje świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe i dodatek energetyczny, stypendia i zasiłki szkolne oraz wydawanie Karty Dużej Rodziny. Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy jest oparta o następujące dokumenty:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii w Gminie Kondratowice na 2021 r.,
- Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Kondratowice na lata 2021-2023,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Kondratowice.

Do realizacji poszczególnych programów wyznaczono wiele podmiotów, instytucji i stowarzyszeń w Gminie – zarówno gminnych, powiatowych, jak i pozarządowych.

Gmina Kondratowice w 2021 roku dysponowała w swoim zasobie w sumie 31 budynkami z 58 mieszkaniami komunalnymi.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

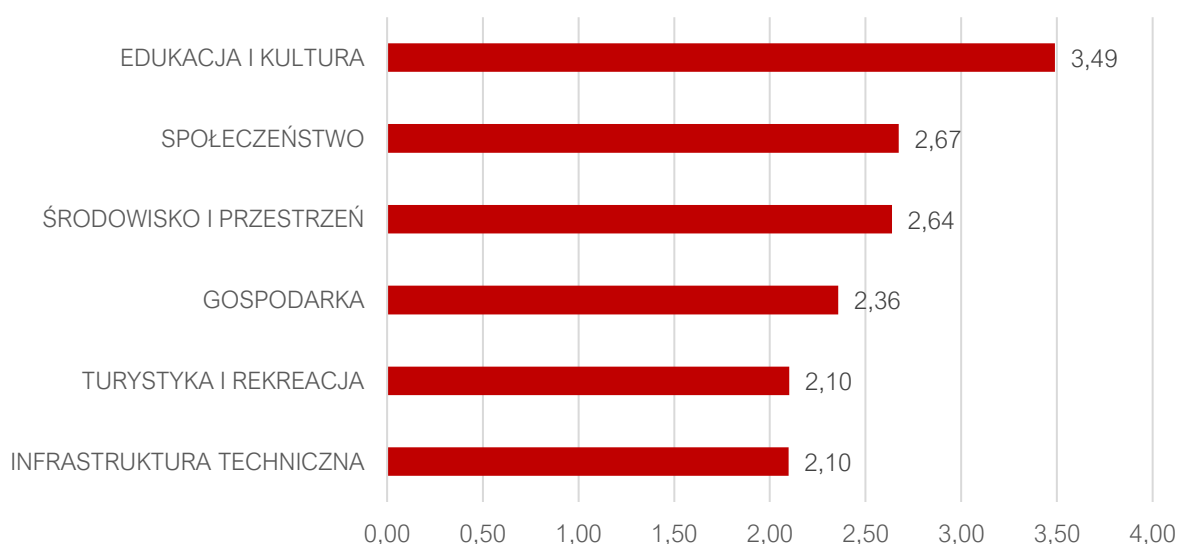
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Kondratowice przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza online. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od **08 września do 31 października 2022 roku**.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 75 ankiet, z których największą część respondentów stanowiły kobiety (77,3%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 36-45 lat (36%), a 74,7% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Kondratowice w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,49), z kolei najgorzej turystykę i rekreację oraz infrastrukturę techniczną (średnia ocena dla obu obszarów wynosiła 2,10). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,36 do 2,67. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,56.

Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został system ścieżek rowerowych (1,40). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem

w zakresie stanu dróg w Gminie (1,48), działań promocyjnych Gminy mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,58), oferty spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych (1,72) i dla młodzieży (1,84), poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej (1,82) i gastronomicznej (1,82), dostępu do specjalistycznej opieki medycznej (1,88), bezpieczeństwa przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych (1,93), możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy (1,97), połączeń komunikacyjnych z innymi gminami (1,93), infrastruktury melioracji szczegółowej (2,00), a także jakości sieci kanalizacyjnej (2,00). Elementy uzyskały średnią ocenę poniżej, bądź równą 2, co oznacza, że mieszkańcy mają w stosunku do nich złą i bardzo złą opinię.

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane	Najgorzej oceniane
Spółeczeństwo	Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu w Gminie	Stan dróg w Gminie
Turystyka i rekreacja	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	System ścieżek rowerowych
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Działalność świetlic wiejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Wskazać należy, że dziedziny funkcjonowania Gminy wyróżnione oceną powyżej 4,0 wystąpiły jedynie w obszarze edukacji i kultury. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyły: dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,27), dostęp do edukacji przedszkolnej (4,21), jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy (4,11) oraz jakość edukacji przedszkolnej (4,02).

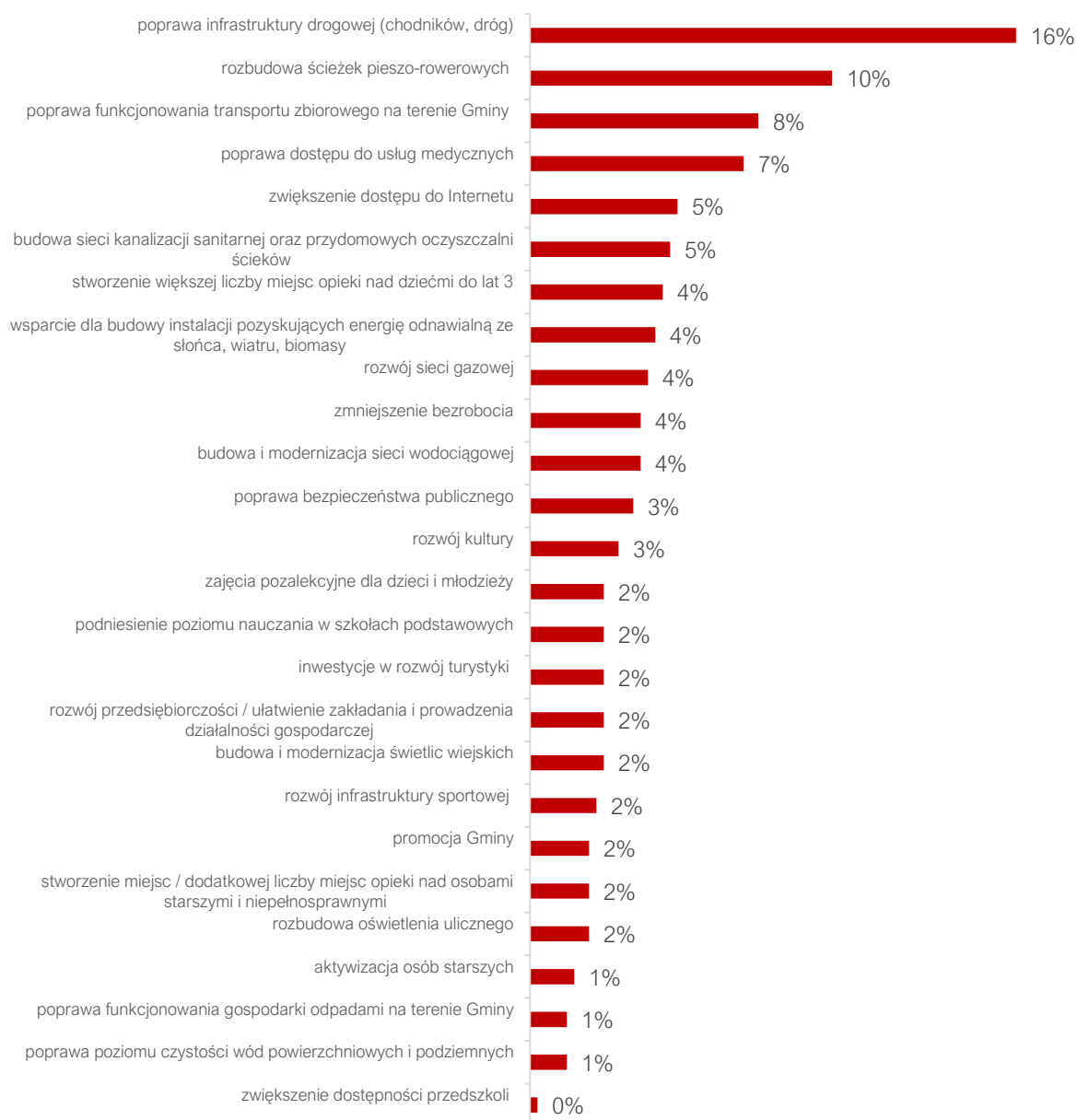
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazły się: poprawa infrastruktury drogowej (16% odpowiedzi), następnie rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (10%), poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy (8%), poprawa dostępu do usług medycznych (7%), zwiększenie dostępu do Internetu (5%) oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (5%). Najmniej priorytetowe według mieszkańców jest zwiększenie dostępności przedszkoli (0%), poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych (1%), poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie Gminy (1%) i aktywizacja osób starszych (1%).

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według

mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na wysoką jakość infrastruktury technicznej, walory przyrodnicze i bogatą ofertę turystyczno-rekreacyjną dla wszystkich, zabijki, czystość środowiska, ekologię, a także rozwój społeczny i kulturalny.

Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju Gminy Kondratowice według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

- 1) infrastruktura techniczna i komunikacyjna,
- 2) ochrona środowiska,
- 3) usługi społeczne i zdrowotne,
- 4) turystyka i oferta czasu wolnego.

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym dróg, ścieżek pieszo-rowerowych i kanalizacji sanitarnej, a także dostępu do usług społecznych i zdrowotnych. Podstawą do tworzenia warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji, powinna być natomiast rozbudowa oferty spędzania wolnego czasu, poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości infrastruktury turystycznej.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie.

Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S** (ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W** (ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O** (ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T** (ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany.

Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski po analizie diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Kondratowice,
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 8 września do 31 października 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Kondratowice przedstawia poniższe zestawienie:

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozłożona sieć dróg w Gminie • wysokie walory turystyczne i wypoczynkowe (bliskość góry Ślęza, Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie) • wysokie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz mała liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy • uchwalony Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kondratowice na lata 2015-2025 • obiekty agroturystyczne w południowej części Gminy • wysoki stopień zwodociągowania Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak czynnej linii kolejowej • większość zabytkowych dworów i pałaców w złym stanie technicznym lub w ruinie • średnia jakość dróg gminnych • mała ilość ścieżek rowerowych • słabo rozwinięty transport publiczny na terenie Gminy oraz mała liczba połączeń między miejscowościami w Gminie oraz gminami okolicznymi • bezrobocie wyższe niż w powiecie i województwie • niższy współczynnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców niż w powiecie i województwie • niewiele dużych zakładów pracy

- wydajne stacje uzdatniania wody i oczyszczalnia ścieków
- wsparcie Gminy w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
- zwiększający się udział odpadów segregowanych w ogólnej ilości odpadów
- uchwalone Programy Ochrony Środowiska oraz Usuwania Azbestu Dla Gminy Kondratowice
- wysoka dostępność opieki przedszkolnej
- dobry stan bazy dydaktycznej
- dobry poziom nauczania w szkołach w Gminie w porównaniu ze szkołami powiatu
- duża aktywność GOK i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz włączenie placówki w integrację mieszkańców
- duża ilość świetlic i sal w zasobie GOK rozłożonych po różnych miejscowościach w Gminie
- oferta kulturalna promująca dobre nawyki oraz tradycje lokalne jednocześnie integrujące różne grupy społeczne – akcje zbiórki krwi, przegląd zespołów ludowych, warsztaty artystyczne
- duża aktywność klubów sportowych
- dobry stan techniczny budynków użyteczności publicznej (budynek Urzędu Gminy, świetlice wiejskie, szkoły)
- duża aktywność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych
- polityka pomocy społecznej oparta o szereg dokumentów i instytucji gminnych oraz stowarzyszeń
- dobry stan zasobu mieszkań komunalnych

SZANSE

- dobre połączenia drogowe, w tym przebiegająca przez Gminę droga krajowa nr 39
- włączenie do trzeciej strefy Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego i Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego województwa dolnośląskiego
- możliwość eksploatacji istniejących złóż surowcowych
- dobra jakość gleb na terenie Gminy
- wiele obiektów zabytkowych występujących na terenie Gminy, w tym odrestaurowany zespół pałacowy w Kondratowicach
- bogata oferta szlaków turystycznych PTTK w Gminie
- potencjał do rozwoju agroturystyki w Gminie
- bliskość drogi o znaczeniu międzynarodowym – droga ekspresowa S8
- zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii

- brak sieci gazowej
- brak dostępu do szerokopasmowego Internetu
- niski potencjał inwestycyjny Gminy
- zła sytuacja demograficzna – długotrwały spadek liczby mieszkańców (mocno ujemna wartość salda migracji i przyrostu naturalnego w Gminie)
- brak monitoringu na terenie Gminy, z wyjątkiem PSZOK
- brak Klubu Seniora
- brak Posterunku Policji na terenie Gminy
- brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- wyniki egzaminów państwowych niższe od średniej wojewódzkiej
- niższa liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na jednego mieszkańca niż w powiecie i województwie
- brak prowadzenia badań profilaktycznych i dofinansowania nieobowiązkujących szczepień ze strony Gminy dla mieszkańców
- duża liczba mieszkańców paląca węglem co wpływa negatywnie na jakość powietrza

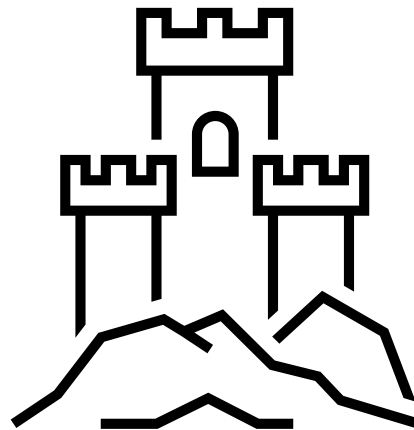
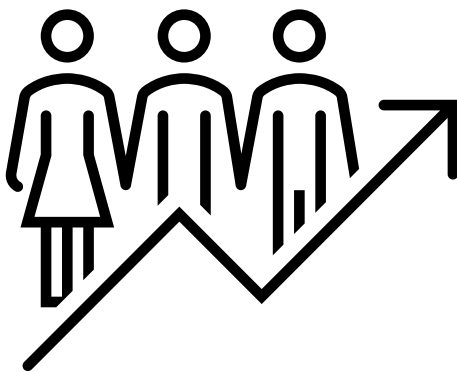
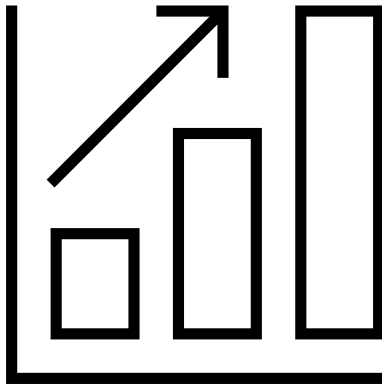
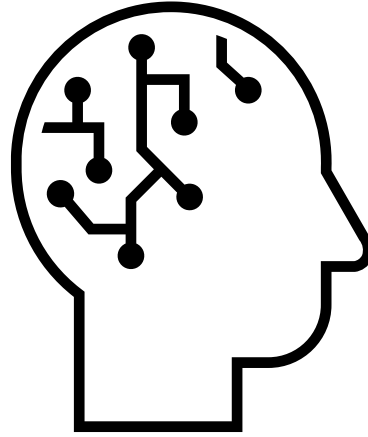
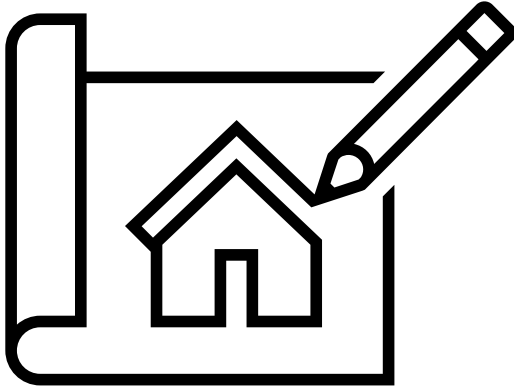
ZAGROŻENIA

- starzejące się społeczeństwo
- ucieczka osób młodych z obszarów wiejskich do większych miast
- zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia suszy i powodzi
- wysoka inflacja, podwyższone podatki, wyższe ceny skutkujące spadkiem jakości życia mieszkańców
- następstwa społeczno-gospodarcze wywoływane kolejnymi falami epidemii SARS-CoV-2;
- konsekwencje społeczne i gospodarcze jako następstwo pandemii (wzrost bezrobocia, spadek poziomu przedsiębiorczości, spadek jakości nauczania na skutek zdalnego nauczania, zaburzenia depresyjne społeczeństwa);
- długa procedura opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- przebieg drogi krajowej nr 39, jako źródło hałasu i zanieczyszczeń

- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (program „Czyste powietrze”) i wymianę pieców
- program „Lokalny Animator Sportu”
- przynależność Gminy do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu
- najbliższe stacje pogotowia zlokalizowane w niedalekiej odległości od Gminy
- dostęp do powiatowych instytucji i stowarzyszeń w zakresie pomocy społecznej

- zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową

CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KONDRATOWICE

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia **misja** Gminy Kondratowice brzmi:

Gmina Kondratowice efektywnie zaspokaja potrzeby mieszkańców Gminy, zapewnia godne warunki bytowe, rozwój społeczeństwa oraz poczucie stabilizacji w przyszłości.

Z kolei wizja to obraz przyszłości Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Kondratowice w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Uwzględniając przyjęte założenia **wizja** Gminy Kondratowice brzmi następująco:

W 2030 roku Gmina Kondratowice jest miejscem przyjaznym do życia i wypoczynku, czystym i zielonym, pamiętającym o lokalnej tradycji i dziedzictwie kulturowym a zarazem nowoczesnym, zapewniającym jej mieszkańcom możliwość rozwoju intelektualnego i zawodowego, otwartym na inwestorów oraz przyciągającym nowych mieszkańców.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Kondratowice, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

- CEL I: Zintegrowany rozwój infrastruktury technicznej z poszanowaniem walorów przyrodniczych
- CEL II: Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego
- CEL III: Kompleksowa oferta społeczno-kulturalna wzmacniająca aktywność wszystkich mieszkańców

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tab. 2. Cele strategiczne i cele operacyjne dla Gminy Kondratowice

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I: Zintegrowany rozwój infrastruktury z poszanowaniem walorów przyrodniczych		CEL II: Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego		CEL III: Kompleksowa oferta społeczno-kulturalna wzmacniająca aktywność wszystkich mieszkańców	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy	2.1.	Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	3.1.	Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej
1.2.	Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	2.2.	Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych	3.2.	Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych
1.3.	Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza	2.3.	Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii	3.3.	Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

Źródło: opracowanie własne.

Cele strategiczne Gminy Kondratowice odwzorowują obszary rozwojowe w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY I

Zintegrowany rozwój infrastruktury z poszanowaniem walorów przyrodniczych

- 1.1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy
- 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej
- 1.3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku. Ład przestrzenny uwzględnia bowiem w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Dlatego też, stanowi on niezbędny element zrównoważonego rozwoju. Cel strategiczny I zakłada więc zintegrowany rozwój infrastruktury z poszanowaniem walorów przyrodniczych, co skutkować będzie stworzeniem atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku poprzez zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Gminy, rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, z jednoczesną ochroną zasobów środowiska przyrodniczego i walorów przyrodniczych, a także poprawę jego stanu.

Istotnym elementem rozwoju Gminy jest jej względnie dobre, drogowe połączenie komunikacyjne. Gmina Kondratowice położona jest w oddaleniu od większych miast, a główny układ komunikacyjny oparty jest na drodze krajowej nr 39. Pomimo dużej odległości drogowej do Wrocławia, wynoszącej ok. 50 km, dojazd do Kondratowic zajmuje ok. 1 godziny. Zwiększa to atrakcyjność Gminy do potencjalnego zamieszkania nowych osób szukających spokojnego miejsca do życia, jednak umożliwiającą łatwy dojazd do większego ośrodka miejskiego. Tereny zlokalizowane blisko drogi krajowej nadają się do prowadzenia różnego rodzaju działalności gospodarczej, a więc stwarzają zarazem potencjał do rozwoju gospodarczego Gminy.

Szczególny wpływ na rozwój każdej gminy ma wysoka jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej, która wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania. Ważne jest, aby infrastruktura komunikacyjna była dobrze rozbudowana, spójna i projektowana z uwzględnieniem wszystkich użytkowników ruchu – zarówno kierowców, jak i pieszych, a także

rowerzystów. W Gminie Kondratowice zauważa się potrzebę rozwoju dróg nie tylko w kontekście poprawy stanu infrastruktury podstawowej, ale także rozbudowy o infrastrukturę towarzyszącą w postaci m.in. ścieżek rowerowych czy chodników. Dostrzega się również potrzebę rozbudowy organizacji transportu zbiorowego umożliwiającego swobodne poruszanie się mieszkańców po terenie całej Gminy. Zauważalnym problemem w Gminie jest również przestarzała infrastruktura wodociągowa.

Współcześnie na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność terenu wpływa nie tylko dostęp do dobrego drogowego połączenia komunikacyjnego, ale także możliwość kontaktu wirtualnego za pomocą stabilnego i szybkiego dostępu do Internetu. W Gminie Kondratowice nie występuje co prawda zjawisko wykluczenia cyfrowego, jednak na jej terenie nie funkcjonuje również sieć zapewniająca mieszkańcom dostęp do Internetu szerokopasmowego.

Gmina posiada bogate zasoby naturalne – Specjalny Obszar Ochrony na terenie Gminy i inne formy ochrony przyrody w jej najbliższym otoczeniu, złoża surowców naturalnych oraz tereny rolnicze w większości na glebach bardzo dobrej i dobrej jakości, klas I-III. Z tego względu ważną kwestią jest ochrona posiadanych zasobów prowadzona zarówno poprzez działania infrastrukturalne, ale również edukację ekologiczną mieszkańców. Duży nacisk należy kłaść nie tylko na zanieczyszczenia gleb, ale także powietrza. W części północnej Gminy niebezpieczeństwo stanowi droga krajowa i zanieczyszczenia wydobywające się z pojazdów nią podróżujących oraz hałas, natomiast w południowej, z uwagi na gęsto rozmieszczone, mniejsze miejscowości, ale i rzeźbę terenu, istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia zjawiska inwersji termicznej, utrudniającego przewietrzanie się kotlin, a co za tym idzie utrzymywania się zanieczyszczeń w obszarach mieszkalnych. Zjawisko to jest dodatkowo pogłębiane przez dużą liczbę mieszkańców palących węglem, co pogarsza stan powietrza atmosferycznego. Poprawę jakości powietrza atmosferycznego można osiągnąć m.in. poprzez rozwój alternatywnych źródeł energii, a także przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu w oparciu o nowoczesne rozwiązania i istniejące zasoby.

Zarówno rozwój infrastruktury technicznej w postaci sieci drogowej, ścieżek rowerowych i chodników, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, jak również zapewnienie lepszej jakości Internetu oraz poprawa jego dostępności, zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców i poprawa stanu środowiska wraz z jego ochroną stanowiąc będą źródło systematycznego podnoszenia jakości życia mieszkańców, a co za tym idzie i zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

TAB. 3. CEL STRATEGICZNY I: ZINTEGROWANY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM WALORÓW PRZYRODNICZYCH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> Przeznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Przekształcanie gruntów charakteryzujących się niską klasą bonitacyjną pod zabudowę mieszkaniową Ograniczenie niekontrolowanej i rozproszonej zabudowy poprzez aktualizację i opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Kontynuacja działań w zakresie rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowo zarejestrowanych mieszkańców (szt.) Wskaźnik salda migracji dla obszaru Gminy (os.) Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie rewitalizacji przestrzeni publicznej (szt.) Udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%) Udział powierzchni pod zabudowę mieszkaniową w MPZP (%)
1.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie rozbudowy i remontów dróg wyższego rzędu Poprawa stanu gminnej drogowej infrastruktury podstawowej Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej, w tym stworzenie systemu ścieżek Poprawa bezpieczeństwa przy drogach, przejściach dla pieszych i w miejscach publicznych m.in. poprzez budowę chodników oraz rozbudowę i modernizację oświetlenia Modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej Kontynuacja działań wsparcia mieszkańców w postaci dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, bezodpływowych zbiorników oraz budowy przyłączy kanalizacyjnych Współpraca z operatorami w zakresie budowy sieci Internetu szerokopasmowego Rozbudowa oferty transportu zbiorowego o wszystkie miejscowości w Gminie 	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy Rozbudowa sieci drogowej o infrastrukturę pieszo-rowerową na terenie Gminy (drogi gminne i powiatowe) Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Gminy Zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego Większa niezawodność sieci wodociągowo-kanalizacyjnej Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej również na tereny wiejskie, w miejscach gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie Zwiększenie liczby przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej Zapewnienie mieszkańcom możliwości podłączenia się do wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy Rozwój usług cyfrowych w Gminie, dzięki dostępowi do wysokiej jakości Internetu Zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się mieszkańców po terenie Gminy zarówno za pomocą transportu zbiorowego, jak i rowerów, hulajnóg itd. 	<ul style="list-style-type: none"> długość wyremontowanych dróg (km) długość wybudowanych chodników (km) długość wybudowanych ścieżek rowerowych (szt.) liczba zamontowanych punktów oświetlenia (szt.) długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km) liczba zarejestrowanych awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (szt.) udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (%) liczba gospodarstw domowych wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków (szt.) długość wybudowanej sieci światłowodowej (km) długość wybudowanej sieci szerokopasmowej (km) średnia prędkość łącza (Gb/s) liczba miejscowości objętych transportem zbiorowym w Gminie (szt.)

<p>1.3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja oraz opracowanie nowych gminnych dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska, w tym Programu ochrony środowiska • Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców (m.in. dotacje na wymianę pieców, budowę instalacji fotowoltaicznych) • Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej • Kontynuacja działań termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych • Wspieranie działań na rzecz ograniczenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza, w tym m.in. wymiana kotłów grzewczych • Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do różnych grup społecznych uświadamiające mieszkańców w zakresie potrzeb ochrony zasobów naturalnych • Kształtowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców i zwiększanie ich świadomości ekologicznej, w szczególności w zakresie segregacji odpadów poprzez promowanie selektywnej zbiórki odpadów • Zwiększenie odporności środowiska na zmiany klimatu m.in. poprzez zwiększenie terenów biologicznie czynnych, wprowadzanie zadrzewień, • Zachowanie obszarów chronionych oraz zapewnienie ochrony miejsc posiadających szczególne walory środowiskowe, takie jak parki, aleje, zabytkowe drzewa, zbiorniki wodne, krajobrazy i wpisywanie ich na listy obiektów chronionych • Budowa systemu retencji na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców • Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy dzięki wykorzystaniu energii pochodzącej z odnawialnych źródeł zamiast konwencjonalnych • Poprawa ekologicznego wizerunku Gminy • Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców • Zwiększenie stopnia segregacji odpadów oraz ich odzysku, a w konsekwencji zmniejszenie kosztów gospodarki odpadami • Zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych • Utrzymanie na terenie Gminy obszarów cennych przyrodniczo podnoszących walory środowiska przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość energii wyprodukowanej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (J) • Powierzchnia materiałów zawierających azbest (m²) • Liczba budynków pokrytych płytami azbestocementowymi (szt.) • Liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.) • Liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.) • Liczba spotkań lub wygenerowanych informacji dotyczących edukacji ekologicznej (szt.) • Liczba zorganizowanych akcji proekologicznych np. Sprzątanie Świata (szt.), • Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie odpadów (%) • Powierzchnia terenów chronionych (ha) • Powierzchnia terenów zieleni na terenie Gminy (ha) • Liczba nowych sadzonek drzew wprowadzonych do ekosystemów gminnych (szt.)
--	---	---	---

Źródło: opracowanie własne.

CEL STRATEGICZNY II**Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego**

- 2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- 2.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych
- 2.3. Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii

Na jakość życia mieszkańców Gminy ma wpływ między innymi stan gospodarki i sytuacja na rynku pracy. Cel strategiczny II zakłada zapewnienie atrakcyjnych warunków do rozwoju gospodarczego, w tym poprzez wsparcie sektora rolniczego, innych sektorów gospodarki oraz dziedzictwie kulturowym i odnawialnych źródłach energii.

Podstawową formą aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy i główną funkcją rozwojową Gminy jest rolnictwo. Występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych, stanowi bardzo sprzyjające warunki dla rozwoju rolnictwa na terenie Gminy. Aktualnie miejsca pracy zapewniają również kamieniołomy granitu w Górcie Sobockiej. Dodatkowo działalność gospodarczą prowadzą także zakłady drzewne w Prusach i Podgaju oraz zakład produkcji rur i kształtek kanalizacyjnych w Kondratowicach. Szansą na zdywersyfikowanie rozwoju gospodarczego Gminy jest dostępność terenów inwestycyjnych przy jednocześnie dobrym skomunikowaniu z otoczeniem zewnętrznym, w tym możliwość lokalizacji terenów na inwestycje w rejonie drogi krajowej nr 39. Z tego względu zakłada się zwiększenie promocji terenów inwestycyjnych oraz stworzenie klimatu sprzyjającego inwestorom.

Gmina Kondratowice posiada wysokie walory przyrodnicze i wypoczynkowe związane z położeniem geograficznym i uwarunkowaniami historyczno-kulturowymi. Bliskość Wzgórz Niemczańskich, Niemczańsko-Strzelińskich i Strzelińskich, a także rolniczy charakter regionu sprawia, że obszar posiada potencjał rozwoju agroturystyki. Potencjał turystyczny wzmacniają liczne zabytki i bogata historia regionu. Problemem jest jednak aktualny stan techniczny niektórych z nich. Aby przyciągnąć większą liczbę turystów wymagałyby one znacznych prac renowacyjnych i remontowych, a także promocji, która zwiększy atrakcyjność Gminy do rekreacji i wypoczynku.

W rejonie miejscowości Gołostowice i Podgaj wyznaczono tereny przeznaczone pod rozwój odnawialnych źródeł energii. Zgodnie z oceną Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego Gmina Kondratowice znajduje się w zasięgu obszarów perspektywicznych pod względem poszukiwania wód termalnych o niskim stopniu rozpoznania, należących do bloku przedsudeckiego. Przy nawiązaniu odpowiedniej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego istnieje duża szansa w zakresie rozpoznania i udokumentowania złóż, które w przyszłości mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności Gminy.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

TAB. 4. CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDICTWA KULTUROWEGO

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie i promocja niskoemisyjnej strefy ekonomicznej Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wprowadzenie zwolnień podatkowych Rozwój uzbrojonych obszarów inwestycyjnych wyszczególnionych w Studium Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w adaptacji do zmian społeczno-gospodarczych i środowiskowych oraz z przewyższeniem kryzysu gospodarczego Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem NGO (np. szkolenia, stworzenie platformy wymiany informacji, budowa sieci partnerskiej wśród sektorów) 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Promocja istniejących terenów inwestycyjnych wśród inwestorów (z terenu Gminy oraz z zewnątrz) Zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na terenie Gminy Zwiększenie liczby nowych przedsięwzięć (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy Aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych) Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem Gminy, NGO i przedsiębiorcami Zmniejszenie bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.) Liczba spotkań/ wydarzeń organizowanych w partnerstwie Gminy, przedsiębiorców, NGO (szt.) Powierzchnia nowych terenów pozyskanych na cele inwestycyjne (ha) Liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.) Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)
2.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i rozwoju agroturystyki w regionie Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe tj. np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości itd. Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca w którym warto żyć, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać Stworzenie oferty wycieczkowej po regionie dla wszystkich grup wiekowych Tworzenie zachęt do odnowy zabytków będących w posiadaniu właścicieli prywatnych Wsparcie inwestycji związanych z renowacją obiektów zabytkowych na terenie Gminy, szczególnie okolicznych pałaców i dworców Podjęcie działań w celu przywrócenia przejazdów kolejowych o charakterze turystycznym na linii nr 319 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie oferty turystycznej w Gminie Promocja Gminy na zewnątrz Zmniejszenie bezrobocia Zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną Gminy i wzrost jej rozpoznawalności Poszerzenie bazy noclegowej i gastronomicznej Zapewnienie oferty spełniającej oczekiwania turystów Zabezpieczenie obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych obiektów turystycznych, w szczególności agroturystycznych (szt.) Liczba pojętych inicjatyw w zakresie kształtowania pozytywnego wizerunku Gminy (szt.) Liczba turystów odwiedzających Gminę (os.) Liczba organizowanych wycieczek na terenie Gminy (szt.) Liczba powstałych miejsc noclegowych (szt.) Liczba zagospodarowanych/odrestaurowanych zabytków na terenie Gminy (szt.)

<p>2.3. Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązanie współpracy z przedsiębiorstwami na rzecz rozwoju OZE (np. w zakresie wykorzystywania biomasy, biogazu) • Nawiązanie współpracy z Państwowym Instytutem Geologicznym w zakresie rozpoznania potencjalnych złóż wód geotermalnych • Zapewnienie terenów pod lokalizację odnawialnych źródeł energii w lokalnych dokumentach planistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców • Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców • Poprawa ekologicznego wizerunku Gminy • Zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych • Wzmocnienie współpracy Gminy z przedsiębiorcami • Stworzenie wizerunku gminy ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.) • Udział energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii (%) • Powierzchnia terenów przeznaczonych pod lokalizację OZE w dokumentach planistycznych (ha) • Liczba pojazdów zasilanych energią elektryczną (szt.) • Liczba podmiotów działających we współpracy z Gminą w zakresie OZE (szt.)
---	---	---	--

Źródło: opracowanie własne.

CEL STRATEGICZNY III

Kompleksowa oferta społeczno-kulturalna wzmacniająca aktywność wszystkich mieszkańców

- 3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej
- 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych
- 3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest również rozwój oferty społeczno-kulturalnej. W Gminie Kondratowice, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa do tego stopnia, że przewyższa ona liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej, czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Poprawę jakości usług społecznych powinna również dostarczać infrastruktura społeczna i techniczna uwzględniająca potrzeby osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością. Ważnym elementem do osiągnięcia celu jest również zwiększenie świadomości i aktywności mieszkańców w życiu Gminy.

Cel strategiczny III zakłada zatem działania w zakresie poprawy oferty społecznej oraz zdrowotnej, rozwoju oferty kulturalnej oraz form aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych, a zarazem działania mające na celu przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu. Przejawiać się to może np. za pomocą rozwoju kultury fizycznej i sportu czy oferty społecznej i kulturalnej ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania jej wśród wszystkich grup społecznych. Działania te mają na celu również kształtowanie postaw i zachowań międzyludzkich, tożsamości lokalnej, a także integrują wszystkich uczestników życia społecznego. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na jakość rządzenia w Gminie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu Gminy, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

Powyższe cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

TAB. 5. CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNO-KULTURALNA WZMACNIAJĄCA AKTYWNOŚĆ WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby programów profilaktycznych i kontynuacja obecnie działających Poprawa dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych m.in. organizowanie domowej rehabilitacji, dowozu do ośrodków zdrowia Dofinansowywanie nieobowiązkowych szczepień Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców Dostosowanie gminnych zasobów komunalnych do rozwoju mieszkań komunalnych i socjalnych Stworzenie spójnej polityki senioralnej Utworzenie żłobka na terenie Gminy Rozbudowa lub remont infrastruktury szkolnej i sportowej przy szkołach Poprawa wyposażenia szkół i przedszkoli m.in. uzupełnienie ławek, szafek, sprzętu multimedialnego i pomocy dydaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie liczby zachorowań i zgonów z powodu problemów zdrowotnych dzięki wcześniejszemu wykryciu chorób w ramach badań profilaktycznych Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej oraz podnoszenie sprawności fizycznej mieszkańców Stworzenie dobrych warunków do życia i zamieszkania dla rodzin z dziećmi Poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych i przedszkolach, 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych (szt.) Liczba mieszkańców biorących udział w programach prozdrowotnych (szt.) Liczba utworzonych mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.) Liczba zakupionych urządzeń/sprzętu do wyposażenia szkół, przedszkoli i żłobków (szt.)
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych	<ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja społeczna seniorów – utworzenie Klubu Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku Stworzenie wolontariatu wśród seniorów „Senior seniorowi” Wsparcie dla działających w Gminie stowarzyszeń oraz dla osób chętnych takowe stworzyć Promowanie i wspieranie solidarności międzypokoleniowej Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i sportowych dla każdej grupy wiekowej Aktywne wykorzystanie bazy kulturalnej, w postaci 18 placówek świetlic wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> Walka z marginalizacją seniorów, włączenie społeczne osób starszych Poprawienie jakości życia poprzez nowe możliwości spędzania czasu wolnego przez seniorów i zapewnienia oferty dostosowanej do wieku i interesów tych osób Integracja osób starszych, możliwość spędzania czasu wolnego z osobami o podobnym wieku i zainteresowaniach Wsparcie dla opiekunów osób starszych, którzy dzięki formom pomocy dla osób starszych, mają możliwość powrotu do aktywności zawodowej, Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Poprawa stopnia integracji mieszkańców Zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy Wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców Zwiększenie uczestnictwa w rekreacji mieszkańców Gminy, podniesienie jakości ich życia i poprawy stanu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z Klubu Seniora (szt.), Liczba wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej (szt.) Liczba wydarzeń sportowych dla każdej grupy wiekowej (szt.) Liczba stowarzyszeń działających w Gminie (szt.)

<p>3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Likwidowanie barier architektonicznych infrastruktury drogowej i w budynkach użyteczności publicznej dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami • Aktywizacja społeczna osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami • Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach rozwoju usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych • Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie • Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym • Kontynuacja działań podejmowanych już przez Gminę w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym, w tym prowadzenie regularnego monitoringu i w razie potrzeby aktualizacja dokumentów strategicznych takich jak m.in.: Strategia rozwiązywania problemów społecznych, Program Wspierania Rodziny, Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Likwidacja barier architektonicznych • Aktywne i biorące udział w życiu społecznym osoby starsze, chore, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami • Powrót na rynek pracy opiekunów osób chorych, z niepełnosprawnością lub szczególnymi potrzebami • Pomoc socjalna dla każdego potrzebującego • Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych zajmujących się wsparciem osób chorych lub osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) • Liczba rodzin korzystających ze świadczeń opieki społecznej (szt.) • Liczba zorganizowanych warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego (szt.) • Liczba przeprowadzonych kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie (szt.) • Liczba przeprowadzonych programów aktywizacji zawodowej (szt.) • Liczba osób biorących udział w kursach, szkoleniach i programach wspierających (os.)
--	---	--	--

Źródło: opracowanie własne.

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kondratowice oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Gmina Kondratowice ma przede wszystkim charakter rolniczy. Ok. 83% jej powierzchni stanowią użytki rolne, które zlokalizowane głównie są w jej północnej, centralnej i częściowo południowej części. W Gminie występują gleby wysokich klas (I-III klasy – ok. 84%, IV ok. 12%, V i VI około 2%), zapewniające dogodne warunki do uprawy roli. Powierzchnia leśna stanowi ok. 8% terenu Gminy i zlokalizowana jest w południowej i południowo zachodniej części. W południowo zachodniej części znajduje się także Obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk „Wzgórza Niemczańskie”. Ponadto występuje 8 pomników przyrody – 5 drzew w Prusach i 3 drzew w Księginicach Wielkich.

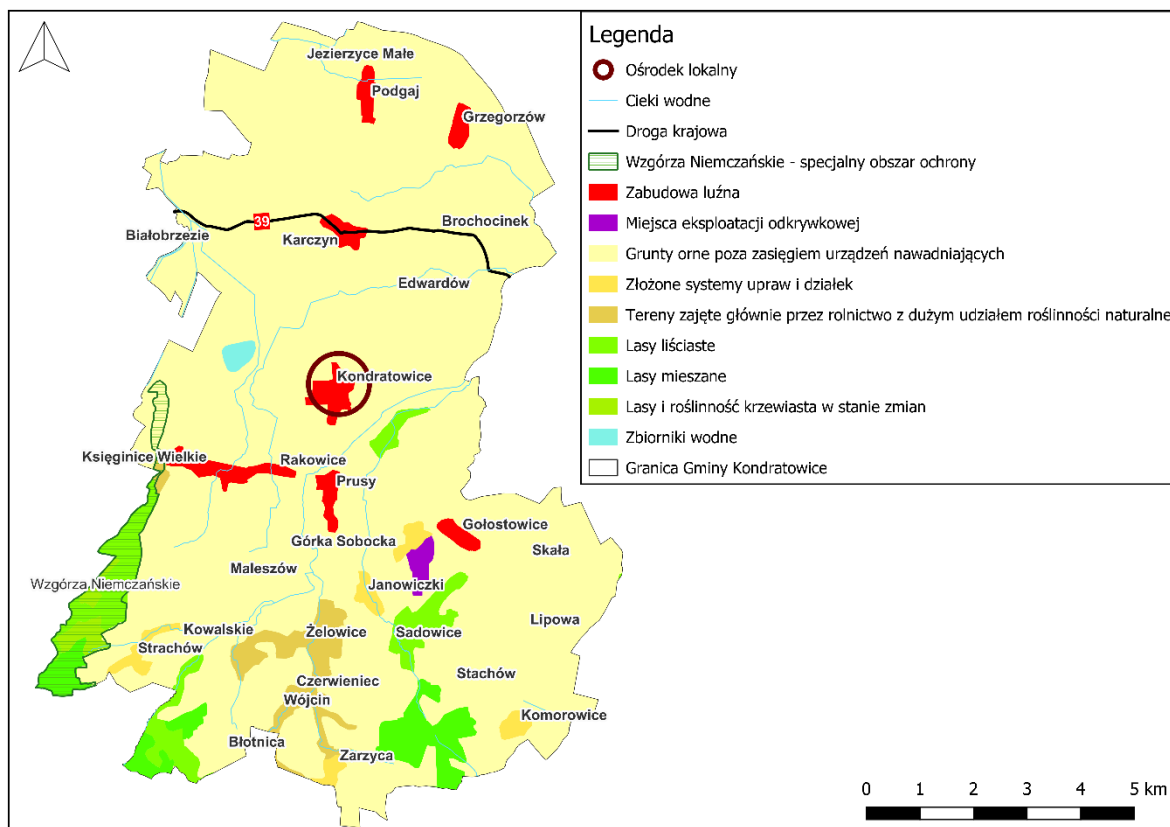
Sieć osadnicza jest tworzona przez 27 wiejskich jednostek. Większe nagromadzenie miejscowości zaobserwować można w południowej części Gminy, jednak te zlokalizowane na północy posiadają bardziej rozbudowaną zabudowę. Największymi wsiami pod względem liczby ludności są Kondratowice (687 mieszkańców w 2021 r.), Księginice Wielkie (503 mieszkańców w 2021 r.), Prusy (469 mieszkańców w 2021 r.), Karczyn (279 mieszkańców w 2021 r.) i Podgaj (208 mieszkańców w 2021 r.). Najczęstszym typem zabudowy jest zabudowa luźna, zagrodowa, o niskiej intensywności, typowa dla obszarów wiejskich. Głównym ośrodkiem administracyjnym Gminy, skupiającym najważniejsze usługi jest wieś Kondratowice, wspomagana przez pobliską wieś Prusy. W północnej części Gminy przez jej obszar w kierunku wschód-zachód przebiega droga krajowa nr 39 relacji Łagiewniki-Kępno.

Sieć cieków wodnych w Gminie stanowią Ślęza i Mała Ślęza wraz ich dopływami. Ślęza biegnie w kierunku północnym w zachodniej części Gminy, natomiast Mała Ślęza i jej dopływy w kierunku północno wschodnim we wschodniej części obszaru. Na zachód od wsi Kondratowice zlokalizowany jest staw.

Odległość od większych ośrodków miejskich jest względnie duża – ok. 50 km od Wrocławia, ponad 55 km od Wałbrzycha i ponad 90 km od Opola.

Na terenie Gminy Kondratowice występują udokumentowane złoża granitu, wydobywane w kamieniołomach w Górcie Sobockiej prowadzonych przez firmę Mota-Engil Central Europe S.A Kopalnia Granitu „GÓRKA”.

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kondratowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CORINE Land Cover 2018.

Na całym obszarze Gminy obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kondratowice zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Kondratowice nr XIX/120/2016 z dnia 20.07.2016 r. zmienione uchwałą nr XL/237/2018 z dnia 10.10.2018 r. Zmiana dotyczyła załącznika graficznego dla części obrębu Gołostowice, Górka Sobocka i Prusy, w celu usunięcia obszaru rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w obrębie Gołostowice. Gmina planuje dalsze, punktowe zmiany pod kątem umożliwienia lokalizacji odnawialnych źródeł energii w postaci fotowoltaiki. Do października 2023 ma nastąpić kolejna ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy określono, że podstawowym celem rozwoju przestrzennego Gminy Kondratowice jest uzyskanie takiej jej struktury funkcjonalno-przestrzennej, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzystywała walory przyrodnicze i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców.

Na jego realizację składają się następujące cele cząstkowe:

- ochrona wartości przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych, powiązana z rozbudową istniejącego systemu terenów chronionych,
- ochrona wartości kulturowych oraz obiektów dziedzictwa kulturowego,

- harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie jej zasobów dla poprawy warunków zamieszkiwania, pracy i wypoczynku,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- dalszy rozwój funkcji turystycznej,
- rozwój wyspecjalizowanych typów produkcji rolniczej,
- aktywizację gospodarczą i rozwój przedsiębiorczości lokalnej,
- rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Z uwagi na istniejące uwarunkowania, w Studium przewiduje się, że główną funkcją Gminy Kondratowice będzie funkcja rolnicza, zaś uzupełniającymi funkcja rekreacyjno-turystyczna (w związku z atrakcyjnymi terenami leśnymi, wodnymi i cennymi przyrodniczo oraz dogodnymi połączeniami komunikacyjnymi z regionem) i funkcja usługowo-producyjna, zaś głównym ośrodkiem centrotwórczym, pozostaną Kondratowice/Prusy.

W Studium określono szereg zadań służących realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych. Do głównych zadań o znaczeniu ponadlokalnym wyszczególniono budowę zbiornika retencyjnego „Maleszów”. Natomiast z opracowanych projektów polityki przestrzennej województwa dla Gminy Kondratowice wynika szereg najważniejszych problemów wymagających uwzględnienia i są to kolejno:

- a) obszary chronione: utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórz Strzebińskich”,
- b) ochrona środowiska kulturowego: zapewnienie warunków pozwalających na zachowanie historycznego dziedzictwa obszaru w stopniu gwarantującym przekazanie go w dobrym stanie następnym pokoleniom,
- c) surowce mineralne: - ochrona i racjonalna eksploatacja złóż granitu i bazaltu w Górcie Sobóckiej i Kowalskich-Janowiczkach,
- d) wody powierzchniowe: ochrona zlewni Oławy jako obszaru zasilającego tereny wodonośne aglomeracji wrocławskiej; poprawa stanu sanitarnego rzek i ścieków w dorzeczu Odry; zwiększenie retencji dla rolnictwa i zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej – budowa zbiornika „Maleszów”,
- e) ochrona gruntów rolnych: przeznaczanie na cele nierolne gruntów o niższych klasach bonitacyjnych, grunty klas I-III pozostawiać w produkcji rolniczej,
- f) lasy: realizacja programu zwiększania lesistości kraju, wprowadzenie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych – zwiększanie retencji wodnej i ochrona przed erozją gruntów.

W Studium określono także ogólne zasady rozwoju oraz przekształceń w dotychczasowej strukturze funkcjonalno-przestrzennej m.in. takie jak:

- zasady rozwoju infrastruktury drogowej: np. przewiduje się możliwość modernizacji dróg publicznych na terenie gminy z dostosowaniem ich do warunków wynikających z obowiązujących przepisów, w tym: obejścia miejscowości, poszerzenia

przekroju poprzecznego, korekty nienormatywnych łuków, przebudowę skrzyżowań, budowę zatok autobusowych itp.,

- zasady rozwoju infrastruktury kolejowej: np. linia nr 319 Strzelin – Kondratowice – Łagiewniki na odcinku zawieszonym (km od 33,564 do 43,650), pomimo znaczącego stopnia dewastacji, jest przeznaczona do ruchu komercyjnego, należy traktować ją jako linię czynną. Docelowa linia ta może służyć do sezonowych przejazdów kolejowych o charakterze turystycznym wzdłuż Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich,
- zasady rozwoju infrastruktury rowerowej: np. rozwój systemu tras pieszo - rowerowych z wykorzystaniem dróg gminnych o niskim natężeniu ruchu i odpowiedniej, utwardzonej nawierzchni na terenach otwartych gminy, przy odpowiednim ich oznakowaniu,
- zasady rozwoju infrastruktury technicznej tj. zaopatrzenie w wodę, w gaz, odprowadzenie ścieków, elektroenergetyka i telekomunikacja np. W miarę rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usług, zakłada się sukcesywną rozbudowę sieci wodociągowej rozdzielczej z przyłączami. Planowana sieć wodociągowa włączona będzie w istniejący układ sieci z dostosowaniem jej przebiegu do istniejącego i projektowanego układu komunikacyjnego oraz istniejącej i planowanej zabudowy; w miejscowościach nie objętych siecią kanalizacyjną mieszkańcy odprowadzają ścieki bytowo-gospodarcze z domów do wybieralnych, szczelnych, bezodpływowych zbiorników, okresowo opróżnianych; istniejący gazociąg w/c DN 100 relacji Niemcza- Strzelin nie może być wykorzystywany do zasilania mieszkańców gminy Kondratowice, ponieważ jego zdolności przesyłowe są zbyt małe; rozbudowa istniejących linii średniego napięcia, budowa nowych stacji transformatorowych oraz modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej w poszczególnych wsiach będzie wynikała z potrzeb energetycznych nowych odbiorców; rozwój sieci telekomunikacyjnej jest uzależniony od rozbudowy planowanych obszarów mieszkaniowych, usługowych i form aktywności gospodarczej.

Gmina Kondratowice objęta jest Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, który został przyjęty uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. Gmina położona jest w 3 obszarach funkcjonalnych: w trzeciej strefie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, w Przygranicznym Obszarze Funkcjonalnym oraz częściowo w Obszarze Funkcjonalnym Cennym Przyrodniczo (obszar wysokiej ochrony obejmujący swoim zasięgiem Obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk „Wzgórze Niemczańskie”).

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie wynikają również z celów i kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego wskazanych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*:

Tab. 6 Cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego

Cele	Kierunki
CEL 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy	Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.
	Kierunek 1.2. Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.
	Kierunek 1.3. Zwiększenie konkurencyjności inwestycyjnej województwa poprzez wyznaczenie obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.
	Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu	Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.
	Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.
	Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.
Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.	Kierunek 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki odnawialnej opartej na wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu.
	Kierunek 3.2. Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów.
	Kierunek 3.3. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej.
	Kierunek 3.4. Zmniejszenie uciążliwości przewozu towarów masowych.
	Kierunek 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy.
	Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców (zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i nadmierne wykorzystanie zasobów wody, hałas).
Cel 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej.	Kierunek 4.1. Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci TEN-T.
	Kierunek 4.2. Integracja działań w ramach głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Kształtowanie polityki przestrzennej powinno uwzględniać dodatkowo następujące postulaty i ustalenia obowiązujące *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, kierowane do Gminy Kondratowice:

1. Postulat w zakresie **kierunku 3.3. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej**: Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości.
2. Ustalenie obowiązujące w zakresie **kierunku 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: Uwzględnienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalone w dokumentach krajowych, wskazanych w pozycjach od K305 do K311 w aneksie nr 1 i na rysunku Planu nr 9, w tym m.in. Maleszów.
3. Ustalenie obowiązujące w zakresie **działania z zakresu zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie WrOF**: Uwzględnienie głównych tras rowerowych*, wyznaczonych w Koncepcji sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego*.
4. Ustalenie obowiązujące w zakresie **działania z zakresu zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie WrOF**: Zachowanie rezerwy terenowej na prowadzenie tras rowerowych po zlikwidowanych liniach kolejowych i dowiązanie ich do układu drogowego.
5. Ustalenie obowiązujące w zakresie **działania z zakresu zapewnienia odpowiedniej jakości i spójności terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo**: Uwzględnienie i zachowanie ciągłości wskazanych w Planie korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym* (lądowych i rzecznych) poprzez uszczegółowienie ich przebiegu oraz określenie zasad ich zagospodarowania w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych. Przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym* zaleca się zachowanie poniższych parametrów: szerokość korytarza ekologicznego rzeczno o znaczeniu ponadlokalnym (w tym odcinki wymagające szczególnej ochrony) powinna wynosić co najmniej 50 m, przy czym wskazane jest uzyskanie szerokości korytarza pomiędzy 100 m, a 300 m, wyznaczonego poza terenami zabudowanymi* i terenami zurbanizowanymi*.
6. Postulat w zakresie **działania z zakresu wdrażania systemu zielonej infrastruktury**: Współpraca przy opracowaniu strategii tworzenia i wdrażania Systemu Zielonej Infrastruktury WrOF.
7. Postulat w zakresie **działania z zakresu wdrażania systemu zielonej infrastruktury**: W granicach jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI)*, wskazany na rysunku Planu nr 12,

wprowadzanie ustaleń i wytycznych* pozwalających na unikanie kolizji kierunków rozwoju przestrzennego gminy z funkcjami pełnionymi przez System Zielonej Infrastruktury.

8. Postulat w zakresie **działania z zakresu wdrażania systemu zielonej infrastruktury**: Preferowanie w granicach jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu nr 12, następujących przeznaczeń terenów, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:
 - 1) tereny lasów, 2) tereny zieleni urządzonej – takich jak: parki, ogrody, zieleńce, arboreta, alpinaria, 3) tereny ogrodów działkowych, 4) tereny rolnicze, w szczególności przeznaczone na uprawę ziół, kwiatów, owoców i warzyw, 5) tereny usługowe – w zakresie: a) opieki i zdrowia (zakłady opiekuńczo-lecznicze, obiekty i tereny zamieszkania zbiorowego dla osób starszych i niepełnosprawnych), b) centrów zdrowia i urody (SPA, saunaria), c) sportu i rekreacji (tereny boisk sportowych, sal sportowych, kąpielisk, basenów, kortów tenisowych, pól golfowych, stadniny koni, pól biwakowych i kempingowych, parków linowych, trasy i miejsca do jazdy konnej, trasy rowerowe, trasy do narciarstwa biegowego, górki saneczkowe, parkury, miasteczka rowerowe, skateparki, lotniska i tory wyścigowe dla modelarzy, miejsca dla baloniarzy, motolotniarzy, przystanie, łowiska dla wędkarzy, stawy rybne, miejsca do grillowania), d) turystyki, e) naukowo-dydaktycznym (kampusy szkół wyższych, szkolnictwo zawodowe), f) naukowo-badawczym (jednostki naukowo-badawcze, w szczególności związane z produkcją żywności i produktów naturalnych), 6) tereny zabudowy letniskowej, 7) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – w układzie wolnostojącym lub bliźniaczym.
9. Postulat w zakresie **działania z zakresu wdrażania systemu zielonej infrastruktury**: Realizowanie w granicach jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu nr 12, terenów usługowych sportowych, rekreacyjno-wypoczynkowych oraz turystycznych w formie ekstensywnej, rozporoszonej, na zasadzie uzupełnienia istniejącego zagospodarowania.
10. Postulat w zakresie **działania z zakresu wdrażania systemu zielonej infrastruktury**: Promowanie rozwiązań zapobiegających nadmiernemu odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych powyżej naturalnego poziomu odpływu, np. poprzez stosowanie dołów chłonnych, studni chłonnych, zbiorników i innych rozwiązań naturalnych i technicznych retencjonujących wody opadowe i roztopowe.
11. Postulat w zakresie **działania z zakresu wdrażania systemu zielonej infrastruktury**: W granicach jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu nr 12, oznaczonych symbolami: PZA_3, PZB_3, PZC_3, PZB_WP_3, PZC_WP_3,

PZA_WT_3, PZB_WT_3, PZC_WT_3, PZC_WT_WP_3, PZC_MS_3 ustalanie wytycznych* umożliwiających: 1) zachowanie terenów rolnych wolnych od zabudowy, 2) uzupełnianie i restaurację historycznych struktur przestrzennych.

12. Ustalenie obowiązujące w zakresie **zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych wraz z zaleceniami***: Uwzględnienie Systemu Zielonej Infrastruktury składającego się z jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu nr 12 – tworzących kliny, ringi oraz łączniki stanowiące ciągłą całość przestrzenną, umożliwiającą przepływy środowiskowe i przyrodnicze wokół Wrocławia oraz do wewnątrz i na zewnątrz miasta.
13. Ustalenie obowiązujące w zakresie **zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych wraz z zaleceniami***: W granicach wszystkich jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu nr 12, ustala się: 1) zachowanie wolnej od zabudowy przestrzeni pomiędzy jednostkami osadniczymi umożliwiającej swobodne przemieszczanie się dziko żyjących zwierząt – przy czym zaleca się pozostawienie między miejscowościami wolnych od zabudowy (z wyłączeniem dróg i sieci uzbrojenia terenu) pasów terenu o szerokości co najmniej 500 m, 2) zapewnienie połączenia jednostek Zielonej Infrastruktury systemem tras rowerowych – w szczególności na terenach Skarbu Państwa oraz samorządu terytorialnego, 3) zapewnienie ciągłości korytarzy migracyjnych wzdłuż cieków naturalnych niebędących rzekami poprzez określenie wytycznych w zakresie minimalnych szerokości pasów lub pasa terenu wyłączonych spod zabudowy i zachowanych dla naturalnych procesów przyrodniczo-środowiskowych lub nasadzeń zielenią wysoką gatunkami rodzimymi – przy czym zaleca się, aby ich szerokość wynosiła co najmniej po 20 m po obu stronach cieków lub 30 m w przypadku pasa zlokalizowanego jedynie po jednej stronie cieku, 4) zapewnienie ciągłości korytarzy migracyjnych wzdłuż rzek poprzez określenie wytycznych w zakresie minimalnych szerokości pasów lub pasa terenu wyłączonych spod możliwości zabudowy i zachowanych dla naturalnych procesów przyrodniczo-środowiskowych lub nasadzeń zielenią wysoką gatunkami rodzimymi – przy czym zaleca się, aby ich szerokość wynosiła co najmniej po 30 m po obu stronach rzeki lub 50 m w przypadku pasa zlokalizowanego jedynie po jednej stronie rzeki, 5) na styku Wrocławia z poszczególnymi gminami wyznaczyć lub zachować, w ramach jednostek ZI, otwarte korytarze przewietrzające poprzez określenie wytycznych w zakresie ich zabezpieczenia przed zabudowaniem i ustalenia właściwego sposobu ich zagospodarowania – przy czym zaleca się, aby zagospodarowywać ich wnętrza zakrzewieniami, a obrzeża zielenią wysoką, gdzie wskazane jest by szerokość zewnętrznych pasów terenów zieleni wysokiej miała szerokość co najmniej 15 m, a udział zieleni wysokiej w obszarze zajmowanym przez korytarz przewietrzający wynosił co najmniej 25% jego powierzchni w odniesieniu do danej jednostki ZI, 6) zachowa-

nie istniejących cieków i zbiorników wodnych poprzez określenie wytycznych w zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów zapewniających utrzymanie migracji i bioróżnorodności oraz pozwalających na zachowanie ich pierwotnych parametrów retencyjnych w zakresie pojemności i zdolności przepływowej, a w miarę możliwości umożliwiających zwiększenie ich zdolności retencyjnych, 7) ograniczenie rozwoju przestrzennego zabudowy poprzez określenie wytycznych dotyczących maksymalnych zasięgów rozwoju przestrzennego zabudowy, przy czym zaleca się aby przeznaczać pod rozwój zabudowy tereny położone w odległości nie większej niż 300 m od granic terenów już zabudowanych, 8) zachowanie ciągłości korytarzy złożonych z otwartych terenów poprzez określenie wytycznych w zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów ustalających minimalne szerokości korytarzy złożonych z terenów otwartych, przy czym zaleca się, aby szerokość tych korytarzy wynosiła od 200 do 500 m, 9) zapewnienie odpowiednich stosunków wodnych poprzez wprowadzenie wytycznych dotyczących: a) zasad regulowania stosunków wodnych przed zlokalizowaniem zabudowy i dostosowania systemu melioracyjnego do nowych warunków zagospodarowania, b) zasad zachowania naturalnego poziomu retencji przy zmianie przeznaczenia terenu.

14. Ustalenie obowiązujące w zakresie **zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych wraz z zaleceniami***: Określenie dla terenu jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu 12, oznaczonych symbolami: PZA_3, PZA_WT_3, PZB_3, PZB_WP_3, PZB_WT_3, PZC_3, PZC_MS_3, PZC_WP_2, PZC_WP_3, PZC_WT_3, PZC_WT_WP_3 wytycznych* w zakresie zachowania odpowiednich proporcji między publicznymi terenami zieleni* a terenami zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej lub usługowej wyrażonych przy pomocy wskaźnika. Zaleca się, aby wskaźnik określający proporcje ustalony był jako iloraz powierzchni wydzielonych funkcjonalnie publicznych terenów zieleni* do powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej oraz terenów zabudowy produkcyjnej lub usługowej i wynosił odpowiednio: 1) terenów zabudowy mieszkaniowej – nie mniejszego niż 0,20, tj. nie mniej niż 2000 m² ogólnodostępnych terenów zieleni* na 1ha terenów zabudowy mieszkaniowej, 2) terenów zabudowy produkcyjnej lub usługowej – nie mniejszego niż 0,03, tj. nie mniej niż 300 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni* na 1ha terenów zabudowy produkcyjnej lub usługowej.
15. Ustalenie obowiązujące w zakresie **zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych wraz z zaleceniami***: W granicach jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wskazanych na rysunku Planu nr 12, oznaczonych symbolami: PZA_3, PZB_3, PZC_3, PZB_WP_3, PZC_WP_3, PZA_WT_3, PZB_WT_3, PZC_WT_3, PZC_WT_WP_3, PZC_MS_3 określenie wytycznych* w zakresie ograniczenia przeznaczania pod rozwój zabudowy terenów otwartych, zlokalizowanych poza terenami zabudowanymi*. W celu zachowania

zwartości terenów zabudowanych* o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zaleca się wprowadzenie wytycznych w zakresie: 1) ograniczenia rozpraszania zabudowy poprzez jej lokalizację w formie uzupełnień pomiędzy istniejącą zabudową oraz w odległości do 100 m od istniejącej zabudowy, 2) zachowania użytkowania rolniczego na terenach dużych zwartych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej o powierzchni powyżej 5 ha.

16. Postulat w zakresie **działania z zakresu ograniczania negatywnych skutków zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: Ograniczanie zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią*, w tym dostosowanie zagospodarowania i warunków technicznych zabudowy do stopnia zagrożenia oraz uwzględnieniem cyklicznych zalewów.
17. Postulat w zakresie **działania z zakresu ograniczania negatywnych skutków zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: Ograniczanie odpływu wód ponad poziom odpływu naturalnego (np. doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencjonujące wody nawalne, itp.) przy wprowadzaniu nowego rodzaju zagospodarowywania na terenach dotychczas niezabudowanych.
18. Postulat w zakresie **działania z zakresu ograniczania negatywnych skutków zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: Wprowadzenie w lokalnych dokumentach planistycznych* ustaleń zapewniających: 1) zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych na terenach zurbanizowanych, 2) możliwość zachowania i wprowadzania nowych zadrzewień śródpolnych oraz małych zbiorników wodnych na terenach rolniczych, 3) stosowanie rozwiązań, które spowalniają spływ wody w cieku (zakola, meandry) i prowadzą do renaturalizacji cieków, niekolidujących z działaniami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej lub innymi ponadlokalnymi celami publicznymi, 4) utrzymanie, odtworzenie oraz budowę nowych systemów melioracyjnych w postaci cieków wodnych oraz drewnaży (urządzenia melioracji podstawowej).
19. Postulat w zakresie **działania z zakresu ograniczania negatywnych skutków zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: Określanie w lokalnych dokumentach planistycznych* obszarów o dużej zdolności retencyjnej i o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji.
20. Postulat w zakresie **działania z zakresu ograniczania negatywnych skutków zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: W granicach jednostek Zielonej Infrastruktury (ZI), wyznaczanie w miarę możliwości, w lokalnych obniżeniach w bezpośrednim sąsiedztwie cieków naturalnych terenów pod lokalizację zbiorników małej retencji.
21. Ustalenie obowiązujące w zakresie **Działania z zakresu ograniczania negatywnych skutków zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: Wskazanie obszarów najbardziej odpornych na sytuacje kryzysowe pozwalających na zapewnienie ludności warunków przetrwania w sytuacjach kryzysowych oraz prowadzenie działań z zakresu zarządzania kryzysowego – zgodnie z obowiązującymi planami zarządzania kryzysowego.

* pojęcie zdefiniowane w słowniku zamieszczonym w części A tekstu Planu.

Ponadto Gminę Kondratowice w kontekście kształtowania polityki przestrzennej dotyczą także postulaty i ustalenia obowiązujące *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, kierowane do wszystkich gmin w województwie i są to:

1. Postulat w zakresie **kierunku 1.4 Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami**: 1. Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez: 1) planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych, oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, 2) określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach;
2. Postulat w zakresie **kierunku 1.4 Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami**: 2. Uwzględnienie w studiach gmin konieczności przeprowadzenia inwentaryzacji i audytów dotyczących występowania w przestrzeni publicznej barier ograniczających dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.
3. Postulat w zakresie **kierunku 2.1 Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktury krajowych i europejskich**: 1. Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych).
4. Postulat w zakresie **kierunku 2.1 Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktury krajowych i europejskich**: 2. Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksploatowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.
5. Postulat w zakresie **kierunku 2.1 Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktury krajowych i europejskich**: 3. Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.
6. Postulat w zakresie **kierunku 2.1 Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktury krajowych i europejskich**: 5. Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.

7. Postulat w zakresie **kierunku 2.1 Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktury krajowych i europejskich**: 6. Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.
8. Postulat w zakresie **kierunku 2.2 Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu**: 1. Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.
9. Postulat w zakresie **kierunku 2.2 Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu**: 2. Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).
10. Postulat w zakresie **kierunku 2.2 Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu**: 4. Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.
11. Postulat w zakresie **kierunku 2.2 Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu**: 5. Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
12. Postulat w zakresie **kierunku 2.2 Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu**: 6. Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez: 1) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi, 2) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu.
13. Postulat w zakresie **kierunku 2.3 Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska**: 2. Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową.
14. Postulat w zakresie **kierunku 2.3 Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska**: 4. Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych.
15. Postulat w zakresie **kierunku 3.1 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu**: 1. Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych

opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6.

16. Postulat w zakresie **kierunku 3.1 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu**: 2. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych* wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych od rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się dopuszczać jedynie w uzasadnionych przypadkach, na obszarach regionalnych stref aktywności gospodarczej oraz innych kompleksów zabudowy produkcyjnej lub usługowej o łącznej powierzchni powyżej 10 ha.
17. Postulat w zakresie **kierunku 3.1 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu**: 3. Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego*, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin.
18. Postulat w zakresie **kierunku 3.1 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu**: 4. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych.
19. Postulat w zakresie **kierunku 3.1 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu**: 5. Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych* liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku: 1) możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego, 2) dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym.
20. Postulat w zakresie **kierunku 3.1 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu**: 6. Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez: 1) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,

- 2) sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych.
21. Postulat w zakresie kierunku 3.1 **Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu: 7.** Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza*.
22. Postulat w zakresie kierunku 3.1 **Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu: 8.** Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.
23. Postulat w zakresie kierunku 3.1 **Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu: 9.** Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach: 1) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych, 2) o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne, 3) o wysokim nasłonecznieniu, 4) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych.
24. Postulat w zakresie kierunku 3.1 **Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu: 10.** Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.
25. Postulat w zakresie kierunku 3.1 **Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu: 11.** Wsparcie dla technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych.
26. Ustalenia obowiązujące przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych wraz z zaleceniami* w zakresie kierunku 3.1 **Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu: 1.** Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z

- odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych* dla terenów przeznaczanych pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji*. Zaleca się wskazanie kompleksów zabudowy usługowej lub produkcyjnej o łącznej powierzchni przekraczającej 10 ha, a w szczególności zlokalizowanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji*, jako obszarów, na których na dachach i zadaszeniach obiektów mogą zostać rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.
27. Postulat w zakresie **kierunku 3.2 Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów**: 1. Uwzględnienie możliwości realizacji instalacji do termicznego przekształcania odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami.
28. Postulat w zakresie **kierunku 3.2 Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów**: 4. Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczanie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych.
29. Postulat w zakresie **kierunku 3.2 Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów**: 5. W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe.
30. Postulat w zakresie **kierunku 3.2 Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów**: 6. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę: a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych* posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa), b) poza terenami o niskiej koncentracji osadnictwa i intensywności zabudowy, powinno być ograniczone do celów gospodarczych i produkcyjnych oraz przeciwpożarowych.
31. Postulat w zakresie **kierunku 3.2 Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów**: 7. Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych: 1) na terenach aglomeracji ściekowych, zgodnie z warunkami określonymi w AKPOŚK 2017, 2) poza aglomeracjami ściekowymi a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa

- (jednostek osadniczych* posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa), b) powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej.
32. Postulat w zakresie **kierunku 3.2 Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów**: 8. W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.
33. Postulat w zakresie **kierunku 3.3 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej**: 1. Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiowo-telewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych.
34. Postulat w zakresie **kierunku 3.3 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej**: 4. Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową.
35. Postulat w zakresie **kierunku 3.5 Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: 4. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego (patrz: pkt 1. Postulaty kierowane do Rządu RP).
36. Postulat w zakresie **kierunku 3.5 Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: 5. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów.
37. Postulat w zakresie **kierunku 3.5 Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: 6. Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.
38. Postulat w zakresie **kierunku 3.5 Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy**: 8. Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy.
39. Postulat w zakresie **kierunku 3.6 Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców**: 1. Planowanie nowych

odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.

40. Postulat w zakresie kierunku 3.6 **Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców**: 2. Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.
41. Postulat w zakresie kierunku 3.6 **Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców**: 3. Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.
42. Postulat w zakresie kierunku 3.6 **Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców**: 4. Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają: 1) możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych; 2) dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową; z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii.
43. Postulat w zakresie kierunku 3.6 **Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców**: 5. Zachowanie bezpiecznej odległości od zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, które zostały zamieszczone w Aneksie nr 2, a ich rozmieszczenie zostało pokazane na rysunku Planu nr 8. Bezpieczeństwo.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Kondratowice. Dodatkowo są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku.

Tab. 7. Spójność kierunków rozwoju Gminy Kondratowice z kierunkami rozwoju województwa dolnośląskiego

Cele	
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030
<p>1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu.</p> <p>1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.</p> <p>1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki.</p> <p>1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu.</p> <p>1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich.</p>	<p>Cel II: Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>2.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych</p> <p>2.3. Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii</p>

<p>2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych. 2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej. 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych. 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych.</p>	<p>Cel I: Zintegrowany rozwój infrastruktury z poszanowaniem walorów przyrodniczych 1.1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej 1.3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza</p> <p>Cel III: Kompleksowa oferta społeczno-kulturalna wzmacniająca aktywność wszystkich mieszkańców 3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych 3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu</p>
<p>3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego. 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich. 3.2. Wzrost społecznej integracji. 3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy. 3.4. Poprawa efektywności kształcenia. 3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. 3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, pro-sportowych i proekologicznych</p>	<p>Cel II: Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego 2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości 2.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych 2.3. Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii</p> <p>Cel III: Kompleksowa oferta społeczno-kulturalna wzmacniająca aktywność wszystkich mieszkańców 3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej 3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych 3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu</p>
<p>4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. 4.1. Poprawa stanu środowiska. 4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska. 4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi. 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego. 4.5 Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego 4.6. Rozwój gospodarki cyrkularnej.</p>	<p>Cel I: Zintegrowany rozwój infrastruktury z poszanowaniem walorów przyrodniczych 1.1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy 1.3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza</p> <p>Cel II: Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego 2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości 2.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych 2.3. Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii</p>

<p>5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu. 5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej. 5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych. 5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.</p>	<p>Cel I: Zintegrowany rozwój infrastruktury z poszanowaniem walorów przyrodniczych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej</p>
--	---

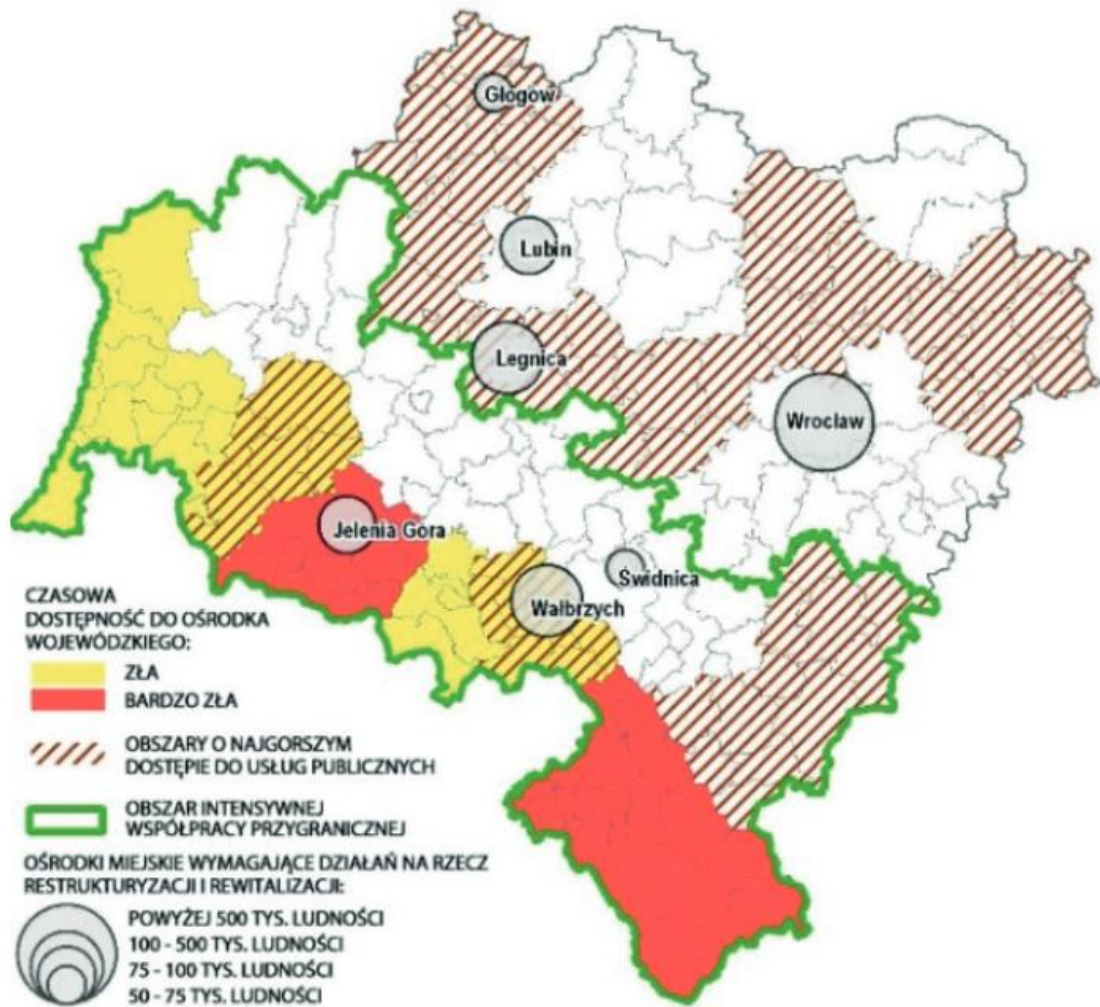
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, Gmina Kondratowice znalazła się w grupie obszarów interwencji o najgorszym dostępie do usług publicznych oraz do obszaru intensywnej współpracy przygranicznej.

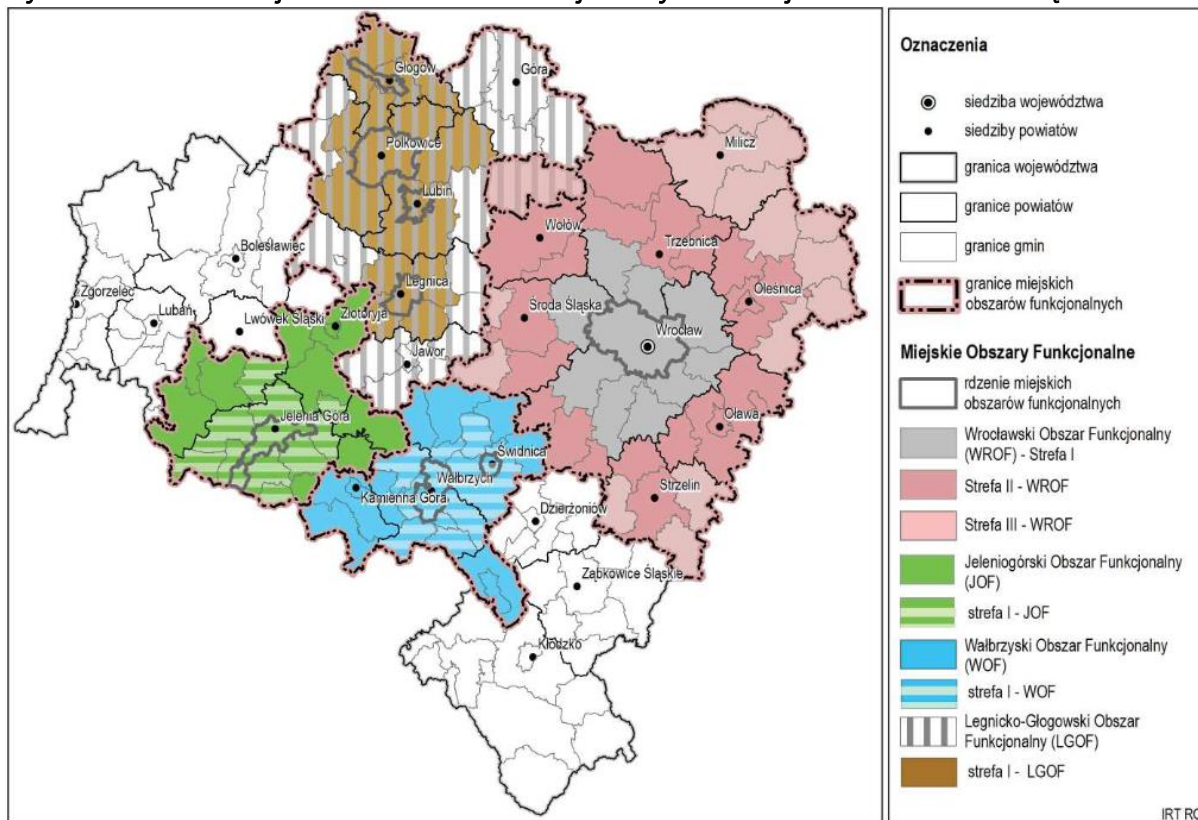
W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Gmina Kondratowice znajduje się natomiast w granicach trzech obszarów funkcjonalnych – w całości do trzeciej strefy Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego, natomiast we fragmencie do Obszaru Funkcjonalnego Cennego Przyrodniczo. W granicach Gminy zlokalizowane są również kolejowe tereny zamknięte oraz udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu krajowym i regionalnym. Wśród inwestycji celu publicznego ustalonych w dokumentach krajowych w granicach Gminy znajduje się budowa zbiornika retencyjnego „Maleszów”.

Ryc. 7. Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa dolnośląskiego

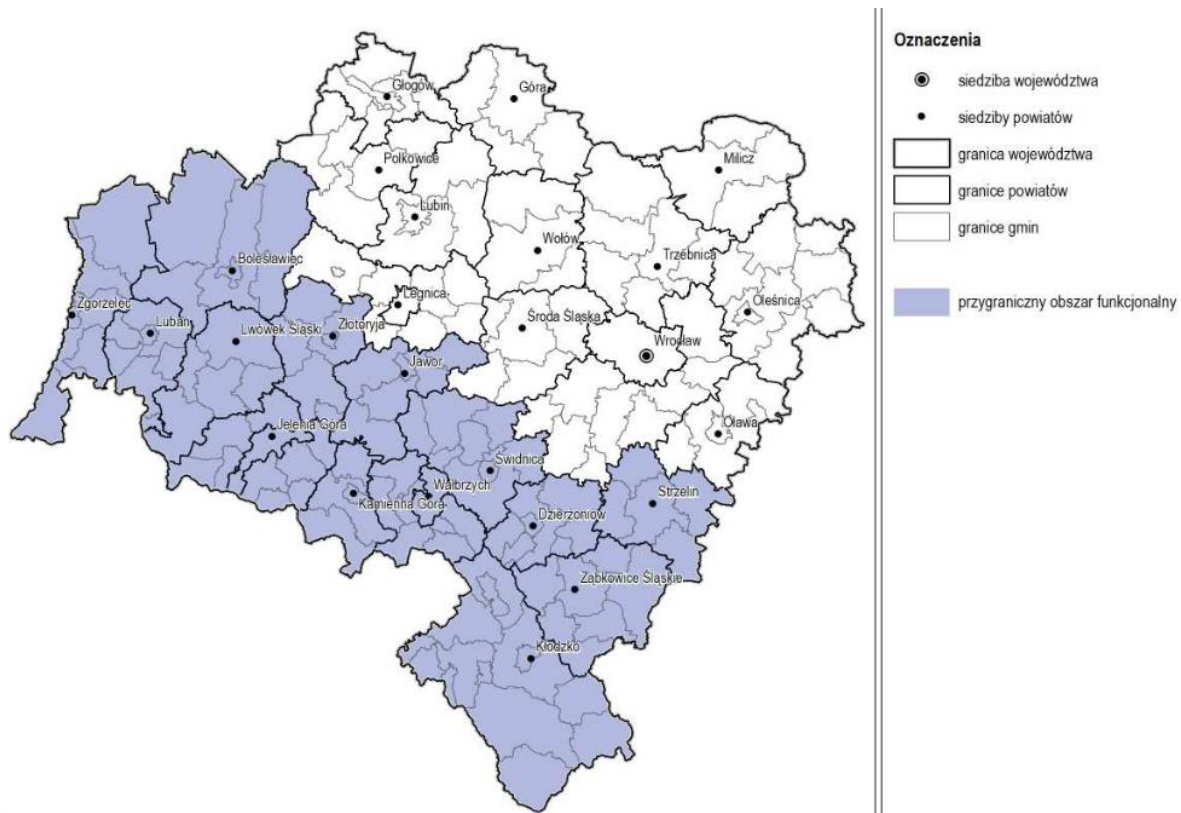
Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030.

Ryc. 8. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie dolnośląskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Ryc. 9. Zasięg Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego województwa dolnośląskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Kondratowice wraz z Radą Gminy oraz odpowiednimi komórkami Urzędu, jednostkami organizacyjnymi i partnerami Gminy.

Wójt Gminy Kondratowice

- stymulowanie i koordynacja działań
- integrowanie zasobów

Rada Gminy Kondratowice

- wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii i podejmowaniu decyzji strategicznych

komórki organizacyjne Urzędu Gminy Kondratowice

- koordynacja działań
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania
- monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji
- realizacja

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kondratowice na lata 2022-2028,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kondratowice,

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii w Gminie Kondratowice na 2021r.,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029,
- Roczny program współpracy Gminy Kondratowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021,
- Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Kondratowice na lata 2021-2023,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Kondratowice,
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kondratowice na lata 2015-2025,
- Gminny Program usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Kondratowice,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kondratowice w 2021 roku,
- Plan zarządzania kryzysowego,
- Uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kondratowice.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, strategia rozwiązywania problemów społecznych, program wspierania rodziny, program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, program rewitalizacji, czy programy jednoroczne. W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat strzeliński. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO.

Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie Gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Kondratowice na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach „Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027” (FEDS 2021-2027), ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Kondratowice na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy w Kondratowicach oraz jej jednostek organizacyjnych.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem strzebińskim oraz województwem dolnośląskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

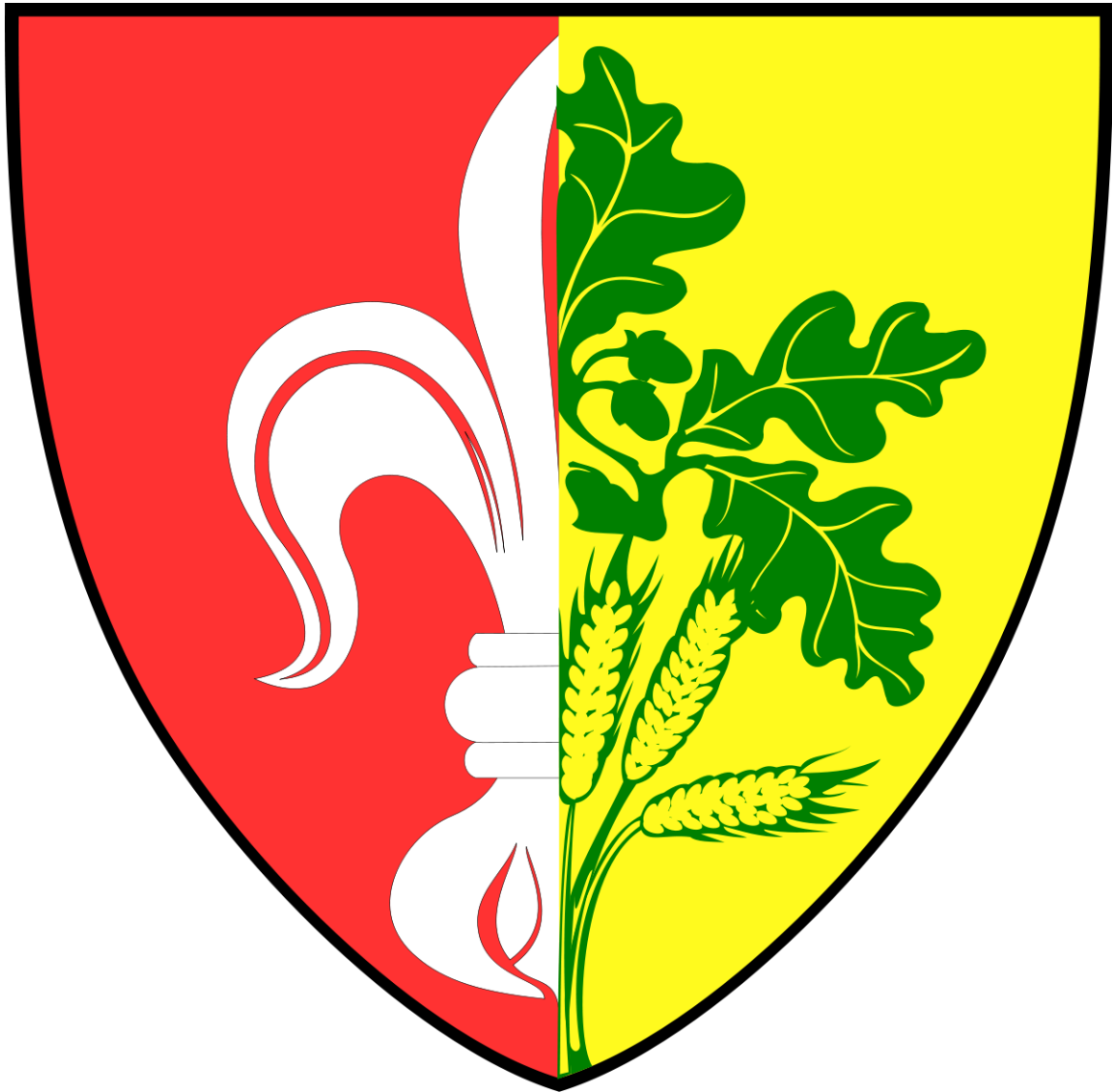
Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone

przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą nr LIII/349/2022 Rady Gminy Kondratowice z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kondratowice na lata 2022-2028, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2023-2028 wyniesie około 3 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Kondratowice

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Kondratowice

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	69
1.1. Informacje ogólne	69
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	70
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	76
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	84
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	84
2.2. Infrastruktura i środowisko	88
<i>Infrastruktura drogowa</i>	<i>88</i>
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>91</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>92</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>94</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	97
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>97</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>99</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>103</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	105
3.1. Demografia	105
3.2. Kapitał społeczny	109
<i>Przedszkola i żłobki</i>	<i>109</i>
<i>Edukacja</i>	<i>111</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>115</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>117</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne Gminy</i>	<i>118</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne Gminy</i>	<i>119</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	121

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

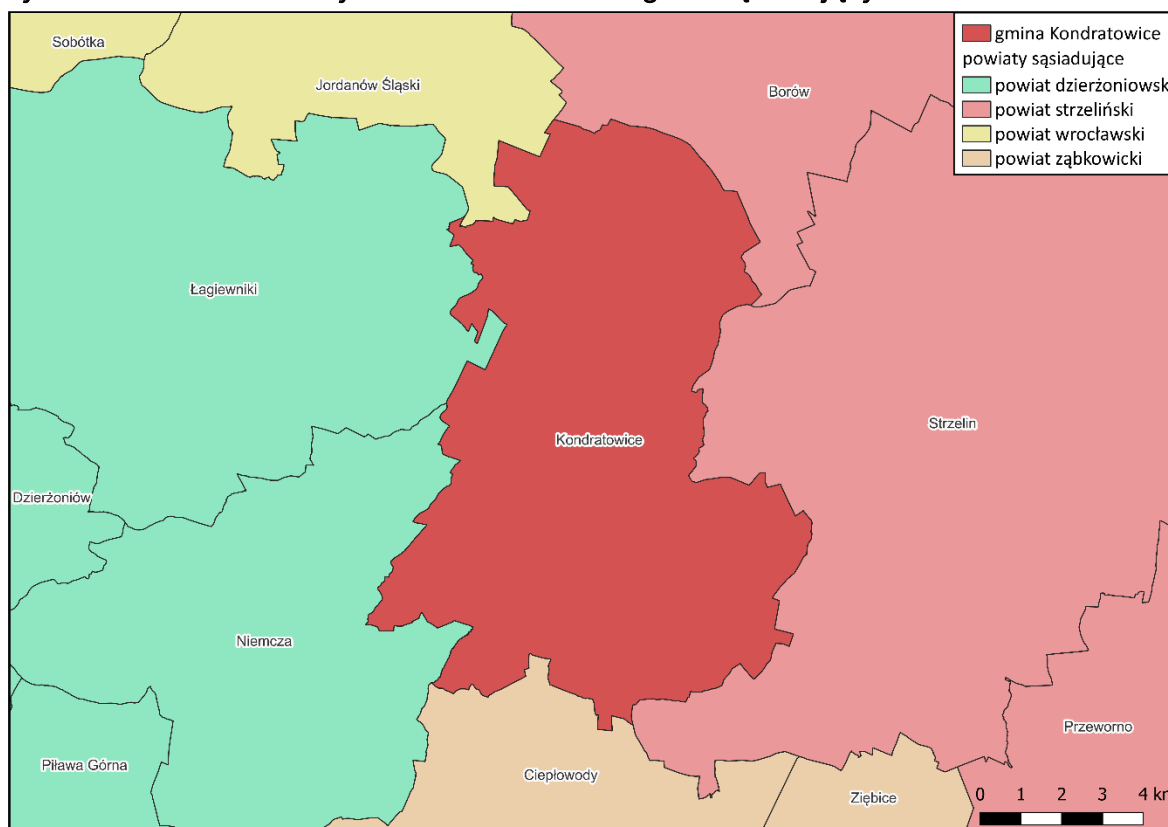
1.1. Informacje ogólne

Gmina Kondratowice, będąca gminą wiejską, położona jest w południowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego. Wchodzi w skład powiatu strzelińskiego. Według danych GUS z 2021 r. w Gminie zameldowanych było 4147 mieszkańców, natomiast wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 42 os./km².

Kondratowice graniczą z sześcioma innymi gminami i są to kolejno:

- od północnego zachodu gmina Jordanów Śląski (pow. wrocławski),
- od północnego wschodu gmina Borów (pow. strzeliński).
- od wschodu gmina Strzelin (pow. strzeliński),
- od południa gmina Ciepłowody (pow. ząbkowicki),
- od południowego zachodu gmina Niemcza (pow. dzierzoniowski),
- od zachodu gmina Łagiewniki (pow. dzierzoniowski).

Ryc. 10. Położenie Gminy Kondratowice na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Powierzchnia Gminy Kondratowice wynosi 98,34 km², co stanowi 15,8% powierzchni powiatu strzelińskiego oraz 0,5% województwa dolnośląskiego. Użytki rolne sta-

nowią ok. 83% powierzchni Gminy. Na południu Gminy rosną lasy, a tereny te są sprzyjające rozwojowi agroturystyki. Całkowity udział lasów w pokryciu terenu obszaru Gminy wynosi ok. 8%. W granicach Gminy występują złoża granitu, które są eksploatowane w kamieniołomach w Górcie Sobockiej. Z terenu Gminy można podziwiać widok na górę Ślęza (718 m n.p.m.), znajdującą się na terenie okolicznej gminy Sobótka. Jednym z głównych zabytków Gminy jest pałac w Kondratowicach.

Głównymi ośrodkami pełniącymi funkcję centrum administracyjnego oraz usługowego Gminy są wieś Kondratowice i wieś Prusy. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw oraz 27 miejscowości.

Sieć komunikacyjną w Gminie tworzą przede wszystkim drogi powiatowe o łącznej długości 67 km oraz drogi gminne o łącznej długości 19,2 km. W przeważającej większości drogi Gminne posiadają nawierzchnię bitumiczną lub w niewielkiej części pokryte zostały kostką granitową. Przez obszar Gminy w kierunku równoleżnikowym przebiega droga krajowa nr 39 relacji Łagiewniki-Brzeg. Przez teren Gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym. Najbliższa taka droga zlokalizowana jest o ok. 3 km na zachód od granicy administracyjnej Gminy i jest nią droga ekspresowa S8 o oznaczeniu międzynarodowym E67.

Odległość drogowa ze wsi Kondratowice do Strzelina (będącego siedzibą władz powiatowych) wynosi ok. 13 km, natomiast do Wrocławia (będącego siedzibą władz wojewódzkich) ok. 50 km. Podróż samochodem z Kondratowic do Strzelina zajmuje ok. 15 min, a do Wrocławia ok. 1h.

W Gminie nie działa aktualnie żadne połączenie kolejowe. Na jej terenie mieści się nieczynny dworzec w Kondratowicach. Najbliższe działające dworce kolejowe zlokalizowane są poza granicami Gminy, w Białym Kościele i Strzelinie. Oferują połączenia kolejowe w kierunku Wrocławia oraz Międzyzlesia.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

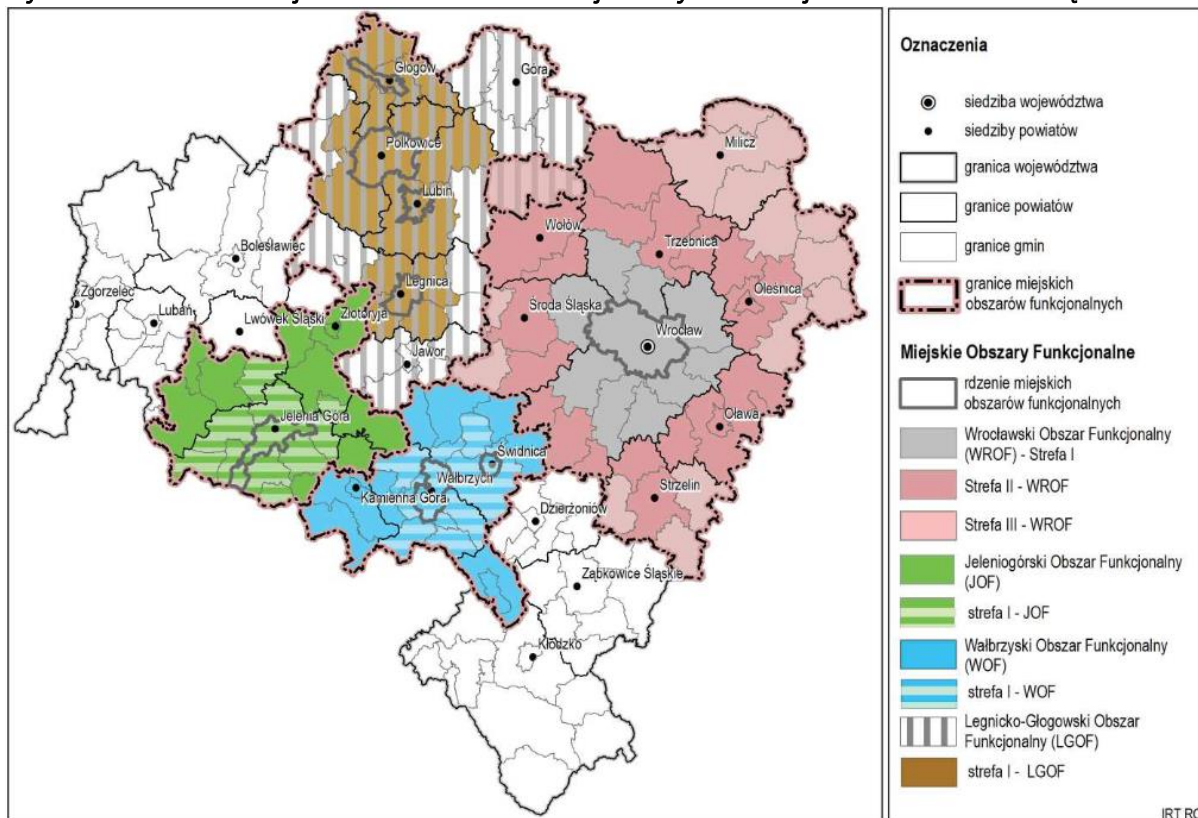
W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przyjętego uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. zostały wyróżnione następujące Miejskie Obszary Funkcjonalne:

- Wrocławski Obszar Funkcjonalny;
- Jeleniogórski Obszar Funkcjonalny;
- Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny;
- Wałbrzyski Obszar Funkcjonalny.

Ponadto wyróżniono:

- Przygraniczny Obszar Funkcjonalny;
- Obszar Funkcjonalny Cenny Przyrodniczo;
- Sudecki Obszar Funkcjonalny.

Ryc. 11. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie dolnośląskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Gmina została zakwalifikowana do trzeciej strefy Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Podział WrOF na trzy strefy spowodowany był różnicą w sile powiązań oraz po części związaną z tym różną intensywnością rozwoju.

Wrocławski Obszar Funkcjonalny jest jednym z kluczowych obszarów w systemie osadniczym Polski, odgrywającym wiodącą rolę w rozwoju Dolnego Śląska. Zaawansowane funkcje metropolitalne powodują, że Wrocławski Obszar Funkcjonalny posiada szereg powiązań, w tym międzynarodowych, z ośrodkami regionalnymi, krajowymi i europejskimi. Wzrost innowacyjności obszaru możliwy jest dzięki rozwijaniu:

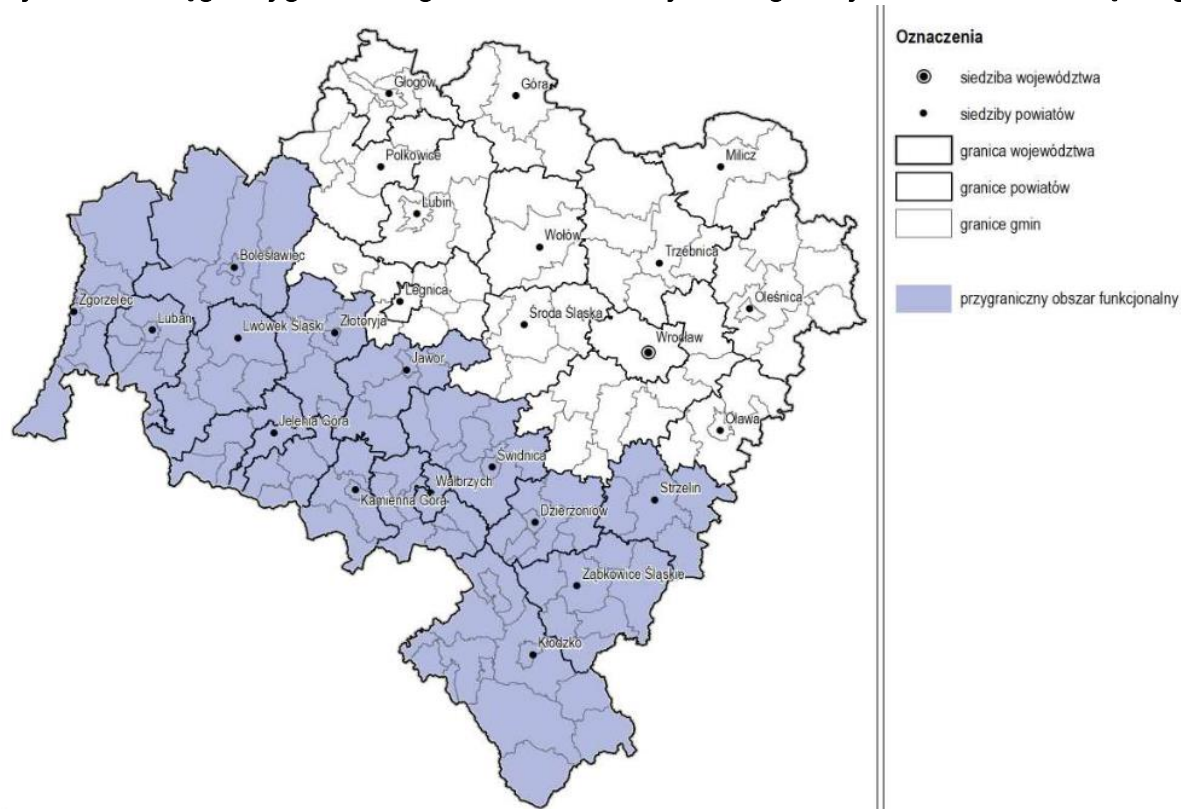
- funkcji naukowo-dydaktyczno-badawczych;
- funkcji gospodarczych;
- funkcji biznesowych.

Zadaniem Planu WrOF jest wzmocnienie zdolności Wrocławia i obszaru funkcjonalnego do poprawy jakości życia mieszkańców oraz warunków inwestowania. Strefa III, w której skład wchodzi Gmina Kondratowice, została zdefiniowana jako zewnętrzna strefa stabilnego rozwoju WrOF. Tworzy ją 14 gmin, w tym 6 gmin miejsko-wiejskich oraz 8 gmin wiejskich. Łączna powierzchnia strefy wynosi 246 499 ha, czyli 31,72% całego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Strefę zamieszkuje 123 tys. mieszkańców, czyli 10% ludności WrOF.

Gmina Kondratowice, podobnie jak cały powiat strzeliński, należy do Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Tereny przygraniczne na Dolnym Śląsku posiadają duży potencjał rozwojowy. Założenia POF dotyczą rozwoju transportu i poprawy wzajemnej dostępności miejscowości transgranicznych po polskiej, czeskiej i niemieckiej stronie.

Dodatkowo fragment Gminy znajduje się w zasięgu Obszaru Funkcjonalnego Centralnego Przyrodniczo. Tyczy się to Obszaru Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk „Wzgórza Niemczańskie”.

Ryc. 12. Zasięg Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego województwa dolnośląskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

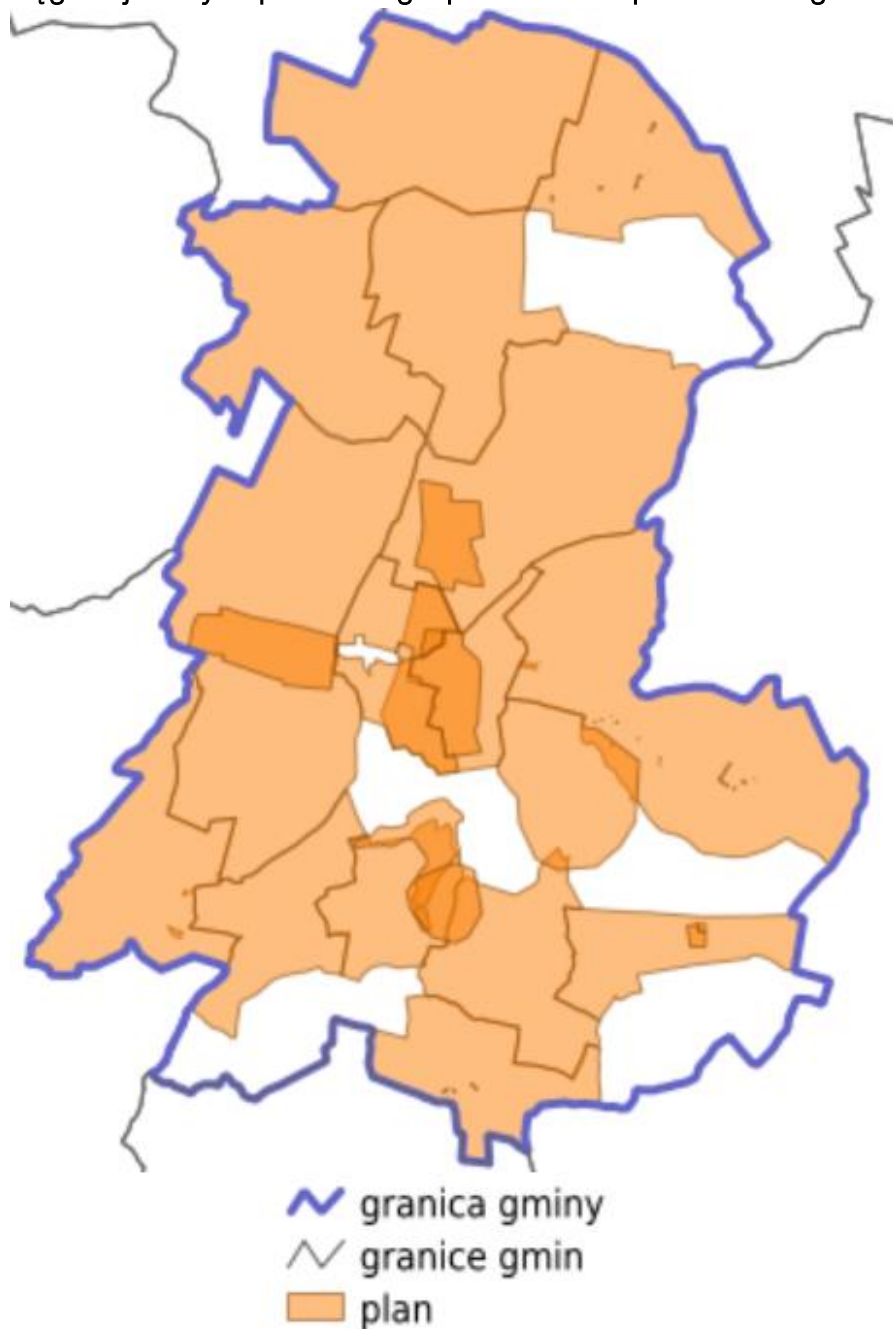
Gmina Kondratowice zajmuje powierzchnię 98,34 km², z czego ok. 83% tych terenów zajmują użytki rolne, a 8% lasy. Gmina ma charakter typowo rolniczy. Największą miejscowością w Gminie, a zarazem wielofunkcyjnym, głównym ośrodkiem wiejskim są Kondratowice, będące siedzibą władz samorządowych. Ośrodkami wspomagającymi główne funkcje administracyjno-handlowo-usługowe są wsie Prusy i Księżynice Wielkie. Wieś Prusy pełni dodatkowo funkcję ośrodka współpracującego z Kondratowicami w zakresie usług podstawowych – na jej obszarze mieszczą się ośrodek zdrowia, poczta, szkoła podstawowa czy kościół parafialny.

Na całym obszarze Gminy obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kondratowice zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Kondratowice nr XIX/120/2016 z dnia 20.07.2016 r. zmienione uchwałą nr XL/237/2018 z dnia 10.10.2018 r. Gmina planuje punktowe zmiany pod kątem umożliwienia lokalizacji

odnawialnych źródeł energii – fotowoltaiki, a co za tym idzie aktualizację obecnego dokumentu oraz ocenę jego aktualności do października 2023 roku.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy w 2021 obowiązywały 23 takie plany. Miejscowości takie jak Brochocinek, Lipowa, Sadowice, Komorowice, Błotnica, Wójcin, Janowiczki i Maleszów nie zostały objęte żadnym z obowiązujących planów.

Ryc. 13. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na tle Gminy

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy w Kondratowicach (<https://kondratowice.e-mapa.net/wykazplanow/>)

Plany te obejmują swoim zasięgiem ok. 75% powierzchni Gminy. W większości uchwalone zostały na przełomie lat 2012-2016. Wcześniej uchwalono jedynie dwa plany dla terenów górniczych: złóż bazaltu „Janowiczki” o powierzchni 73,4 ha (2008 r.) i złóż granitu „Górka I” wraz z pozostałą częścią wsi Górka Sobocka o powierzchni 298,6 ha (2009 r.). W późniejszym okresie zostało uchwalone 5 planów: 1 w 2018 roku dla części miejscowości Gołostowice (o powierzchni 1,3 ha) oraz 4 w 2020 roku dla obrębu Stachów (dwa plany o powierzchni po 5,7 ha i 1 ha), miejscowości Kondratowice (o powierzchni 872,2 ha) i Prusy (o powierzchni 323,2 ha). Aktualnie aktualizowane są 2 istniejące miejscowe plany, natomiast w trakcie przygotowywania są 4 nowe o szacowanym udziale powierzchniowym w całkowitej powierzchni Gminy na poziomie 5%.

Za kluczowe obszary rozwojowe, które zostały wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono OZE – Gołostowice i Podgaj. Głównymi ośrodkami rozwojowymi w Gminie są Kondratowice, Rakowice, Prusy i Karczyn. Elementem pogarszającym ład przestrzenny w Gminie jest wyrobisko po byłej kopalni „Janowiczki”.

Kolejnym wyzwaniem dla polityki przestrzennej Gminy jest bezpośrednie sąsiedztwo gminy Strzelin, będącej ośrodkiem powiatowym, posiadającym więcej szkół czy miejsc pracy. Ośrodkiem konkurencyjnym dla Gminy są również pobliskie Łagiewniki, posiadające lepsze połączenie komunikacyjne z Wrocławiem (drogą S8).

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 w Gminie Kondratowice. Zauważyć można, że na przestrzeni analizowanych lat liczba decyzji o warunkach zabudowy w Gminie utrzymywała się na poziomie od 1 do 5 decyzji na rok.

Porównując wskaźnik decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dla Gminy Kondratowice i powiatu strzelińskiego, okaże się, że z wyjątkiem roku 2017, był on corocznie mniejszy w Gminie niż w powiecie. Tak mała liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy stanowi pozytywną praktykę pod względem osiągnięcia w Gminie ładu przestrzennego.

Tab. 8. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Kondratowice	5	2	3	1	3
	powiat	45	36	37	31	33
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Kondratowice	1,15	0,47	0,70	0,24	0,72
	powiat	1,02	0,82	0,85	0,72	0,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

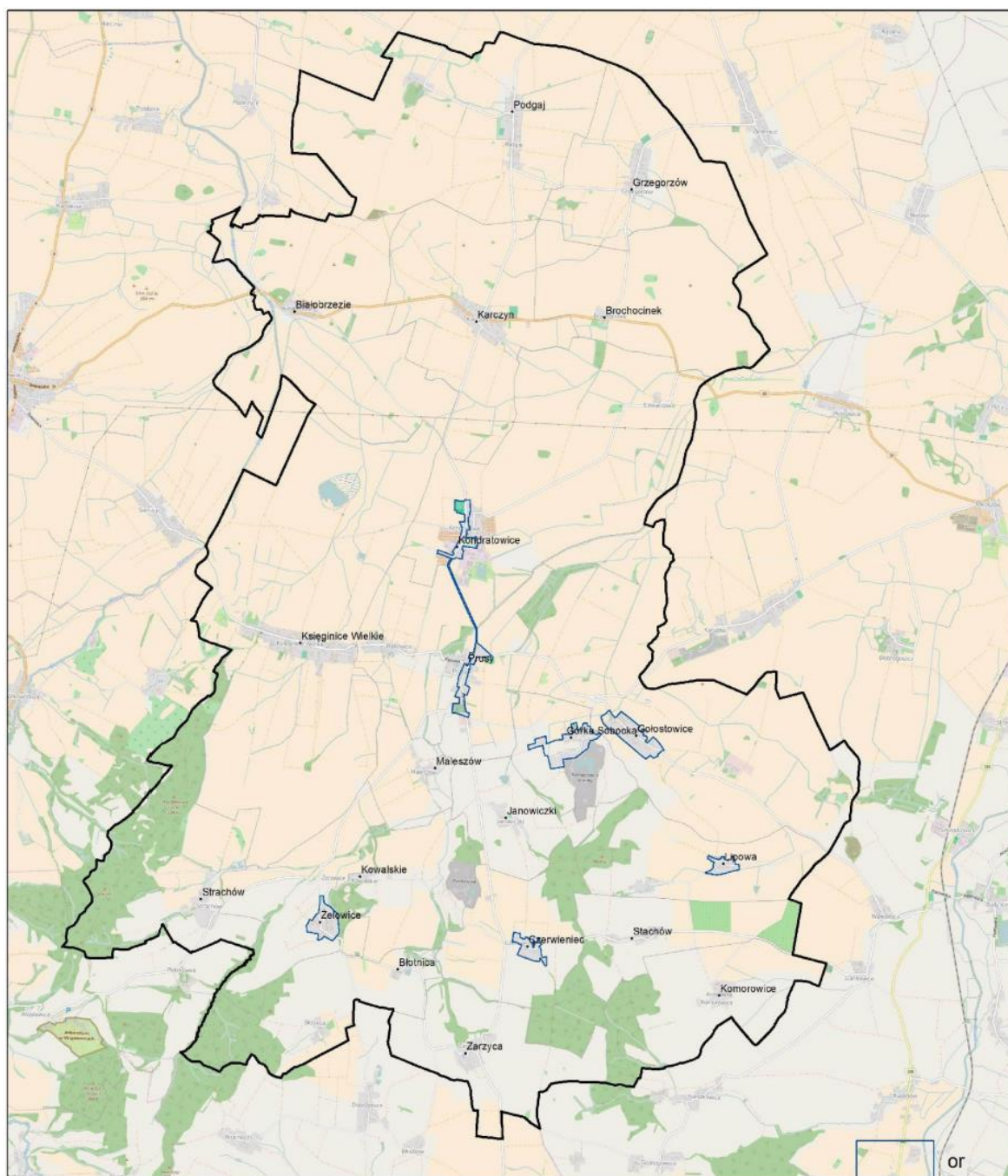
Wysoki udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym znikome korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, można okre-

ścić pozytywnym zjawiskiem. W przyszłości może ułatwić władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Ogranicza również niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie.

Na terenie Gminy Kondratowice obowiązuje Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kondratowice na lata 2015-2025. Poniżej przedstawiono obszary objęte rewitalizacją w ramach ww. programu.

Miejscowościami częściowo bądź w całości znajdującymi się w obszarze rewitalizacji są: Kondratowice (15 ha), Prusy (13 ha), Czerwieniec (10 ha), Gołostowice (23 ha), Górka Sobocka (25 ha), Lipowa (7 ha), Żelowice (19 ha). Obszary te cechowała szczególnie koncentracja negatywnych zjawisk w odniesieniu do wartości dla całej Gminy. Sytuacja przeanalizowana została za pomocą mierników rozwoju dla sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Ryc. 14. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na terenie Gminy Kondratowice

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kondratowice na lata 2015-2025.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego Gmina Kondratowice położona jest na granicy dwóch makroregionów: Niziny Śląskiej i Przedgórze Sudeckie. Znajduje się w strefie granicznej pomiędzy mezoregionami: Równina Wrocławska i Wzgórze Niemczańsko-Strzelińskie. Granica ta jest czytelna morfologicznie, przebiega wzdłuż linii wyznaczonej drogą powiatową nr 317 Strzelin-Prusy-Księginice-Łagiewniki, dzieląc Gminę na dwie części: północną, równinną i południową, pagórkowatą.

W południowej części Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie dzielą się na mniejsze pasma Wzgórz: Dębowych, Dobrzańskich i Lipowych, o maksymalnych wysokościach wzniesień wynoszących 300-340 m. n.p.m. Wzgórza te są bardzo łatwo dostępne, z uwagi na posiadanie łagodnych zaokrąglonych wierzchołków, tym samym stanowią atrakcyjne punkty widokowe. Stoki wzniesień (z wyjątkiem partii szczytowych) są długie, o bardzo delikatnych spadkach – około 10%. Najwyższe wzniesienia występują w południowo-zachodniej części Gminy, w rejonie Strachowa w paśmie Wzgórz Dębowych i są to: Starzec (345 m n.p.m.), Tylna Dębowa Góra (334 m n.p.m.) i Przednia Dębowa Góra (311 m n.p.m.). Północna część Gminy posiada charakter równiny akumulacyjnej i erozyjno-denudacyjnej. Lokalnie występują również pokrywy lessowe. Buduje ją wysoczyzna plejstoceńska (polodowcowa) o wysokościach bezwzględnych sięgających ok. 165-175 m n.p.m. Niektóre pagórki osiągają wysokość nawet 190 m n.p.m. Najniższy punkt w Gminie leży w dolinie Małej Ślęzy i wynosi 160 m n.p.m.

Prawie całość gleb występujących na terenie Gminy wytworzona jest z glin, najczęściej pylastych i wytworów pyłowych, mających niekiedy charakter gleb lessowych. Gleby wytworzone z piasków gliniastych oraz mady występują rzadziej. W obrębie użytków rolnych dominują gleby I-III klasy – ok. 84%, udział gleb pozostałych klas jest niewielki i wynosi – IV ok. 12%, V i VI około 2%. Wśród gruntów ornych 95% to gleby pszenne, z czego połowa zalicza się do gleb bardzo dobrych, 35% do dobrych, 10% do wadliwych (okresowo suchych). Gmina posiada dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa.

Budowa geologiczna Gminy Kondratowice sprzyja wydobyciu cennych surowców naturalnych. Świadczą o tym liczne, nieczynne już kamieniołomy i wyrobiska. Surowce naturalne pozyskiwane były i są w południowej, pagórkowatej części. Obecnie czynny jest duży kamieniołom granitów w Górcie Sobockiej (złoże granitu „Górka”) natomiast eksploatacja bazaltu w kopalni „Janowiczki” w Kowalskich jest zaniechana.

Zgodnie z oceną Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego Gmina Kondratowice znajduje się w zasięgu obszarów perspektywicznych pod względem poszukiwania wód termalnych o niskim stopniu rozpoznania, należących do bloku przedsudeckiego wg. Dowigałły i Paczyńskiego.

Klimat na obszarze Gminy Kondratowice wykazuje niewielkie zróżnicowanie. W północnej części Gminy, stanowiącej fragment Równiny Wrocławskiej, notuje się nieco wyższe temperatury i mniejsze opady. W części południowej w dolinach rozcinających się wzgórz istnieje możliwość wystąpienia spływów mas chłodnego powietrza oraz tworzenia się zastoisk zimnego powietrza, co z kolei powoduje zjawisko inwersji termicznej, utrudniającej przewietrzanie się kotlin, czego skutkiem jest utrzymywanie się w nich zanieczyszczeń powietrza. Ponadto stoki wzgórz posiadają dominującą ekspozycję północną, czego skutkiem jest dłuższe zaleganie pokrywy śnieżnej, a tym samym i krótszy okres wegetacyjny roślin.

Większość obszaru Gminy położony jest w granicach zlewni rzeki Ślęzy, będącej częścią dorzecza Odry. W południowo-wschodniej części Gminy przebiega granica zlewni rzeki Ślęzy i Oławy. Cały obszar Gminy Kondratowice położony jest w lewobrzeżnej części dorzecza Odry. Głównymi ciekami wodnymi w Gminie są Ślęza i Mała Ślęza.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

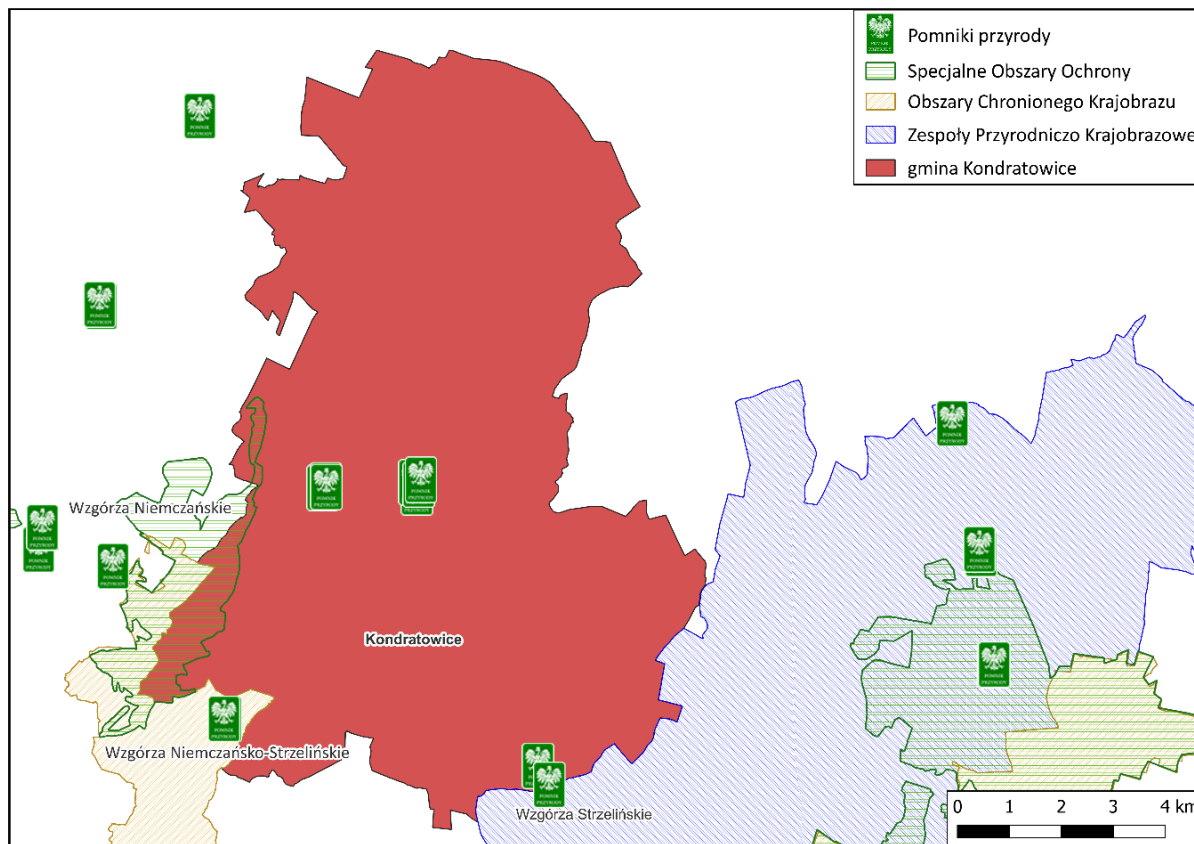
Na terenie Gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000:
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Wzgórza Niemczańskie” (PLH020082),
- 8 Pomników przyrody:
 - Buk pospolity, 3 dęby szypułkowe i jesion wyniosły w Prusach,
 - Jesion wyniosły, klon jawor i kasztanowiec biały w Księginicach Wielkich,

Dodatkowo warto wspomnieć o występujących w sąsiednich gminach, lecz bezpośrednio przy granicy z Gminą Kondratowice, formach ochrony przyrody takich jak:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Niemczańsko – Strzelińskie” (PL-ZI-POP.1393.OCHK.346),
- Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy „Wzgórza Strzelińskie” (PL-ZI-POP.1393.ZPK.19).

Ryc. 15. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Kondratowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Wzgórza Niemczańskie” (PLH020082) występuje na terenie 5 gmin. Fragment znajdujący się na terenie Gminy Kondratowice mieści się w jej zachodniej części. Utworzony został w 2011 roku Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669 (2011/64/UE). Zajmuje powierzchnię 3237 ha. W obszarze stwierdzono 8 typów siedlisk szaty roślinnej. Pod względem powierzchniowym dominują śródładowe kwaśne dąbrowy oraz grądy środkowoeuropejskie. W zbiorowiskach leśnych ostoi zaznacza się udział buczyn – zarówno kwaśnych, jak i żyznych. Na uwagę zasługują pasma łągów wiązowo-jesionowych i olszowo-jesionowych wykształcające się w dolinach cieków i wokół stawów. Obszar ostoi wyróżnia fauna motyli z szlaczkiem szafrańcem *Colias myrmidone* – równocześnie wyznacza ono północno-zachodni kraniec zasięgu tego gatunku. Na terenie odnotowano pojedyncze stanowiska czerwończyka nieparka *Lycæna dispar* oraz modraszka nausitous *Maculinea nausithous*. Obszar jest także ważny dla ochrony dwóch gatunków nietoperzy. Rejon występowania bobrów wokół Trzcino-wego Stawu w Sieniawce jest też miejscem liczego występowania popielicy *Glis glis*. Główne walory ornitologiczne obszaru to bogaty zespół ptaków leśnych, a także kilku wodnych np. łągowy trzmiołojad *Pernis apivorus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius* i średni *Dendrocopos medius*, muchotłówka białoszyja *Ficedula albicollis*, bocian czarny *Ciconia nigra* i biały *C. ciconia*), oraz 14 dalszych gatunków łągowych, uznawanych za rzadkie i zagrożone.

Drugą formą ochrony przyrody występującą na badanym obszarze są pomniki przyrody. Zlokalizowane są w południowej i centralnej części gminy. 5 z nich zlokalizowane jest w Prusach, natomiast pozostałe 3 w Księginicach Wielkich.

Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy „Wzgórza Strzelińskie” (PL.ZI-POP.1393.ZPK.19) ustanowiono w 2010 roku na mocy Uchwały Nr XXXIX/348/10 Rady Miejskiej Strzelina z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie: utworzenia Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego "Wzgórza Strzelińskie". Posiada powierzchnię 7 330 ha. Celem ochrony na tym obszarze jest zapewnienie ochrony wyróżniającego się krajobrazu kulturowego i naturalnego o zróżnicowanych ekosystemach zasiedlanych przez wiele cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ochrona cennych przyrodniczo siedlisk, ochrona korytarza ekologicznego Wzgórz Strzelińskich, ochrona obszarów wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, zasługujących na ochronę ze względu na walory widokowe, estetyczne, krajobrazowe i przyrodnicze.

Położenie i uwarunkowania historyczno-kulturowe Gminy Kondratowice sprawiło, że w Gminie występuje wiele cennych historycznie obiektów. W tabeli poniżej przedstawiono obiekty ujęte w rejestrze zabytków wg. stanu na luty 2016. Na terenie Gminy Kondratowice znajduje się 15 istniejących zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu. Głównie są to pałace, zespoły pałacowe wraz z parkami, dwory i kościoły. Ponadto w Gminie znaleźć można 166 obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji

Zabytków w miejscowościach: Białobrzezie, Błotnica, Brochocinek, Czerwieniec, Edwardów, Gołostowice, Górka Sobocka, Grzegorzów, Janowiczki, Jezierzycze Małe, Karczyn, Komorowice, Kondratowice, Kowalskie, Księginice Wielkie, Lipowa, Maleszów, Podgaj, Prusy, Rakowice, Sadowice, Stachów, Strachów, Wójcin, Zarzyca i Żelowice.

Tab. 9. Spis obiektów ujętych w rejestrze zabytków wg. stanu na luty 2016

Miejscowość	Obiekt	Rodzaj obiektu	Rejestr zabytków	Data rejestru
Białobrzezie	Pałac (ruina)	pałac	368/620/W	1989.05.23
Białobrzezie	Park pałacowy	park/ogród	368/620/W	1989.05.23
Jezierzyce Małe	Pałac	pałac	369/1630	1966.04.12
Jezierzyce Małe	Oficyna pałacowa (ruina)	budynek mieszkalno-gospodarczy	369/1630	1966.04.12
Jezierzyce Małe	Obora II	budynek gospodarczy	370/730/W	1997.08.11
Jezierzyce Małe	Obora III, ob. cieleńnik	budynek gospodarczy	370/730/W	1997.08.11
Jezierzyce Małe	Stajnia - obora	budynek gospodarczy	370/730/W	1997.08.11
Jezierzyce Małe	Gorzelnia	przemysłowy	370/730/W	1997.08.11
Jezierzyce Małe	Relikty ogrodzenia i bram	ogrodzenie	370/730/W	1997.08.11
Jezierzyce Małe	Park pałacowy	park/ogród	370/730/W	1997.08.11
Kondratowice	Pałac	pałac	52/A/01	2001.05.31
Kondratowice	Zespół pałacowy:	zespół pałacowy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Rządcówka	rządcówka	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Obora	budynek gospodarczy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Budynek warsztatów i wózkownia	przemysłowy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Budynek gospodarczy, ob. mieszkalno-gospodarczy	budynek gospodarczy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Spichlerz I	budynek gospodarczy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Spichlerz II	budynek gospodarczy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Stodoła	budynek gospodarczy	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Most na fosie	most	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Fragmety murów ogrodzeniowych	ogrodzenie	84/A/02/1-16	2002.03.29
Kondratowice	Park pałacowy i ogrody gospodarcze	park/ogród	84/A/02/1-16	2002.03.29
Księginice Wielkie	Kościół par. św. Jana Chrzciciela	kościół	371/888	1961.06.30
Lipowa	Dwór	dwór	372/489/W	1981.03.28
Prusy	Kościół par. św. Wawrzyńca	kościół	373/503/W	1983.04.06
Prusy	Dwór, ob. ruina	dwór	374/223	1951.04.23

Prusy	Park i ogród	park/ogród	375/191	1950.05.31
Prusy	Spichlerz dworski	budynek gospodar- czy	376/717/W	1995.11.23
Prusy	Kuźnia (ruina)	inny	377/1634	1966.04.08
Zarzyca	Kościół fil. św. An- drzeja Boboli	kościół	379/1623	1966.04.08
Zarzyca	Pałac	pałac	380/1614	1966.04.08
Żelowice	Kościół fil. Podwyż- szenia Krzyża, d. ka- plica z grobowcem	kościół	381/713/W	1995.07.26
Żelowice	Zespół dworski:	zespół dworski	381/713/W	1995.07.26
Żelowice	Dwór	dwór	381/713/W	1995.07.26
Żelowice	Park pałacowy	park/ogród	381/713/W	1995.07.26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

Do najbardziej rozpoznawalnych zabytków z ww. listy należą zespół pałacowy wraz z pałacem w Kondratowicach, dwory i pałace w Prusach, Jezierzycach Małych, Lipowej i Żelowicach, kościoły w Prusach, Zarzycy i Żelowicach.

Zespół pałacowy w Kondratowicach powstał w II połowie XIX w. Pałac jest budynkiem jednopiętrowym z dachem czterospadowym, posiadającym zdobione gzymsy czy obramowania okien. Od frontu prowadzi do niego most nad fosą. W 1891 roku nadano mu styl eklektyczny będący mieszanką francuskiego neorenesansu z neoklasycyzmem. Obiekt został odrestaurowany. Na zespół pałacowy składają się także obiekty zabytkowe takie jak: park o powierzchni 2 ha, wspomniany już most nad fosą, dwa spichlerze, obora, rządcówka, budynek mieszkalno-gospodarczy, stodoła, budynek warsztatów i wózkownia oraz fragmenty murów ogrodzeniowych.

Dwór w Prusach wybudowano w 1608 r., a następnie przebudowano w XVIII w. Jest to piętrowa budowla na planie kwadratu, z dziedzińcem w środku, otoczona fosą. Po II wojnie światowej został znacjonalizowany i przekształcony w magazyn pobliskiego PGR-u. W 1956 roku dach budynku się zawalił, a obiekt od tego czasu stał się ruiną i wymaga znacznych prac remontowych. W jego sąsiedztwie znajduje się również zabytkowy park.

Pałac w Jerzycach Małych wybudowany został w I poł. XVIII w. w stylu barokowym. Tak samo jak pałac w Kondratowicach, posiada on jedno piętro oraz dach czterospadowy. Po II wojnie światowej i ten pałac został przejęty przez państwo i zaadoptowany na mieszkania, stołówkę i sklep dla pracowników PGR-u. Na początku lat 90' XX w. został opuszczony z uwagi na zły stan techniczny i popadł w ruinę. Również ten budynek posiada w swoim otoczeniu inne obiekty zespołu pałacowego wpisane do rejestru zabytków. Są to m.in. park, gorzelnia, obory czy stajnia.

Dwór w Lipowej wzniesiony został na początku XVIII w. na planie prostokąta, przebudowany w XVIII w. i w końcu XIX w. Wykazuje cechy renesansu i neorenesansu. Jest to budowla murowana, dwukondygnacyjna, pokryta dachem łamanym, dwuspadowym. Od strony północnej posiada parterową dobudówkę, a od strony wschodniej i zachodniej oz-

dobne neorenesansowe szczyty. Po wojnie tą nieruchomością także przejął PGR i przekształcił na budynek mieszkalny dla pracowników. Na początku lat 90' obiekt przeszedł w ręce prywatne, jednak od tego czasu nie został on zagospodarowany.

Informacje o zamku w Żelowicach pochodzą już z XV w., a w 1604 r. pojawiały się już wzmianki o dworze otoczonym wałem ziemnym. Przed 1744 r. budynek został rozbudowany i przekształcony w stylu barokowym przez barona Franz Ludwig Xaver Weighardta von Hoffmann. Kolejne rozbudowy miały miejsce w XIX i na początku XX w. Dobudowano trzecią kondygnację, zmieniono dach, klatkę schodową i werandę, wybudowano nowy trakt. Jest to założenie kwadratowe, murowane. W części środkowej podwyższone, z dwoma okrągłymi basztami na narożnikach od tyłu. Całość budynku zachowała się w dobrym stanie.

Kościół parafialny pw. Św. Wawrzyńca w Prusach jest świątynią w stylu gotycko-renesansowym. Wzniesiony w XIII w. na planie prostokąta z kwadratową wieżą od zachodu i dwuspadowym dachem krytym dachówką. W 1612 kościół powiększono, a w XIX w. odrestaurowano. Poddany remontowi w 1969 r., kościół posiada wejście zdobione gotyckim portalem, zegar słoneczny na jednej ze ścian, kropielnicę z czasów jego powstania oraz organy i ołtarz, które znajdowały się niegdyś w pałacu w Prusach.

Kościół filialny pw. Św. Andrzeja Boboli w Zarzycy wybudowano w 1612 r., modernizowano ok. 1870 r., w latach 1940-41, a następnie w latach 60' XX w. Reprezentuje styl gotycko-renesansowy, posiada prostokątne prezbiterium oraz wysoki, gontowy dach z ośmioboczną sygnaturką. Kościół w Zarzycy stanowi cenny przykład świątyni nowożytnej z zachowanymi relikami wcześniejszych budowli, ponieważ pierwsze wzmianki o świątyni w tym miejscu pochodziły z 1399 r. Do 1945 r. pełnił funkcję świątyni ewangelickiej.

Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Żelowicach powstał w 1866 r. jako neogotycka kaplica pałacowa. Na przełomie 1866/67 roku kaplica służyła jako lazaret wojskowy. W roku 1868 odbyła się jej powtórna konsekracja. Na ścianach wnętrza kaplicy i na elewacjach umieszczona została bogata kolekcja płyt nagrobnych, zgromadzonych przez fundatora, mająca stanowić wywód genealogiczny obu rodów szlacheckich, do których należał pałac. W roku 1966 kościół był remontowany. W roku 1975 dostawiono kruchtę zachodnią oraz założono nową empore organową.

Szczególnie atrakcyjne turystycznie są południowe tereny Gminy, które obejmują północne partie Wzgórz Niemaczańsko-Strzelińskich, tj. Wzgórza Dębowe, Lipowe i Dobrzeńskie.

Przez obszar Gminy przebiegają piesze szlaki turystyczne:

- żółty relacji Mokrzyce-Przełęcz Puchacza, który przebiega na terenie gminy przez Zarzycką Górę, Czerwieniec, Kowalskie, Żelowice, Błotnica,
- niebieski relacji Przerzeczyn-Zdrój-Ruszkowice-Przełęcz nad Błotnicą,
- niebieski relacji Sienice-Karczowice, biegnący przez Kondratowice, Maleszów i Janowiczki,
- zielony relacji Żelowice-Jordanów Śląski, biegnący przez Strachów i Niemcę,

- zielony relacji Kowalskie-Rozdroże nad Małą Ślężą
- czerwony relacji Sobótka-Strzelin, biegnący z Sienic, przez Dębowe Wzgórza w kierunku Podlesia.

Operatorem ww. szlaków jest PTTK. Walory krajobrazowe tego terenu dodatkowo podnoszą wyrobiska granitu w Górcie Sobockiej i bazaltu w Kowalskich.

Pomiędzy miejscowościami Kondratowice i Sienice zlokalizowany jest staw zagospodarowany przez koło wędkarskie „Szuwarek”. Jest to miejsce spotkań i wypoczynku dla lokalnej społeczności. Na obszarze Gminy znajdują się także łowisko pstrąga „Stawy u Michty” czy Agroturystyka – Sady Błotnica. Oba obiekty oferują szereg atrakcji turystycznych i noclegi. W pierwszym z nich można wypożyczyć łódkę, spędzić czas przy grillu lub łowiąc ryby. W drugim istnieje możliwość zorganizowania ogniska, gier i zabaw dla dzieci czy artystycznych warsztatów rodzinnych/grupowych z tworzenia ceramiki i biżuterii.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu strzelińskiego w latach 2017-2021. Największą zmianę na terenie powiatu obserwuje się dla Strzelina, gdzie liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła o 292. Gmina Kondratowice zarejestrowała wzrost liczby przedsiębiorstw o 18 podmiotów. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Kondratowice w roku 2021 stanowiły 7,5% (326 podmiotów) wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie strzelińskim. Udział ten ulokował Gminę na ostatnim miejscu wśród gmin powiatu. Większy udział pozostałych gmin powiatu w badanym wskaźniku można tłumaczyć faktem, że Kondratowice są najsłabiej zamieszkałą gminą powiatu. Dzieląc liczbę zarejestrowanych podmiotów w REGON w 2021 roku przez poszczególną liczbę ludności danych gmin, okaże się, że Kondratowice posiadają lepszy współczynnik liczby podmiotów do liczby ludności od gminy Przeworno, natomiast wciąż jest on gorszy niż analogiczny wskaźnik dla pozostałych gmin powiatu.

Tab. 10. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie strzelińskim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
pow. strzeliński	3 857	100,0%	4 323	100,0%	466
Borów	410	10,6%	459	10,6%	49
Kondratowice	308	8,0%	326	7,5%	18
Przeworno	320	8,3%	362	8,4%	42
Strzelin	2 292	59,4%	2 584	59,8%	292
Wiązów	527	13,7%	592	13,7%	65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Kondratowice, największa część podmiotów działa w budownictwie (75 podmiotów) oraz handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (75 podmiotów). Ich udział wyniósł w obu przypadkach po 23%. Kolejną sekcją w Gminie jest przetwórstwo przemysłowe, w którym w Gminie zarejestrowanych były 33 podmioty, stanowiące 10% wszystkich podmiotów. Względnie podobna liczba podmiotów (w przedziale 18-21 podmiotów) działała w transporcie i gospodarce magazynowej, pozostałej działalności usługowej oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – udział podmiotów z tych grup w ich całkowitej liczbie w Gminie wynosił po 6% dla każdej z sekcji.

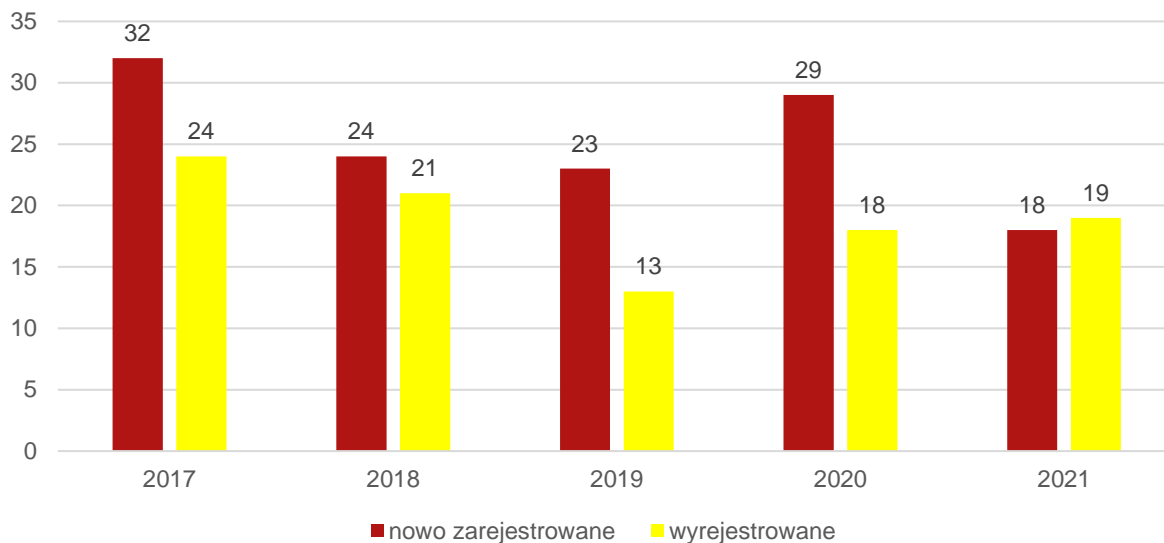
Tab. 11. Podmioty działające na terenie Gminy Kondratowice w 2021 roku

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	75	23%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	75	23%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	33	10%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	21	6%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	20	6%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12	4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	3%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	3%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	3%
SEKCJA P Edukacja	9	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	2%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	3	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	1%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy działają głównie podmioty sektora prywatnego. Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Kondratowice. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2017-2021. Do roku 2021 liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Alarmujący jest wynik Gminy w 2021 roku, w którym to w Gminie wyrejestrowano o jeden podmiot więcej niż zarejestrowano. Dodatkowo, z wyjątkiem roku 2020, zauważyć można tendencję spadkową w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów.

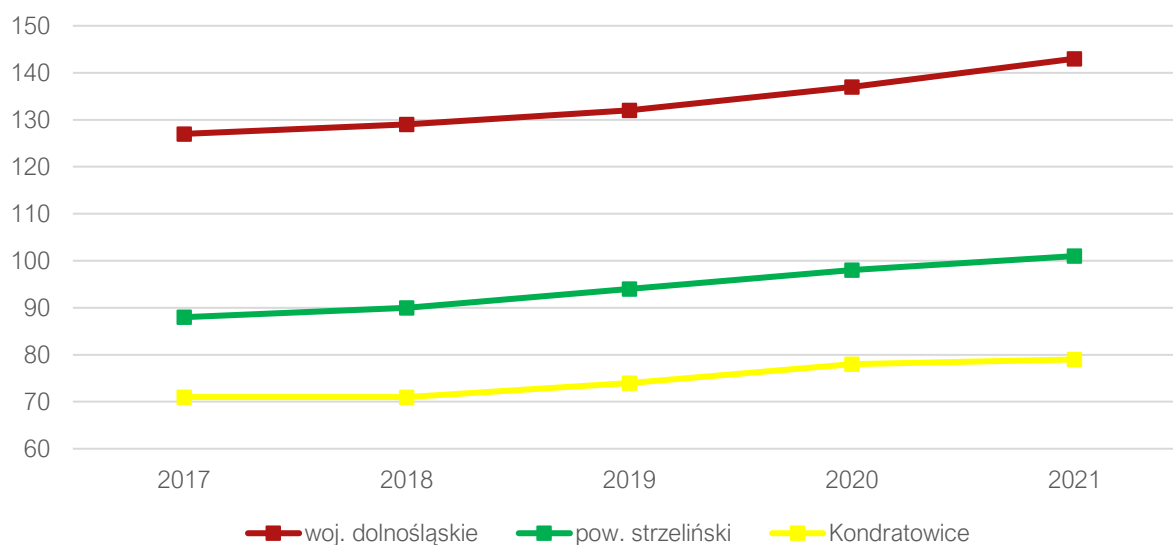
Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Kondratowice.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, wartość wskaźnika dla Gminy (79 przedsiębiorstw) jest niższa niż średnia dla powiatu (101 przedsiębiorstw), jak i województwa (143 przedsiębiorstwa). Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

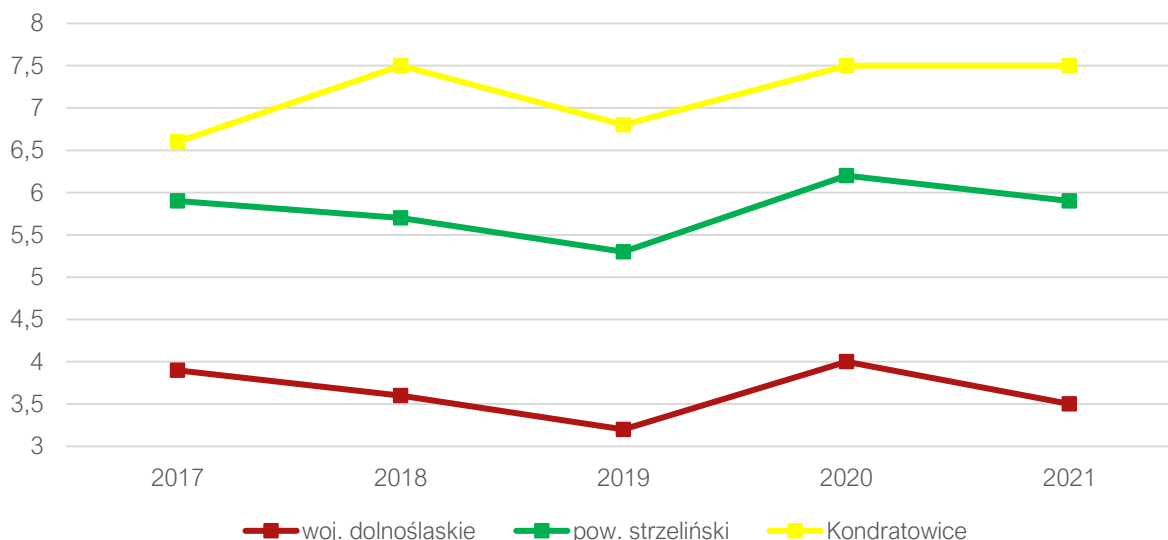
Rozwój gospodarczy jednostki powiązany jest również z rynkiem pracy. Rolnictwo jest główną i podstawową formą aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy i główną funkcją rozwojową Gminy. Gleby wysokich klas bonitacyjnych stwarzają bardzo sprzyjające warunki dla rozwoju rolnictwa na terenie Gminy. Na terenie Gminy występują złoża granitu eksploatowane w kamieniołomach w Górcie Sobockiej. Dodatkowo działalność gospodarczą prowadzą zakłady drzewne w Prusach i Podgaju oraz zakład produkcji rur i kształtek kanalizacyjnych w Kondratowicach.

Wśród największych podmiotów gospodarczych w okolicy są m.in.:

- FUNKE POLSKA Sp. z o.o.,
- KWS Lochow Polska Sp. z o. o.,
- „Marten” Firma Marek Pindel,
- Hopofarm Sp. z o.o.,
- Mota-Engil Central Europe S.A Kopalnia Granitu „GÓRKA”,
- PHU "Natura" Grzegorz Płoszajski.

Dostęp do stabilnego zatrudnienia i satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Kondratowice. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2017-2021. W latach 2017-2018 i 2019-2021, dla wartości odnoszących się do Gminy, zauważalny był trend rosnący bądź stagnacja w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 6,6% w roku 2017, do poziomu 7,5% w roku 2018 i z poziomu 6,8% w roku 2018, do poziomu 7,5% w roku 2021). W roku 2019 nastąpiło chwilowe odwrócenie rosnącego trendu w tym zakresie i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia ponownie spadła do poziomu 6,8%. Jednocześnie podobną tendencję w zakresie kształtowania się poziomu bezrobocia w 2020 roku można było zauważyć w całym powiecie strzelińskim oraz województwie dolnośląskim. Taki stan rzeczy związany był w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. W 2021 roku widoczny był znów spadek analizowanego udziału w powiecie i województwie, jednak w Gminie utrzymał się on na tym samym poziomie co rok wcześniej tj. 7,5%. Wartość wskaźnika w Gminie była corocznie większa niż w powiecie i w województwie. Tak wysoki i utrzymujący się poziom bezrobocia w Gminie jest alarmujący i świadczy o konieczności powzięcia odpowiednich działań w celu uzyskania tendencji malejącej.

Ryc. 18. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze zawodów 2022 w powiecie strzelińskim występuje duży deficyt zawodów takich jak m.in.:

- Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- Kucharze,
- Pomoce kuchenne,
- Pracownicy służb mundurowych,

W prognozie dla powiatu strzelińskiego na rok 2022 nie ma żadnego zawodu nadwyżkowego, czyli takiego, w którym jest więcej specjalistów niż miejsc pracy. W latach wcześniejszych na tej liście znajdowali się ekonomiści, ślusarze czy rolnicy i hodowcy.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Na terenie Gminy Kondratowice sieć komunikacyjna tworzona jest przez drogę krajową, drogi powiatowe i drogi gminne. Nie występują autostrady czy drogi ekspresowe.

Przez Gminę na kierunku wschód-zachód przebiega droga krajowa nr 39 relacji Łagiewniki-Kępno. W granicach administracyjnych analizowanej Gminy droga posiada długość ok. 12 km.

Sieć dróg powiatowych posiada łączną długość 67 km. Ponadto na obszarze Gminy występuje rozbudowana sieć dróg gminnych. Łączna długość dróg gminnych wynosi 19,2 km. W większości są to drogi o nawierzchni asfaltowej, bitumicznej lub pokryte kostką granitową. Za zimowe utrzymanie i remonty cząstkowe nawierzchni dróg w 2021

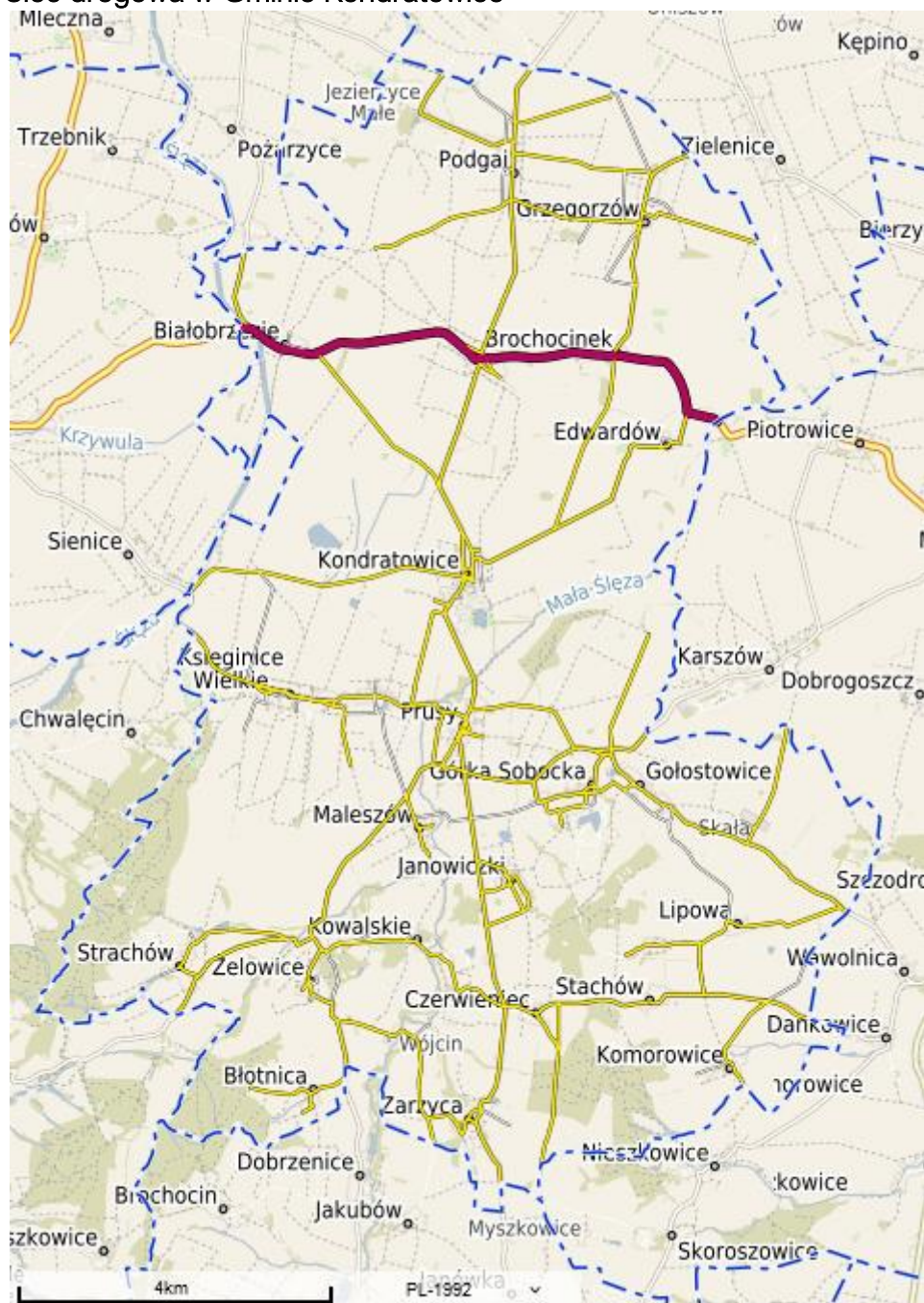
roku odpowiadał Zakład Usług Komunalnych z siedzibą w Łagiewnikach. Przegląd stanu dróg prowadzony jest raz do roku.

Do najpilniejszych inwestycji w zakresie dróg i infrastruktury okołodrogowej wyszczególniono budowę ul. Różanej i ul. Makowej w Kondratowicach oraz remonty dróg gminnych w miejscowościach Karczyn, Białobrzezie, Prusy, Lipowa, Sadowice, Żelowice i Błotnica.

Na terenie Gminy Kondratowice występuje deficyt ścieżek rowerowych. Ruch rowerowy mieszkańców i turystów w Gminie odbywa się z wykorzystaniem dróg gminnych i powiatowych, gruntowych dróg śródpolnych i traktów leśnych, a nawet drogą krajową nr 39.

Transport zbiorowy w Gminie organizowany jest przez firmę prywatną Randob Piotr Bodnar. Miejscowościami objętymi ww. transportem są wszystkie wsie na terenie Gminy. Funkcjonują 4 linie autobusowe z miejscowości Prusy, odpowiadające głównie za umożliwienie uczniom szkół średnich poranny dojazd i popołudniowy powrót do swoich domów. Spowodowane jest to tym, że właśnie z Prus odbywa się dalszy transport zbiorowy uczniów szkół średnich.

Ryc. 19. Sieć drogowa w Gminie Kondratowice

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy w Kondratowicach (<https://kondratowice.e-mapa.net/>)

W latach 2016-2021 obserwowany był znaczny wzrost wydatków Gminy w dziale transportu i łączności pomiędzy 2016 a 2017 rokiem oraz 2020 a 2021 rokiem. Dokładne wartości przedstawiono w tabeli poniżej. Średnio stanowiły one 4% całkowitych wydatków Gminy w badanym okresie.

Tab. 12. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2016-2021 w Gminie Kondratowice

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Transport i łączność	216 571,83	581 184,25	335 010,26	431 139,91	245 071,16	491 723,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Zakład Usług Komunalnych w Kondratowicach.

Mieszkańcy Gminy Kondratowice korzystają z wody pochodzących z trzech stacji uzdatniania wody. Dwie znajdują się w granicach administracyjnych Gminy, natomiast jedna poza jej obszarem.

Na południe od wsi Białobrzezie znajdują się tereny ujęć wody ze stacją uzdatniania wody (SUW), położoną na zachód od wspomnianej wsi, na terenie gminy Łagiewniki. W skład ujęcia wchodzi 7 studni pracujących i 4 nieczynne, a jego wydajność wynosi około 1000 m³/d. W SUW zachodzą procesy odżelazienia, odmanganiania i napowietrzania. Z wyżej wymienionego ujęcia zasilane są następujące wsie położone w zachodniej części Gminy Kondratowice: Białobrzezie, Karczyn, Brochocinek, Edwardów, Kondratowice, Prusy, Maleszów, Żelowice, Wójcin, Błotnica.

Na północny wschód od wsi Prusy, w odległości 1,5 km znajduje się drugie ujęcie dostarczające wodę do następujących wsi położonych we wschodniej części Gminy: Górka Sopocka, Gołostowice, Janowiczki, Czerwieniec, Sadowice, Lipowa, Strachów i Zarzyca.

W Jezierzycach Małych znajduje się ujęcie wraz ze stacją uzdatniania wody zaopatrujące w wodę wsie Jerzyce Małe, Podgaj i Grzegorzów.

Eksploatację wszystkich ujęć prowadzi Zakład Usług Komunalnych w Łagiewnikach, od którego Gmina prowadzi hurtowy zakup wody niezbędnej do pokrycia potrzeb mieszkańców.

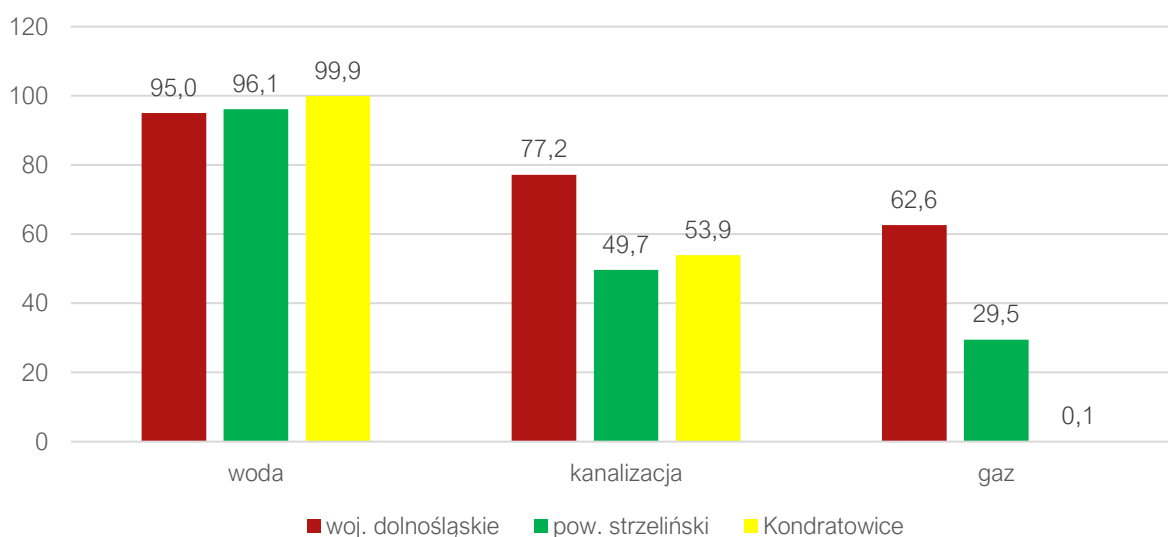
Według danych na 2021 rok udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 100%. Za zauważalne problemy w zakresie funkcjonowania sieci wymienia się jej przestarzałą infrastrukturę wodociągową. Planowanymi inwestycjami związanymi z siecią wodociągów jest jej rozbudowa, budowa stacji uzdatniania wody, modernizacje APS oraz wymiana awaryjnych odcinków sieci.

Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Kondratowice w 2021 roku wynosił 60%, co świadczy o tym, że aż 40% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej bez usług kanalizacyjnych. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Gminie wynosi 23,3 km i obejmuje swoim zasięgiem 8 miejscowości: Kondratowice, Prusy, Rakowice, Księginice Wielkie, Górkę Sobocką, Gołostowice, Białobrzezie i Karczyn. Na terenie Gminy zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków o wydajności 3100 RLM (Równoważna Liczba Mieszkańców). Szacuje się, że taka wydajność będzie wystarczająca zarówno przy obecnym poziomie liczby mieszkańców, jak i w przypadku zwiększenia się tej liczby. Oczyszczalnia znajduje się na działce nr 91/2 w Kondratowicach. Dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina stosuje wsparcie w postaci dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, bezodpływowych

zbiorników oraz budowy przyłączy kanalizacyjnych. Gmina prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich kontrolę pisemną (ostatnia przeprowadzona 30.08.2022 r.) oraz fizyczną (ostatnia przeprowadzona w lutym 2022 r. w Błotnicy). Planowanymi inwestycjami w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy jest zakup pomp do przydomowych przepompowni oraz gruntowny remont istniejących przepompowni sieciowych.

Na terenie Gminy Kondratowice z sieci gazowej korzystają wyłącznie 2 podmioty (KWS Lochów i Gminny Ośrodek Kultury), a samo zainteresowanie mieszkańców taką siecią Gmina szacuje na małe. Według danych GUS przedstawionych w poniższej tabeli, w 2020 roku 62,6% mieszkańców województwa i 29,5% mieszkańców powiatu korzystało z sieci gazowej.

Ryc. 20. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Kondratowice w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównymi operatorami odpowiedzialnymi za zapewnienie dostępu do Internetu w Gminie są Orange i Green Lan. Na obszarze Gminy nie jest dostępny Internet szerokopasmowy. W Gminie wszystkie miejscowości posiadają dostęp do Internetu.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych. W Gminie Kondratowice podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych w 2020 i 2021 roku było Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Natura” Grzegorz Płoszajski mieszczące się na ul. Nowe Osiedle 1 w Prusach.

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych – w Prusach na ul. Nowe Osiedle 1. Działa 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku w godzinach 8-15. Miejscowości w Gminie podzielone zostały na 4 grupy, dla których prowadzony jest bezpośredni odbiór odpadów komunalnych. Do pierwszej z nich należą Górką Sobocka, Gołostowice, Skała, Lipowa, Sadowice, Komorowice, Stachów i Czerwień. Do drugiej przydzielone zostały Janowiczki, Kowalskie, Zarzyca, Wójcin, Błotnica, Żelowice, Strachów i Maleszów. Na kolejną grupę składają się Kondratowice, Białobrzegie, Edwardów, Brochocinek, Grzegorzów, Podgaj, Jezierzycy Małe i Karczyn. Ostatnią grupę stanowią Prusy, Rakowice i Księginice Wielkie. Posiadają one taką samą intensywność odbioru, jednak jest on realizowany w różnych terminach. Odbiór odpadów segregowanych (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, metal, opakowania wielomateriałowe) bezpośrednio od mieszkańców odbywał się raz w miesiącu, natomiast odpadów mieszanych (w zabudowie jednorodzinnej) następuje w Gminie co 2 tygodnie. Odbiór odpadów biodegradowalnych z terenu Gminy w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada również odbywał się co 2 tygodnie, w pozostałych terminach odbywało się to raz w miesiącu. Odpady wielkogabarytowe i odpady w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego odbierane są raz do roku, jednak możliwe jest przekazanie ich do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przez cały rok. Odpady budowlane nie są odbierane bezpośrednio od mieszkańców, należy je dostarczyć bezpośrednio do PSZOK.

Na terenie Gminy obowiązuje stawka 33 zł miesięcznie od jednego mieszkańca. Właścicielom, którzy dodatkowo kompostowali bioodpady w kompostowniku przydomowym, przysługiwała ulga z opłaty w wysokości 1 zł miesięcznie od każdego mieszkańca danej nieruchomości. Obowiązuje również podwyższona opłata 99 zł miesięcznie dla mieszkańców nie segregujących odpady.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Kondratowice w latach 2019-2020. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów zmieszanych zbieranych z obszaru Gminy utrzymała się na względnie tym samym poziomie – w granicach 1157-1158 ton. Można zaobserwować pozytywny trend zmniejszania się ilości odpadów niesegregowanych (zmieszanych), z jednoczesnym zwiększaniem się udziału w całkowitej masie odebranych odpadów komunalnych poszczególnych grup odpadów segregowanych. W 2019 roku odpady niesegregowane stanowiły 76% całkowitej masy odpadów, natomiast rok później było to już 70%. Jest to wciąż dość wysoki udział procentowy odpadów zmieszanych. Wywnioskować można, że na przestrzeni tak krótkiego okresu łączna ilość zbieranych odpadów nie uległa znaczącej zmianie, jednak obserwuje się pozytywny trend zwiększania się świadomości ekologicznej mieszkańców, przejawiający się w mniejszym udziale procentowym odpadów zmieszanych w całkowitej ilości zebranych odpadów.

Tab. 13. Stan gospodarki odpadami w Gminie Kondratowice w latach 2019-2020

Wyszczególnienie	2019	2020
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	3540	3531
Zmieszane odpady opakowaniowe (Mg)	49,04	105,64

Opakowania ze szkła (Mg)	33,06	72,64
Zużyte opony (Mg)	8,14	13,9
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (Mg)	158,68	63,78
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (Mg)	881,3	815,44
Odpady wielkogabarytowe (Mg)	15,56	47,42
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w tonach (Mg)	1157,62	1158,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Kondratowice prowadzi ewidencję źródeł ciepła. Badania trwają nieprzerwanie od 1 lipca 2021 roku. Wynika z niej, że w Gminie paliwami stałymi (węgiel, miął, groszek) ciepło wytwarza 1417 podmiotów, w tym 1410 osób fizycznych, 3 pochodzące z administracji publicznej i 1 przedsiębiorstwo – FUNKE. Z gazu w celach grzewczych korzysta 1 przedsiębiorstwo – KWS LOCHOW oraz Gminny Ośrodek Kultury. Z innych źródeł ciepła korzysta 1 budynek administracji publicznej.

Gmina prowadzi wsparcie dla mieszkańców na rzecz wymiany źródeł ciepła. Na podstawie zawartego porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Gmina od 2020 r. realizuje program pn.: „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła. Gmina służy pomocą mieszkańcom przy wypełnianiu wniosków, kompletowaniu niezbędnych załączników, przyjmowaniu wniosków i przekazywaniu do WFOŚiGW we Wrocławiu jak również rozliczaniu otrzymanego dofinansowania. Ponadto wraz z końcem 2022 roku zakończono planowaną termomodernizację budynków użyteczności publicznej, a dokładniej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Prusach. Inwestycja obejmowała wymianę pompy ciepła oraz montaż fotowoltaiki.

Planowana jest również termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, a dokładniej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Prusach – wymiana pompy ciepła oraz montaż fotowoltaiki.

Dodatkowo w Gminie uchwalono dokumenty wykonawcze takie jak:

- Program Ochrony Środowiska Dla Gminy Kondratowice z 2004 roku,
- Program Usuwania Azbestu Dla Gminy Kondratowice z 2011 roku.

W Programie Ochrony Środowiska Dla Gminy Kondratowice wyszczególniono 12 obszarów interwencji: wody powierzchniowe i podziemne, gospodarka odpadami, powietrze atmosferyczne, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, awarie przemysłowe, ochrona gleb, lasy, tereny poprzemysłowe, ochrona przed powodzią i edukacja proekologiczna.

Za cele strategiczne i długoterminowe dla poszczególnych obszarów w ww. dokumencie zdefiniowano kolejno:

- Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz utrzymanie i ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę do picia, hodowli ryb i celów kąpielowych;
- Minimalizacja powstawania odpadów w sektorze komunalnym i gospodarczym i ich oddziaływania na środowisko poprzez zastosowanie prawidłowych praktyk; likwidacja „dzikich wysypisk odpadów”; rekultywacja zamykanych kwater składowiska odpadów w Podgaju; rozważenie możliwości wprowadzenia powszechnej „opłaty śmieciowej” wnoszonej przez każdego mieszkańca Gminy, co będzie ekonomicznym argumentem przeciwko nielegalnemu deponowaniu odpadów;
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez m.in.: ograniczenie niskiej emisji (likwidacja/modernizacja lokalnych kotłowni opalanych paliwem stałym lub likwidacja/modernizacja indywidualnych wysokoemisyjnych pieców na paliwo stałe, zamiana tych urządzeń na bardziej sprawne); ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych; stosowanie urządzeń grzewczych o wysokich sprawnościach; stosowanie niekonwencjonalnych źródeł uzyskiwania energii cieplnej (biomasa, energia słoneczna, zmiana rodzajów paliwa); udzielania pożyczek, dotacji, dofinansowania dla inwestorów, właścicieli nieruchomości modernizujących ogrzewanie; wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu środowiska;
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Gminy poprzez m.in.: utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna; ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach zabudowanych i wzdłuż głównych dróg; wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, z których emisja hałasu nie odpowiada przyjętym standardom; wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego; poprawę stanu nawierzchni dróg; rozbudowę ścieżek rowerowych;
- Ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców Gminy poprzez m.in.: dotrzymywanie obowiązujących norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jonizującego i niejonizującego; ograniczenie możliwości lokalizacji obiektów potencjalnie uciążliwych, np. nadajników telefonii komórkowej, poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów do planu zagospodarowania przestrzennego gminy;
- Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia poprzez m.in.: opracowanie i uaktualnianie planu

reagowania kryzysowego i planu operacyjno-ratowniczego na wypadek zaistnienia awarii; prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań;

- Kształtowanie i ochrona systemu obszarów chronionych poprzez m.in.: zwiększanie powierzchni terenów leśnych i zadrzewień śródpolnych na obszarze Gminy; wzmocnienie roli rekreacyjnej i turystycznej terenów zielonych; rozwój szlaków turystycznych na terenach interesujących przyrodniczo; ochronę zieleni we wsiach, a w szczególności ochronę parków przydworskich, cmentarzy;
- Racjonalne wykorzystanie gleb wraz z ich ochroną i rekultywacją poprzez m.in.: zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej czy ograniczanie czynników wpływających na degradację gleby;
- Racjonalna eksploatacja zasobów leśnych poprzez m.in.: poprawę kondycji przyrodniczej obszarów leśnych; zalesianie terenów rekultywowanych;
- Tworzenie warunków dla zagospodarowania terenów przemysłowych; rewitalizacja terenów zdegradowanych działalnością przemysłową;
- Zapobieganie zagrożeniom powodziowym poprzez m.in.: systematyczną regulację cieków wodnych i konserwację obiektów regulacyjnych; doskonalenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią;
- Wykształcenie wśród mieszkańców poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska poprzez m.in.: prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci; wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonych w szkołach; zapewnienie społeczeństwu niezbędnych informacji nt. stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony.

W ramach programu dotyczącego usuwania azbestu w 2021 roku Gmina Kondratowice wzięła udział w programie priorytetowym ogłoszonym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu pn.: „Czysta Gmina bez Azbestu 2021”. W ramach akcji w Gminie zbierano podania od mieszkańców z prośbą o odebranie lub zdemontowanie eternitu z posesji. Mieszkańcy musieli również podać jego ilość. Następnie powołując się na zebrane dokumenty, Gmina wystąpiła z wnioskiem o dofinansowanie planowanych zadań w tej kwestii w formie dotacji. W efekcie 22.11.2021 roku podpisano umowę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, a ze wspomnianych dotacji skorzystano w celu usunięcia eternitu z 18 nieruchomości w miejscowościach: Błotnica, Wójcin, Żelowice, Kowalskie, Stachów, Gołostowice, Górka Sobocka, Prusy, Rakowice, Księginice Wielkie, Karczyn, Brochocinek, Grzegorzów i Podgaj. Koszty całego przedsięwzięcia wyniosły ok. 25,3 tys. zł, w tym z dotacji uzyskano 14,2 tys. zł. W sumie w ramach akcji zebrano nieco ponad 29 ton szkodliwych odpadów. Podobne programy były w Gminie realizowane również w latach poprzednich – np. w 2019 roku.

Dodatkowo w Gminie uchwalono Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kondratowice w 2021 roku (Uchwała Nr XXXV/200/2021 Rady Gminy Kondratowice z dnia 29 marca 2021 r.). Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są Urząd Gminy, schronisko, gospodarstwa rolne i organizacje pozarządowe. Do zadań programu należą:

- ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację, w szczególności psów i kotów oraz usypianie ślepych miotów,
- zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom z terenu Gminy,
- sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie,
- poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- odławianie bezdomnych zwierząt,
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

2.3. Stan finansów samorządowych

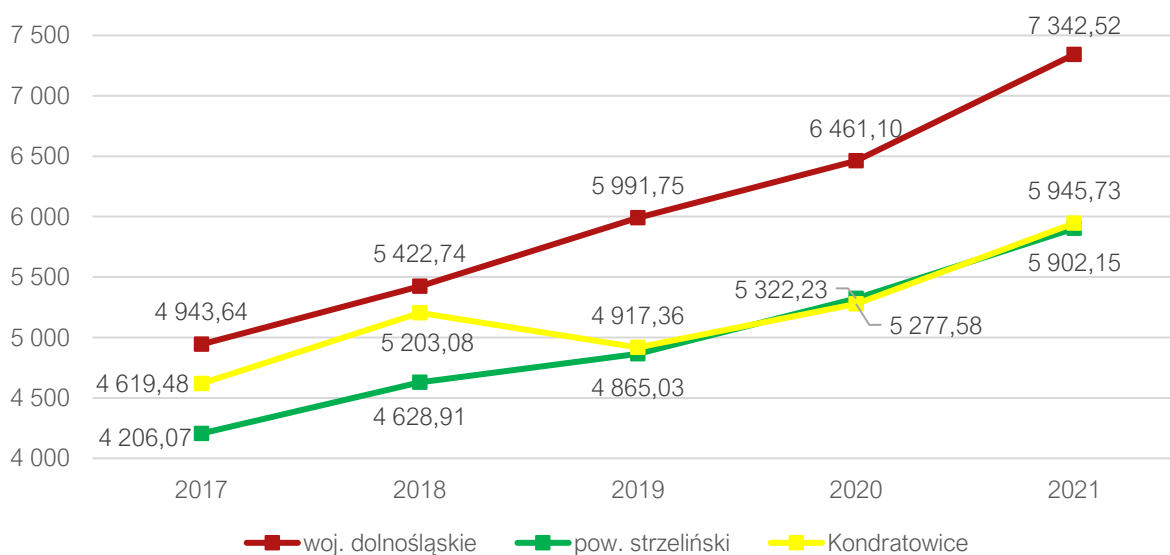
Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Kondratowice na przestrzeni lat 2017-2021 zanotowały wzrost – z 20,2 mln zł w 2017 roku do prawie 24,8 mln zł w 2021, a więc wzrosły o 4,5 mln zł.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie Kondratowice na tle powiatu strzelińskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2017-2021. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrastał, zarówno w powiecie, jak i w województwie.

W Gminie, z wyjątkiem jednorazowego spadku w okresie pomiędzy 2018 a 2019 rokiem, obserwowano podobną tendencję wzrostową. W 2017 roku na jednego mieszkańca w Gminie Kondratowice przypadała kwota 4619,48 zł, natomiast w 2021 była to już kwota 5945,73 zł. Różnica w dochodach wyniosła więc prawie 1,4 tys. zł. Dochód na mieszkańca Gminy Kondratowice w latach 2017-2021 plasował się pomiędzy wartościami dla województwa i powiatu – był wyższy niż w powiecie strzelińskim, ale niższy niż w województwie dolnośląskim. Wyjątkiem był rok 2020, kiedy to dochód na mieszkańca Gminy był niższy o niecałe 45 zł od dochodu na 1 mieszkańca w powiecie.

Ryc. 21. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

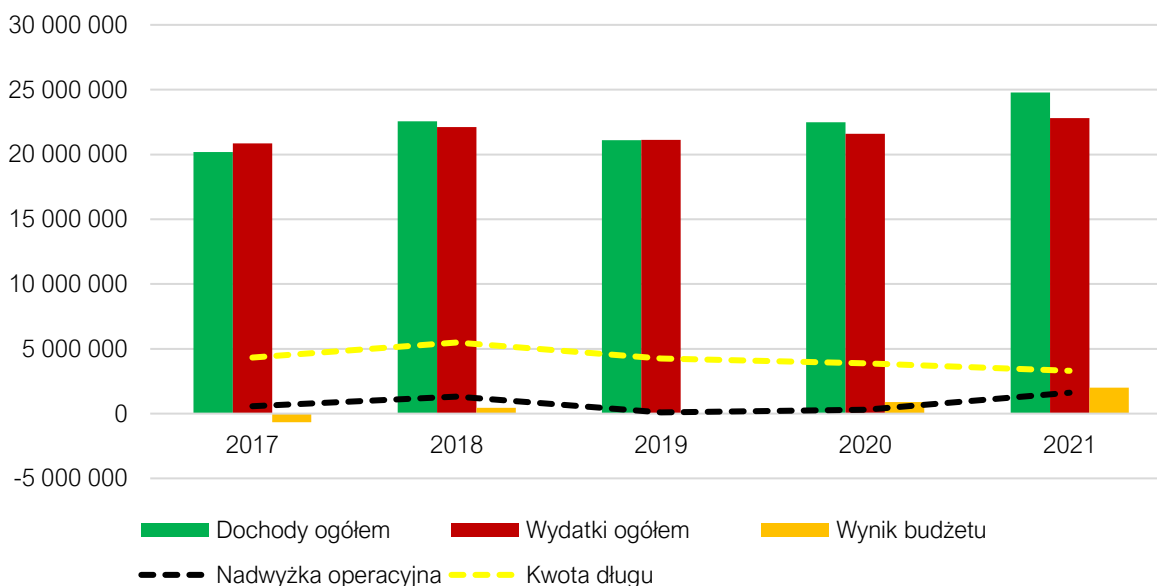
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 94,28% w latach 2017-2021). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących z podatku dochodowego od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące. Udział dochodów majątkowych w dochodach budżetowych w latach 2017-2021 utrzymywał się natomiast w przedziale od 2% (w 2019 roku) do prawie 9% w 2018 roku).

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy Kondratowice. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie prawie 18 mln zł i do 2021 roku wzrosły o niecałe 2 mln zł, osiągając kwotę 22 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Kondratowice w latach 2017-2021. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko stopniowy wzrost dochodów Gminy, ale także jej wydatków (z wyjątkiem roku 2019 w którym to zanotowano spadek zarówno dochodów, jak i wydatków, względem roku poprzedniego). W latach 2017 i 2019 ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu. Nadwyżka operacyjna budżetu w latach 2017-2018 zwiększyła się z poziomu 576 tys. zł do kwoty 1,3 mln zł. Następnie w kolejnym roku nastąpiła tendencja spadkowa, której skutkiem była wartość nadwyżki operacyjnej w 2019 roku na poziomie zaledwie 91 tys. zł. Od tego okresu obserwuje się ponowny wzrost wartości nadwyżki – w 2021 roku wyniosła już 1,6 mln zł. Kwota długu w latach 2017-2018 zwiększyła się o ponad milion złotych, z kwoty 4,3 mln zł do 5,4 mln zł. W kolejnych latach obserwuje się stopniowy, regularny spadek tej kwoty – przez kolejne 3 lata zmalała do poziomu 3,3 mln zł.

Ryc. 22. Wykonanie budżetu Gminy Kondratowice w latach 2017-2021

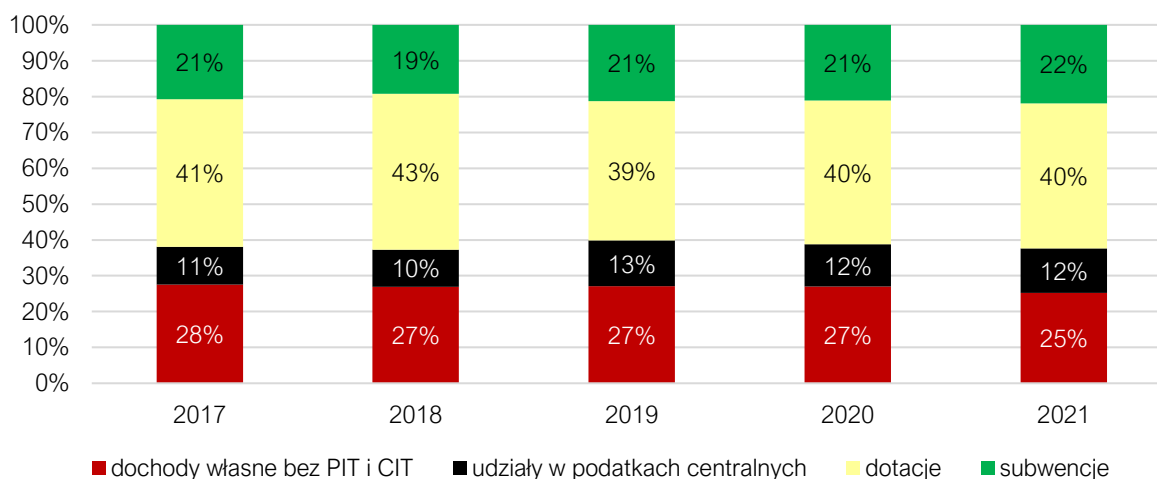
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość – m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Kondratowice w latach 2017-2021. W analizowanym okresie największy udział w strukturze dochodów nieprzerwanie od 2017 roku posiadają wpływy z dotacji (40% w 2021 roku). Drugą grupą co do wielkości udziałów w budżecie Gminy w tym okresie były dochody własne bez PIT i CIT (25% w 2021 roku), a trzecią subwencje (22% w 2021 roku). Najmniejszy udział w strukturze dochodów Gminy w analizowanym okresie posiadały nieprzerwanie udziały w podatkach centralnych, oscylowały one na poziomie 10-13% (12% w 2021 roku). Taka struktura dochodów jest zjawiskiem niekorzystnym, ponieważ świadczy o niskiej samodzielności finansowej Gminy i może skutkować małym wpływem jednostki administracyjnej na kształtowanie własnej struktury i wysokości dochodów.

Ryc. 23. Struktura dochodów Gminy Kondratowice w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Kondratowice, największy wpływ na wynik budżetu miał podatek od osób fizycznych (PIT), który w okresie 2016-2021 dynamicznie wzrastał. W 2016 wynosił ok. 1,7 mln zł, natomiast w 2021 już 2,8 mln zł – oznacza to, że zanotował wzrost o ponad milion złotych na przestrzeni zaledwie 6 lat.

Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także podatek rolny – 1,9 mln zł w 2021 roku, podatek od nieruchomości – ponad 1,8 mln zł w 2021 roku, a także wpływy z opłaty eksploatacyjnej – prawie 580 tys. zł w 2021 roku.

Najmniejsze dochody corocznie generuje podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej (utrzymujący się w przedziale ok. 900-5200 zł rocznie) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (do roku 2020 utrzymujący się w przedziale ok. 0-50 zł rocznie, w 2021 osiągnął wartość 2,5 tys. zł).

Tab. 14. Dochody podatkowe Gminy Kondratowice w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	1 782 806,00	2 009 107,00	2 228 096,00	2 519 316,00	2 468 116,00	2 825 140,00
CIT	151 966,29	125 110,83	111 957,99	188 555,55	190 635,27	240 126,70
podatek rolny	1 695 362,58	1 676 179,58	1 731 911,88	1 746 584,14	1 875 624,28	1 928 884,15
podatek od nieruchomości	1 558 383,51	1 627 400,24	1 686 779,10	1 663 412,73	1 678 179,13	1 848 006,46
podatek leśny	26 541,00	26 264,00	27 088,00	26 194,00	22 042,00	22 816,00
podatek od środków transportowych	35 048,80	17 869,21	18 211,69	33 100,57	27 530,02	42 744,46
karta podatkowa	4 764,38	2 042,62	2 955,58	2 817,91	976,96	5 162,93
podatek od czynności cywilnoprawnych	5,00	20,00	48,00	0,00	248,00	2 500,00
wpływy z opłaty skarbowej	8 987,00	7 876,00	7 105,00	7 789,00	6 821,00	6 842,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	605 700,00	727 452,00	783 679,90	756 429,00	609 270,60	576 866,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Warto mieć jednak na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Kondratowice w zakresie podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2016-2021 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła prawie 1,9 mln zł, a z tytułu podatku od środków transportowych 255 tys. zł.

Tab. 15. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Kondratowice w latach 2016-2021

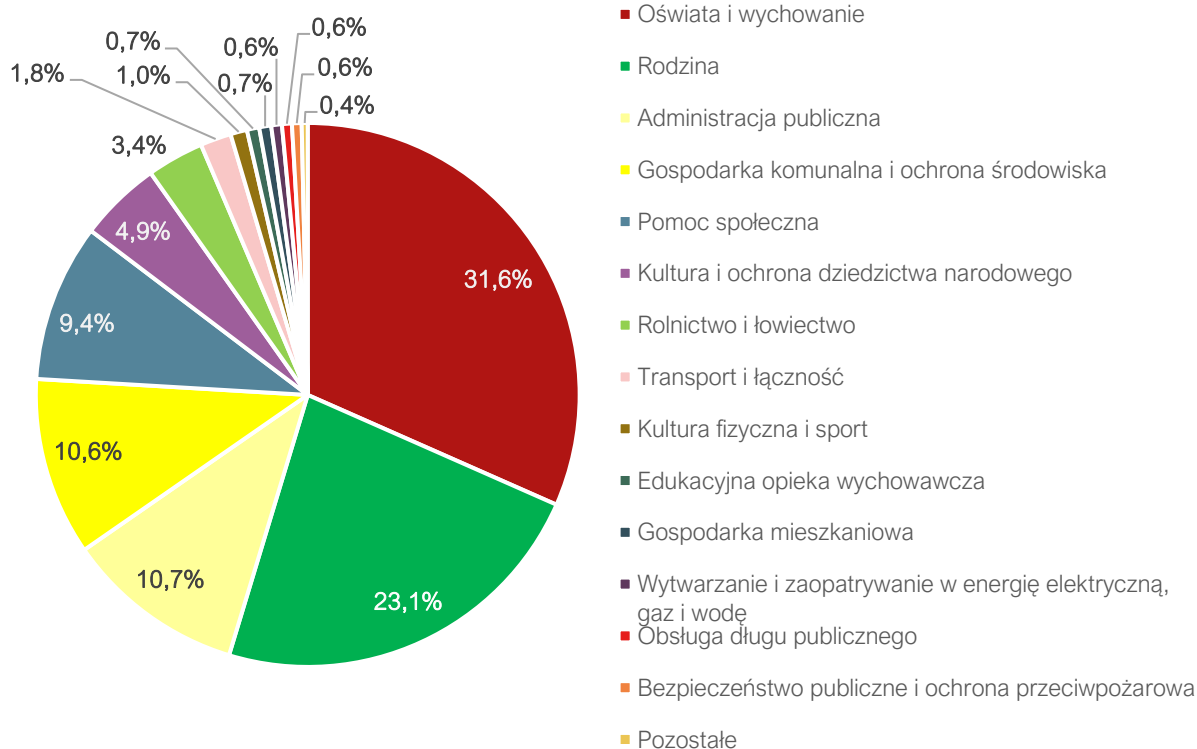
Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	124 155,01	113 567,55	129 945,52	162 803,05	156 629,09	164 523,76
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	175 597,57	184 138,56	183 913,62	184 480,96	153 055,43	155 623,35
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	19 222,68	29 277,18	29 502,36	51 961,44	55 143,77	60 552,24
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	3 242,00	1 388,00	1 388,00	1 388,00	1 430,00	1 485,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki, największy udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (31,6%), rodzina (23,1%), administracja publiczna (10,7%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (10,6%) oraz pomoc społeczna (9,4%). Szczegóły ukazuje rycina poniżej. Na grupę pozostałych wydatków Gminy, które razem stanowiły 0,4% wydatków, składają się następujące działy: urzędy naczelnych organów władzy państwowej,

kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, działalność usługowa, ochrona zdrowia, obrona narodowa oraz różne rozliczenia.

Ryc. 24. Struktura średnich wydatków Gminy Kondratowice w latach 2016-2021

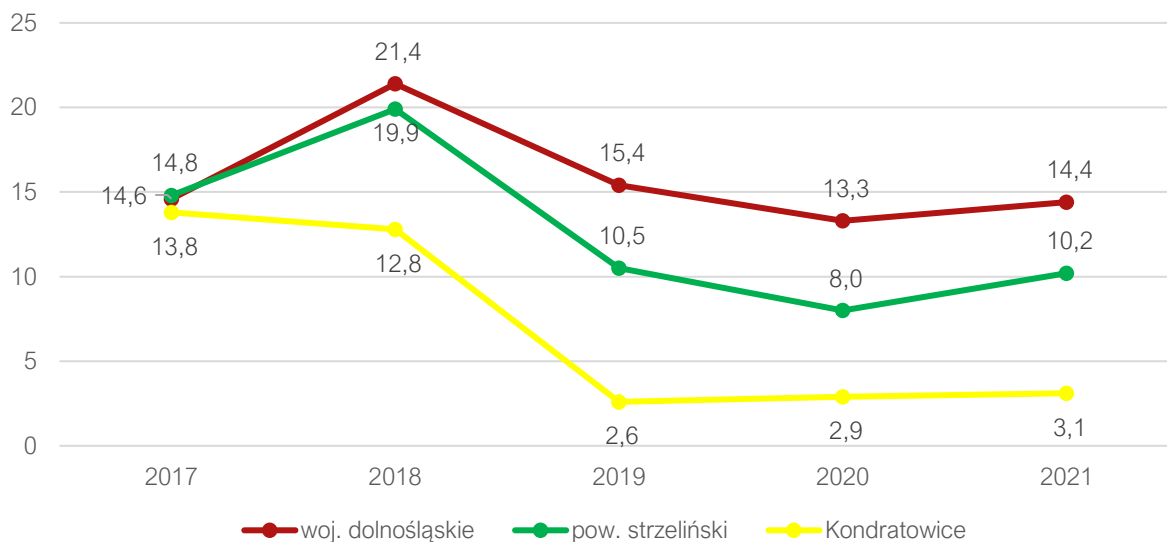
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Kondratowice na tle powiatu strzelińskiego i województwa dolnośląskiego latach 2017-2021. Z analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych w wydatkach ogółem Gmina posiadała w 2017 roku (13,8%). W powiecie i województwie największy udział wydatków inwestycyjnych przypadł rok później, a więc w 2018 roku. Najniższe udziały natomiast zanotowano w Gminie w 2019 roku (2,6%), a w jednostkach wyższego rzędu znów rok później tj. w 2020 roku. Warto zauważyć, że udział ten ulegał podobnym wahaniom na przestrzeni lat w powiecie i województwie, jednak w Gminie prezentowało się to nieco odmiennie. Udział ten w Gminie był zawsze niższy niż analogiczne wskaźniki dla powiatu i województwa, a od 2019 roku notował minimalny wzrost, jednak utrzymywał się w granicach 2,5-3%. Świadczy to o małej aktywności inwestycyjnej Gminy od roku 2019.

Do największych inwestycji wykonanych w 2018 roku, które przyczyniły się do tak dużego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w tamtym okresie, należały m.in. budowa przedszkola w miejscowości Kondratowice (okres realizacji 2016-2018, koszt 2,9 mln zł, dofinansowanie zew. 85%), modernizacja zabytkowej świetlicy i biblioteki w miejscowości Zarzyca (okres realizacji 2016-2018, koszt 299 tys. zł, dofinansowanie zew. 85%), termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Prusach i Księginicach Wielkich należących do Gminy Kondratowice (okres realizacji 2017-2018, koszt 900

tys. zł, dofinansowanie zew. 85%), zakup wyposażenia edukacyjnego i specjalistycznego dla pracowni matematyczno-przyrodniczych i cyfrowych dla placówek oświatowych w Prusach, Wiązowie, Borowie, Strzelinie i Przewornie (okres realizacji 2016-2017, koszt 1,18 mln zł, dofinansowanie zew. ok. 1 mln zł).

Ryc. 25. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

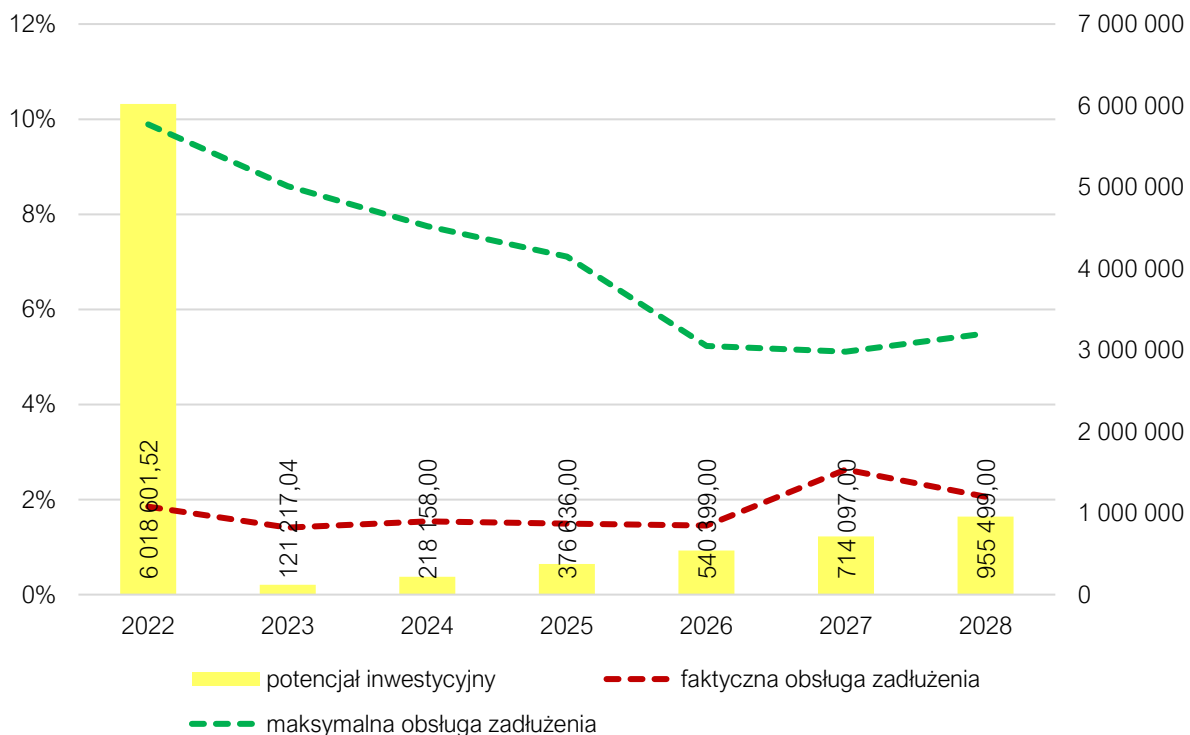
Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kondratowice na lata 2022-2028 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Kondratowice na lata 2022-2028 przyjętą Uchwałą nr LIII/349/2022 Rady Gminy Kondratowice z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kondratowice na lata 2022-2028. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kondratowice pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Alarmujący jest jednak obserwowany trend stopniowego zmniejszania się wartości maksymalnej obsługi zadłużenia, przy jednoczesnym, delikatnym wzroście wartości faktycznej obsługi zadłużenia.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2028. Wynika z tego, że w okresie przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie około 9 mln zł. Z tym, że znaczna jego większość, bo aż 6 mln zł, przypadnie na rok 2022. Należy mieć jednak na uwadze, że

WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

Ryc. 26. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Kondratowice na lata 2022-2028

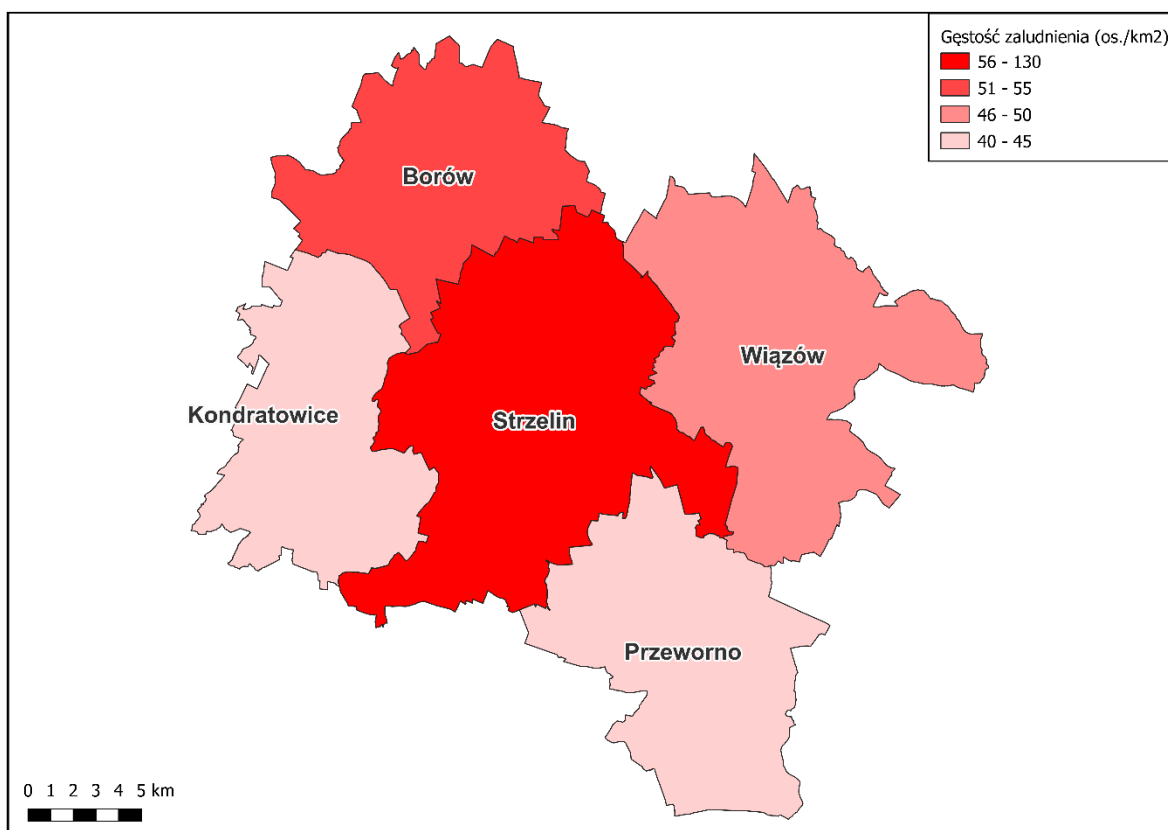
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LIII/349/2022 Rady Gminy Kondratowice z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie zmian Wieloletniej Polityki Finansowej Gminy Kondratowice na lata 2022-2028

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Kondratowice w 2021 roku liczyła 4147 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 42 os./km². W porównaniu z resztą gmin powiatu strzelińskiego była to druga najniższa wartość tego wskaźnika. Najwyższą gęstość zaludnienia wynoszącą 128 os./km² posiadała gmina Strzelin, natomiast najniższą wartość zanotowano w gminie Przeworno, która oscylowała na poziomie 41-42 os./km².

Ryc. 27. Gęstość zaludnienia w powiecie strzelińskim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie strzelińskim w latach 2017-2021 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie utrzymywała się względnie na podobnym poziomie (średnia dynamika na poziomie 99,4%), notując stopniowy spadek o nieco ponad 1000 mieszkańców. Tendencja obserwowana w powiecie była porównywalna z sytuacją w Gminie, gdzie corocznie obserwowano spadek mieszkańców, a dynamika tego procesu wynosiła 98,7%, co stanowiło najniższą wartość wśród gmin powiatu. Od roku 2017 do 2021 liczba mieszkańców gminy spadła z 4363 do 4147, a więc zmniejszyła się o 216 osób. Ludność zamieszkująca Gminę Kondratowice, stanowiła w 2021 roku 10% wszystkich mieszkańców powiatu. Opisywana Gmina była corocznie najmniej zamieszkiwaną jednostką terytorialną tego typu w powiecie.

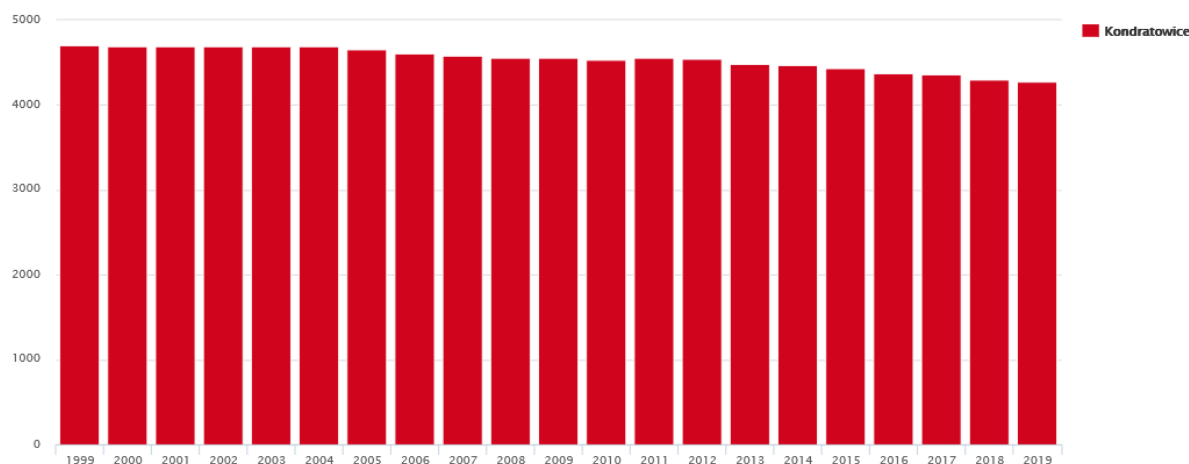
Tab. 16. Zmiany liczby ludności w powiecie strzelińskim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
pow. strzeliński	44 006	43 773	43 570	43 221	42 925	100%	99,4%
Borów	5 324	5 306	5 272	5 238	5 200	12%	99,4%
Kondratowice	4 363	4 298	4 276	4 199	4 147	10%	98,7%
Przeworno	4 845	4 800	4 754	4 717	4 646	11%	99,0%
Strzelin	22 178	22 153	22 167	22 026	21 955	51%	99,7%
Wiązów	7 296	7 216	7 101	7 041	6 977	16%	98,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej perspektywie czasowej tj. od roku 1999, w Gminie widoczny jest powolny, ale stopniowy spadek liczby ludności. W 1999 roku liczba ludności wg. faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła 4703 mieszkańców, natomiast w 2019 roku wartość ta była mniejsza o prawie 500 osób i wynosiła 4276.

Ryc. 28. Liczba ludności w Gminie Kondratowice wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1999-2019

Źródło: System Analiz Samorządowych (<https://systemanaliz.pl>).

Zachodzące w gminach procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie dolnośląskim w 2021 roku kształtował się na poziomie ujemnym, taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu strzelińskiego, jak i wszystkich gmin powiatu. Przyrost naturalny w gminach oscylował w przedziale od -7,7 do -5,39. Gmina Kondratowice względem innych gmin w powiecie plasowała się na przedostatnim miejscu pod względem wartości omawianego wskaźnika. Średnia zmiana wskaźnika przyrostu naturalnego od 2017 roku była ujemna w każdej z wymienionych w tabeli jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli był wskaźnik salda migracji. Wywnioskować z niego można, że w 2021 roku napływ ludności nastąpił jedynie do gminy Strzelin. Gmina Kondratowice zanotowała wtedy znaczny odpływ ludności

ze swoich terenów. Wskaźnik salda migracji wynosił aż -7,9 i był drugą najniższą wartością w powiecie. Średnia zmiana tego wskaźnika od 2017 roku była minimalnie dodatnia w województwie, jednak zarówno dla powiatu, jak i Gminy Kondratowice, zanotowano spadek. W Gminie średnia zmiana wyniosła -1, a w powiecie -0,3.

Oznacza to, że przez ostatnie parę lat występuje negatywny trend dla całego powiatu i każdej z jego gmin – z powiatu strzelińskiego wyprowadza się corocznie więcej mieszkańców, niż decyduje się zamieszkać w regionie. Dodatkowo biorąc pod uwagę ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego, może to prowadzić do przyspieszania tempa zmniejszania się liczby ludności powiatu strzelińskiego i Gminy Kondratowice.

Tab. 17. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kondratowice w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. dolnośląskie	-5,52	-1,07	1,20	0,05
pow. strzeliński	-6,13	-1,28	-1,00	-0,30
Borów	-5,39	-1,11	-2,50	-0,73
Kondratowice	-7,44	-1,75	-7,90	-1,00
Przeworno	-7,70	-1,41	-8,60	-1,85
Strzelin	-5,59	-1,13	3,20	0,30
Wiązów	-6,57	-1,51	-3,70	-0,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Kondratowice zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Porównując zarówno udział mieszkańców w wieku kreatywnym w 2017 roku do roku 2021 oraz zmiany odsetka ludności w wieku produkcyjnym w przedziale 2009-2019, zauważyć można stopniowe zmniejszanie się udziału osób zarówno w wieku kreatywnym (25-34 lata), jak i w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64, kobiety 18-59). Ponadto zauważyć można zwiększanie się senioralnego obciążenia demograficznego w Gminie, którego dynamika na przestrzeni przedstawionych w poniższym wykresie ram czasowych wynosiła 128%. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Porównując jedynie wartość analizowanego wskaźnika w 2021 roku w Gminie (27,2%) z wynikami z powiatu (28,7%) czy województwa (30,9%), jest to wynik minimalnie lepszy, jednak obserwacja dynamiki jego wzrostu od 2017 roku pokazuje, że w Kondratowicach senioralne obciążenie demograficzne rośnie w najszybszym tempie i jest ono alarmujące w każdej z ww. jednostek administracyjnych. Wartości powyżej 100% świadczą o zwiększaniu się udziału seniorów w strukturze demograficznej gminy, co prowadzi do różnego rodzaju problemów i wyzwań.

Tab. 18. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Kondratowice w 2017 i 2021 roku na tle innych jednostek

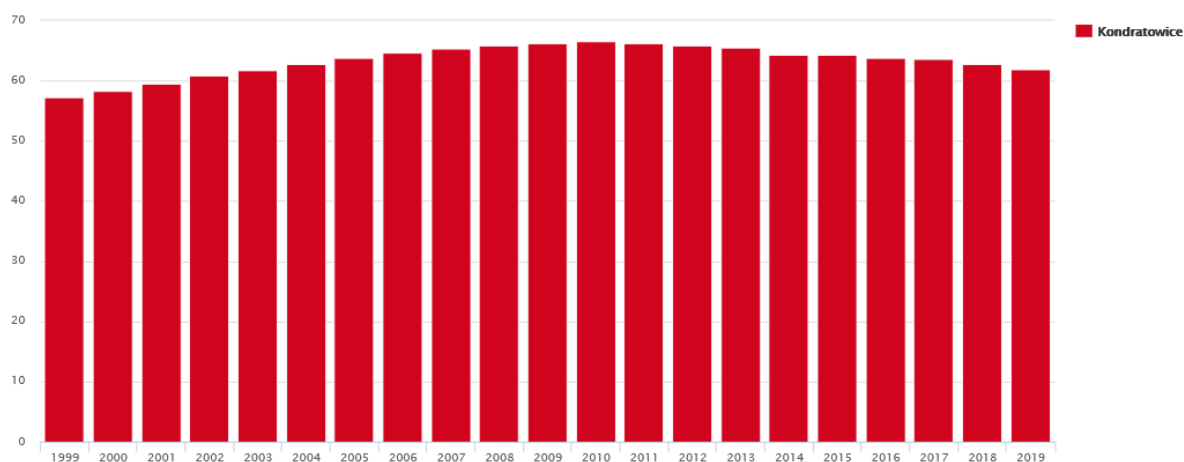
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. dolnośląskie	15,16	12,91	85%	26,00	30,90	119%
pow. strzeliński	15,08	13,58	90%	24,00	28,70	120%
Kondratowice	15,08	12,86	85%	21,20	27,20	128%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

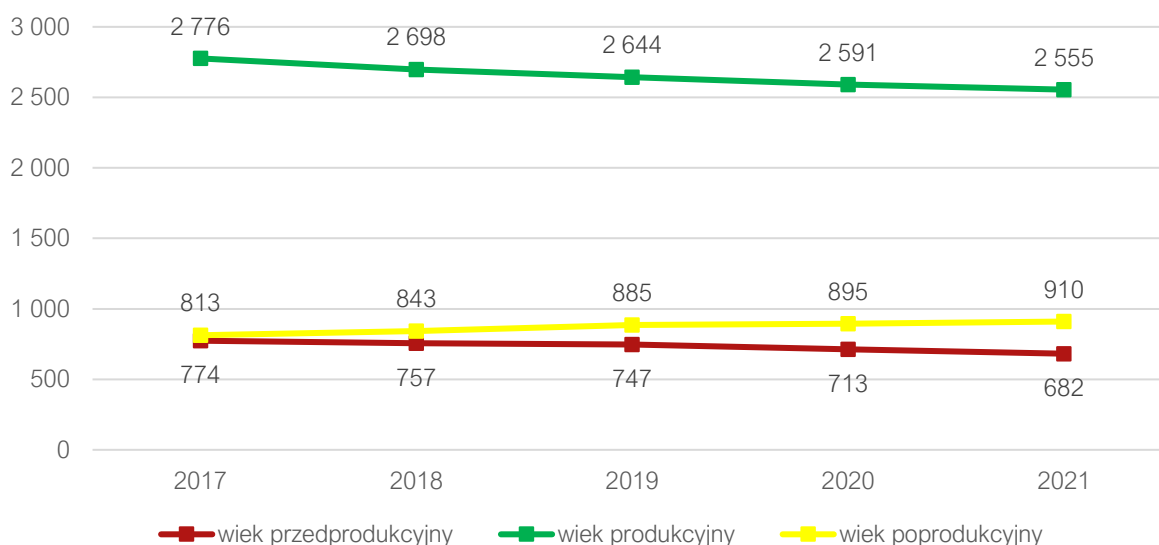
Ryc. 29. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kondratowice w latach 1999-2019 (%)

Źródło: System Analiz Samorządowych (<https://systemanaliz.pl>).

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Kondratowice w latach 2017-2021 w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy, wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym, zauważyć można spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat również malała (spadek o 92 mieszkańców). Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni badanych czterech lat zmniejszyła się o ponad 220 osób i w 2021 roku osiągnęła wartość 2555 mieszkańców. Osób w wieku poprodukcyjnym przybyło o 97.

Ryc. 30. Struktura ludności w Gminie Kondratowice w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie widoczny jest modelowy przykład stopniowego starzenia się społeczeństwa. Obserwuje się spadek liczby dzieci i osób w wieku produkcyjnym, rośnie liczba i udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej Gminy. Dodatkowo liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Taki stan rzeczy jest bardzo alarmujący. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji będzie w niedalekiej przyszłości zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu do gminy ludzi w wieku kreatywnym w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Obecnie na terenie Gminy Kondratowice nie funkcjonuje ani jeden żłobek. W latach 2018-2020 działała tylko jedna tego typu placówka – „Wesoła Górka”. Zlokalizowana była w Górcie Sobockiej i prowadzona była przez Fundację Edukacji Przedszkolnej, która otrzymała środki z UE na funkcjonowanie. Żłobek funkcjonował od poniedziałku do piątku w godzinach 7-16. Niestety z uwagi na rosnące koszty dla rodziców na oddanie dzieci do żłobka, obiekt stracił zainteresowanie i został zawieszony. Obecnie Gmina planuje przystąpienie do rządowego programu Maluch+ w celu wybudowania żłobka przy przedszkolu w Kondratowicach.

W Gminie działa 1 przedszkole publiczne i 1 niepubliczny punkt przedszkolny: Przedszkole Publiczne w Kondratowicach w 2020 roku zapewniało opiekę łącznie 108 dzieciom, a w 2021 roku 98 przedszkolakom w wieku od 2,5 do 6 lat, podzielonym na 5 grup – z czego 2 oddziały „0”. W przedszkolu zatrudnionych było 11 nauczycieli

w wymiarze 6,89 etatu, 6 pracowników obsługi w wymiarze 6,0 etatu oraz 3 pracowników administracji w wymiarze 1,6 etatu.

Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Wesołe przedszkolaki" w Żelowicach prowadzony przez Stowarzyszenie "Przyjazna szkoła" w Żelowicach w 2021 roku zapewniał opiekę 14 dzieciom w jednej grupie. Do punktu przydzielony był jeden nauczyciel. Niepubliczny punkt przedszkolny w 2020 roku świadczył opiekę dla średnio 12 dzieci, w tym jednego w formie nauki specjalnej. Oddział przedszkolny 5-6 latków składał się średnio z 9 os.

Tab. 19. Przedszkola na terenie Gminy Kondratowice

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Publiczne Przedszkole w Kondratowicach	108	5	22	7:00-16.30
Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Wesołe przedszkolaki" w Żelowicach	14	1	14	8:00-13:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia informacje na temat upowszechniania opieki przedszkolnej na terenie Gminy Kondratowice. Z analizy danych wynika, że udział dzieci objętych opieką przedszkolną na przestrzeni badanych 3 lat utrzymywał się na tym samym poziomie i w roku szkolnym 2021/22 był na poziomie 100%. Liczba dzieci z terenu Gminy korzystających z usług przedszkoli na terenie innych gmin od roku szkolnego 2019/20 utrzymywała się w przedziale 10-12 dzieci. Liczba dzieci z terenu innych gmin uczęszczających do przedszkoli na terenie Gminy Kondratowice w badanym okresie utrzymywała się w przedziale 6-10 dzieci. Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym wynosił w ostatnim z badanych lat 1 152,13 zł miesięcznie. Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w roku szkolnym 2021/22 wynosiła 460,85 zł.

Tab. 20. Poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej w Gminie Kondratowice w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019/20	2020/21	2021/22
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	100%	100%	100%
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	10	12	11
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	7	10	6
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	982,89	960,76	1 152,13
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	393,16	384,30	460,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Edukacja

Na terenie Gminy Kondratowice funkcjonują 2 szkoły podstawowe – w Prusach i w Żelowicach. Do pierwszej z nich w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało w sumie 224 dzieci, podzielonych na 14 oddziałów o średniej wielkości 16 osób. Jest to Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Armii Krajowej w Prusach, zatrudniająca: 34 nauczycieli w wymiarze etatu 31,24, 9 pracowników obsługi szkół na 8,5 etatu, 5 pracowników obsługi dowożenia uczniów w wymiarze 4,25 etatu oraz 3 pracowników administracji w wymiarze 2,7 etatu. Zmianowy system pracy nie dotyczy ww. szkoły.

Dodatkowo w Gminie działa Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła w Żelowicach” będące organem prowadzącym dla drugiego ośrodka nauczania podstawowego – Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II i wspomnianego wcześniej Niepublicznego Punktu Szkolnego "Wesołe Przedszkolaki" w Żelowicach. Zatrudnionych jest w niej 8 nauczycieli kontraktowych, 4 mianowanych, 2 dyplomowych i 1 stażysta na łącznym etacie 11,4. Dodatkowo zatrudniony jest 1 nauczyciel w punkcie przedszkolnym. W szkole w klasach I-VIII uczyło się średnio 41 os. (z czego 4 objęte są nauką specjalną), podzielone na 9 oddziałów. We wrześniu 2021 roku edukację w punkcie przedszkolnym rozpoczęło 9 dzieci, w oddziale przedszkolnym 13 dzieci 5-6 letnich, a w szkole 42 uczniów.

Tab. 21. Szkoły na terenie Gminy Kondratowice

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Armii Krajowej w Prusach	224	14	16	30,31
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żelowicach	42	8	5	8,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Stan bazy dydaktycznej w szkole w Prusach jest na poziomie zadowalającym. Szkoła posiada 17 sal lekcyjnych, salę gimnastyczną, gabinet pielęgniarstwa, monitoring szkolny oraz świetlicę szkolną otwartą w godzinach 7:00-15:00. Ponadto każdemu uczniowi zapewniona jest osobista szafka, a rodzicom i nauczycielom miejsca parkingowe. W szkole nie występują pracownie językowe ani klasy dwujęzyczne, sportowe lub integracyjne. Uczniowie posiadają dostęp do 11 tablic interaktywnych i 170 komputerów. Placówka oświatowa w Prusach w roku szkolnym 2019/2020 posiadała 47 stypendystów.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żelowicach dysponuje 8 salami lekcyjnymi, salą gimnastyczną i 3 projektorami multimedialnymi. Uczniowie mają dostęp do 7 komputerów i osobistych szafek szkolnych. Na jej terenie nie ma monitoringu, parkingu, świetlicy czy gabinetów pielęgniarstwa lub stomatologicznego.

W obu szkołach dostrzega się potrzebę wyremontowania obiektów sportowych.

Tab. 22. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Kondratowice w roku szkolnym 2019/2020

Wyszczególnienie	Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Armii Krajowej w Prusach	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żelowicach
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	17	8
Rodzaj obiektów sportowych w szkole	sala gimnastyczna	sala gimnastyczna
Pracownie językowe	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	170 (15 stacjonarnych)	7
Projektory multimedialne (szt.)	11 tablic interaktywnych	3
Kamery - monitoring szkolny	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak
Świetlice	7:00-15:00	nie
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	nie
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak / nie	nie
Liczba stypendystów (os.)	47	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów na terenie Gminy Kondratowice oraz innych gmin na przestrzeni 6 lat. Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy (łącznie z klasami „0”) corocznie malała z poziomu 342 uczniów w roku szkolnym 2016/17 do 222 w 2021/22. Obserwuje się więc spadek o 120 uczniów. Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczająca do innych szkół na terenie innych gmin na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się na poziomie 88-103 uczniów. Największą wartość wskaźnik ten osiągnął w roku szkolnym 2020/21, a najmniejszą w 2016/17. W roku szkolnym 2021/22 wskaźnik wyniósł 94 uczniów. Głównymi kierunkami dojazdu do szkół ponadgimnazjalnych uczniów z Gminy są Strzelin, Wrocław, Dzierżonów, Ząbkowice Śląskie, Ludów Śląski, Świdnica, Krzyżowice i Bielawa.

Tab. 23. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Kondratowice uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

Wyszczególnienie	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami "0" (os.)	342	330	278	269	224	222
Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do	88	94	100	101	103	94

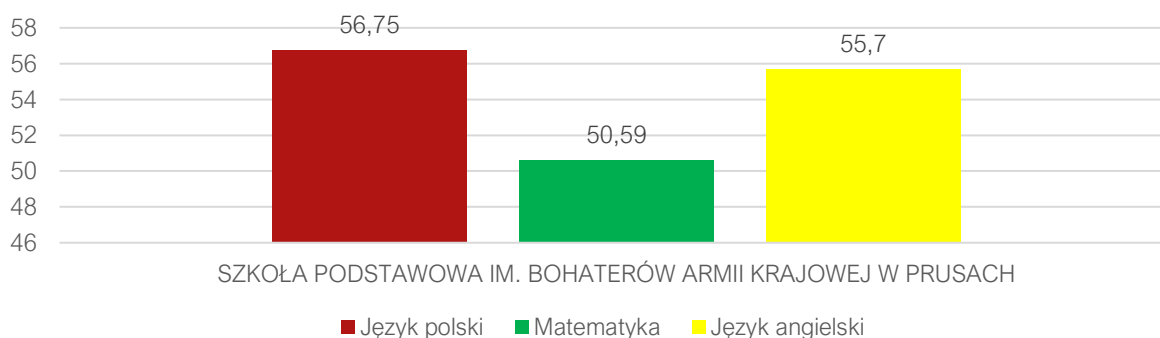
szkół na terenie innych gmin (os.)						
------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W roku szkolnym 2020/2021 dowożono do szkoły wszystkich zainteresowanych uczniów, bez względu na odległość miejsca zamieszkania. Łączna liczba dzieci dowożonych do szkół wynosiła 267, a koszt dowozu wyniósł 171,63 zł/os. Organizowano i finansowano także dowóz 12 uczniów niepełnosprawnych do szkół specjalnych oraz wyjazdy uczniów na konkursy, wycieczki i zawody sportowe. Koszty te są zaniżone ze względu na pandemię, a co za tym idzie przerwy w nauczaniu stacjonarnym i dowożeniu uczniów do placówek oświatowych.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki klas VIII szkoły podstawowej w Prusach z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2021/2022 obrazuje poniższe zestawienie. Najlepsze wyniki w szkole otrzymano z języka polskiego, nieco gorszy wynik zanotowano z języka angielskiego, natomiast najniższy procent zarejestrowano z egzaminu z matematyki.

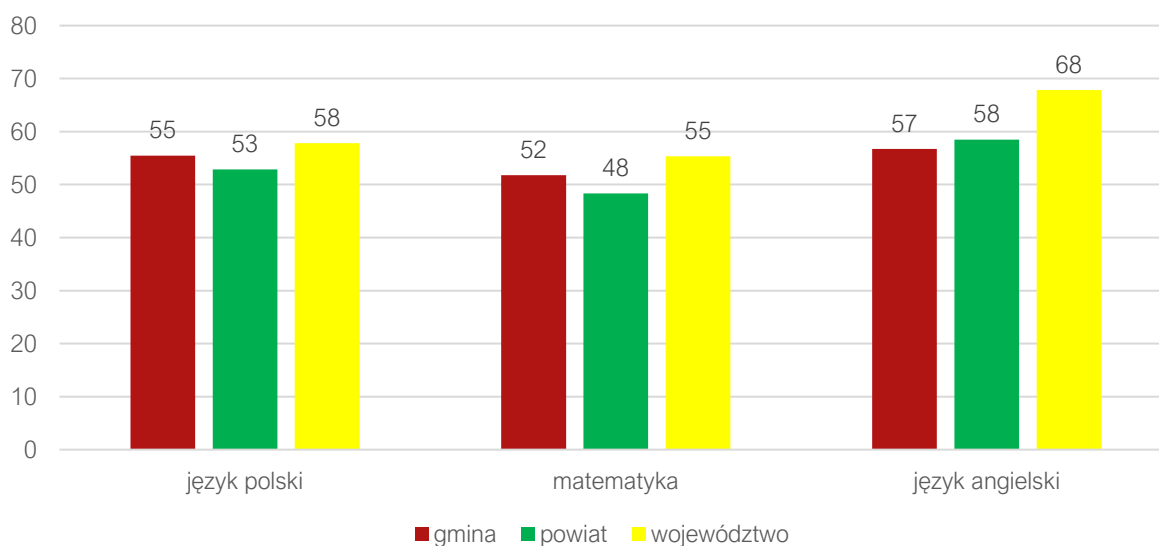
Ryc. 31. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkole podstawowej w Prusach w Gminie Kondratowice w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty, zestawiający średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią z powiatu strzelińskiego i województwa dolnośląskiego. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest wyższy, niż średnia wyznaczona dla powiatu jednak niższy od średniego poziomu kształcenia w województwie. Wyjątkiem był język angielski, z którego w Gminie zanotowano nieco gorszy wynik, w porównaniu z wynikiem dla powiatu.

Ryc. 32. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Kondratowice w 2022 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2016-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały – od 2016 roku do 2021 roku o ponad 2 mln zł (z wyjątkiem 2020 roku gdzie zanotowano spadek o 0,5 mln zł). Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 67% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 1,5-2,3 mln zł rocznie. Gmina w badanym okresie największe środki na inwestycje w dziale oświaty i wychowania przeznaczyła w 2017 i 2018 roku (razem prawie 4 mln zł). Wiązało się to ze wspomnianymi wcześniej pracami modernizacyjnymi i budowlanymi – budowa przedszkola w Kondratowicach, zakup wyposażenia edukacyjnego i specjalistycznego do placówek oświatowych w Prusach, Wiązowie, Borowie, Strzelinie i Przewornie. W latach 2016-2021 subwencja oświatowa utrzymywała się w przedziale 3,2-3,5 mln zł. Ponadto warto zauważyć, że stopień pokrycia stopniowo malał do 2018 roku, w którym osiągnął 43%, w następnych latach widoczna jest ponowna tendencja wzrostowa do poziomu 50-53%. Średni stopień pokrycia w badanym okresie czasu wyniósł 52%.

Tab. 24. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Kondratowice w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓLNE	4 885 364,71	7 371 272,80	7 543 320,20	6 642 624,15	6 239 054,40	6 904 795,07
Wydatki bieżące, w tym:	4 828 629,82	5 283 899,21	5 655 271,92	6 614 497,90	6 239 054,40	6 893 295,07
Wynagrodzenia i pochodne	3 291 748,77	3 471 321,49	3 833 770,74	4 391 560,70	4 219 856,79	4 657 378,83
Pozostałe wydatki bieżące	1 536 881,05	1 812 577,72	1 821 501,18	2 222 937,20	2 019 197,61	2 235 916,24
Wydatki majątkowe	56 734,89	2 087 373,59	1 888 048,28	28 126,25	0,00	11 500,00

SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 379 209,00	3 333 779,00	3 206 091,00	3 283 054,00	3 296 008,00	3 454 604,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	1 506 155,71	4 037 493,80	4 337 229,20	3 359 570,15	2 943 046,40	3 450 191,07
Stopień pokrycia	69%	45%	43%	49%	53%	50%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Kultura i sport

Podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury i sportu w Gminie Kondratowice, których organem prowadzącym jest Gmina jest Gminny Ośrodek Kultury zlokalizowany na ul. Długiej 23 w Kondratowicach i Gminna Biblioteka Publiczna zlokalizowana na ul. Kościelnej 4 w Prusach.

Gminny Ośrodek Kultury w Kondratowicach otwarty jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 19:00. Mieści się w wyremontowanym w 2007 roku budynku przy ul. Długiej 23. Na wyposażeniu posiada telewizor z pakietem telewizji cyfrowej NC+, siłownię, stoły pingpongowe, gry świetlicowe, piłkarzyki. Gminny Ośrodek Kultury w Kondratowicach powołany został Uchwałą nr. XXLI/277/2010 Rady Gminy w Kondratowicach. Podstawą powołania i funkcjonowania jest Statut Gminnego Ośrodka Kultury w Kondratowicach ustanowiony z dnia 26.02.2010 r. Poza budynkiem GOK w Kondratowicach podlega mu 18 placówek świetlic: Prusy, Gołostowice, Górka Sobocka, Zarzyca, Księginice Wielkopolskie, Karczyn, Podgaj, Grzegorzów, Żelowice, Czerwień, Janowiczki, Maleszów, Komorowice, Lipowa-Sadowice, Rakowice, Wójcin, Stachów oraz Białobrzecze. Ponadto GOK odpowiedzialny jest za organizację różnego rodzaju wycieczek, festynów czy koncertów. W 2020 roku był to działania takie jak m.in.: współudział w organizacji dożynek gminnych, prowadzenie wynajmu świetlic na uroczystości weselne, Dzień Kobiet, Dzień Sołtysa, Dzień Chorego, ferie zimowe, zabawa seniorów, noworoczne kolędowanie, próby zespołu, program rozwoju kompetencji cyfrowych mieszkańców, projekt z E-Senior 65+, wieczory czytelnicze oraz praca, gry i zabawy z dziećmi. W 2021 roku po raz pierwszy na terenie Gminy zorganizowano w GOK Galę uczniów, która miała na celu wyróżnienie najlepszych uczniów klas IV-VIII uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Prusach. Cyklicznie organizowane są także spotkania z noworodkami i osobami kończącymi w Gminie 18 lat.

Gminna Biblioteka Publiczna jako jednostka organizacyjna Gminy odpowiedzialna jest za upowszechnianie szeregu działań z zakresu kultury. Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach czynna jest w tygodniu w godzinach od 8 do 16, z wyjątkiem środy. Gromadzi księgozbiór o charakterze uniwersalnym i prowadzi wypożyczalnię książek dla dzieci i dorosłych. Biblioteka przywiązuje dużą wagę do promowania czytelnictwa oraz działań na rzecz kultury, środowiska i lokalnej społeczności. Dodatkowo, w ramach swojej działalności zajmuje się organizacją różnego rodzaju inicjatyw: wydarzeń kulturalnych skierowanych do wszystkich czytelników i mieszkańców gminy w każdym wieku, konkursy i spotkania z autorami. Biblioteka poza swoim głównym budynkiem zlokalizowanym w Prusach,

posiada także jedną filię w Zarzycy. W 2020 roku w Prusach wypożyczono 106 książek na miejscu i 2497 na zewnątrz (z czego 2281 dla dorosłych, 174 dziecięcych i młodzieżowych oraz 42 popularnonaukowe), natomiast w Zarzycy 175 książek zostało wypożyczonych na miejscu a 1731 na zewnątrz (z czego 1537 książek dla dorosłych, 132 dla dzieci i młodzieży oraz 62 popularnonaukowe). Biblioteka w Prusach posiadała 173 zarejestrowanych czytelników, natomiast jej filia w Zarzycy 80. Analizując czytelników pod względem wykonywanych zajęć okaże się, że 107 z nich było młodzieżą uczącą się, 2 studentami, 48 pracownikami umysłowymi, 29 pracownikami fizycznymi, 2 rolnikami, 2 innymi zatrudnionymi, a 63 nie byli zatrudnieni w ogóle. Najliczniejsze grupy stanowiły więc uczniowie, osoby niepracujące oraz pracownicy umysłowi.

Działaniami kulturalnymi wykonywanymi przez Bibliotekę w 2020 roku były:

- cotygodniowe, wspólne oglądanie i czytanie bajek we wtorki od 16 do 18,
- udostępnianie tematycznych wystaw książek,
- Ferie w Bibliotece – seria warsztatów tworzenia biżuterii z koralików, konstruowania modeli samochodów, oglądania i czytania bajek oraz konkurs taneczny,
- Konkurs recytatorski,
- Realizacja projektu „Mała książka Wielki człowiek”,
- Narodowe czytanie (05.09.2020),
- Udostępnianie komputerów na miejscu.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych w Gminie należą: Dzień Sołtysa, Dzień Kobiet, Obchody 3 Maja, Motoserce, „Od Janka do Iwanka”, Dożynki, Obchody 11 Listopada i Dzień Seniora.

Dwoma wyróżniającymi się imprezami kulturalnymi na terenie Gminy są Motoserce – akcja zbiórki krwi oraz przegląd zespołów ludowych "Od Janka do Iwanka".

Motoserce jest ogólnopolską akcją krwiodawstwa organizowaną przez kluby zrzeszone w Kongresie Polskich Klubów Motocyklowych. Organizowana jest od 2009 roku i często łączona jest lokalnie z innymi wydarzeniami w miejscowości np. z urodzinami miasta, dożynkami, dniem dziecka itd. Każdy klub zrzeszony w kongresie oraz kluby i grupy motocyklowe, które uzyskały akceptację KPKM, mogą być organizatorami Akcji w swoim mieście. Dodatkowo Motoserce często towarzyszy miniparada motocyklowa, wystawa motocykli, koncerty i występy estradowe, pokazy strongmanów itd.

Drugim z wyróżniających Gminę wydarzeń na tle innych gmin jest przegląd piosenki ludowej „Od Janka do Iwanka”, organizowany przez Wójta Gminy Kondratowice wraz z zespołem „Złotokłose” przy udziale Gminnego Ośrodka Kultury. Wydarzenie organizowane jest corocznie na Stadionie Sportowym w Kondratowicach od 2019 roku. W 2022 roku w programie były wpisane występy 12 zespołów ludowych.

Obie z ww. imprez, za pomocą swoich działań, integrują różne grupy wiekowe mieszkańców Gminy.

W 2021 roku na terenie Gminy Kondratowice działały dwa kluby sportowe: LKS „Śłęza” Księginice Wielkie i GKS „Czarni” Kondratowice. Pierwszy z nich posiada jedną, seniorską sekcję piłki nożnej. W ramach drugiego funkcjonują 3 drużyny młodzieżowe i 1 drużyna seniorska.

Na infrastrukturę sportową w Gminie składają się obiekty takie jak:

- Boisko Sportowe w Kondratowicach,
- Orlik w Kondratowicach,
- Boisko sportowe w Podgaju,
- Boisko Sportowe w Księginicach Wielkich,
- Boisko Sportowe w Prusach,
- Boisko Wielofunkcyjne w Prusach (w chwili obecnej zamknięte z powodu koniecznego remontu nawierzchni).

Na terenie Gminy Kondratowice prawie w każdej miejscowości jest mniejsze bądź większe boisko do gry w piłkę dla dzieci, jednakże obiekty wymienione powyżej są o wyższym standardzie, przystosowanym do rozgrywania turniejów i rozgrywek piłkarskich. Dodatkowo na terenie Gminy znaleźć można dwie większe siłownie zewnętrzne w Kondratowicach i Księginicach Wielkich oraz pojedyncze przyrządy do ćwiczeń w prawie każdej miejscowości.

Ponadto w dziedzinie sportu w Gminie realizowany jest program „Lokalny Animator Sportu”, którego celem było upowszechnianie aktywności fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży, poprzez umożliwienie udziału w sportowych zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych, dofinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu. Zajęcia te odbywają się corocznie na stadionie w Kondratowicach od marca do listopada.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Kondratowice odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie. Obszar Gminy znajduje się w rejonie nr V przydzielonemu jednemu z dzielnicowych. Wśród najczęstszych przestępstw na terenie Gminy wymienić można spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, zaśmiecanie oraz dewastację mienia występujące w rejonie boiska do piłki nożnej przy ul. Długiej w miejscowości Karczyn. Gmina nie została objęta monitoringiem. Jedyne miejsce, w którym znajduje się monitoring to składowisko odpadów Podgaj, funkcjonujące jako PSZOK.

Na terenie Gminy zlokalizowano 2 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej – OSP w Prusach i Kondratowicach. OSP w Kondratowicach ujęta została w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Ponadto w Gminie istnieje Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego (Gminne Centrum Reagowania).

Tab. 25. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Kondratowice

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Prusach	ul. Parkowa 5B, Prusy	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kondratowicach	ul. Długa 26, Kondratowice	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Otoczenie wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Kondratowice działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Według danych z Rejestru Stowarzyszeń Ministerstwa Sprawiedliwości w Gminie działało 12 podmiotów będących stowarzyszeniami, innymi organizacjami społecznymi i zawodowymi, fundacjami lub zakładami opieki zdrowotnej.

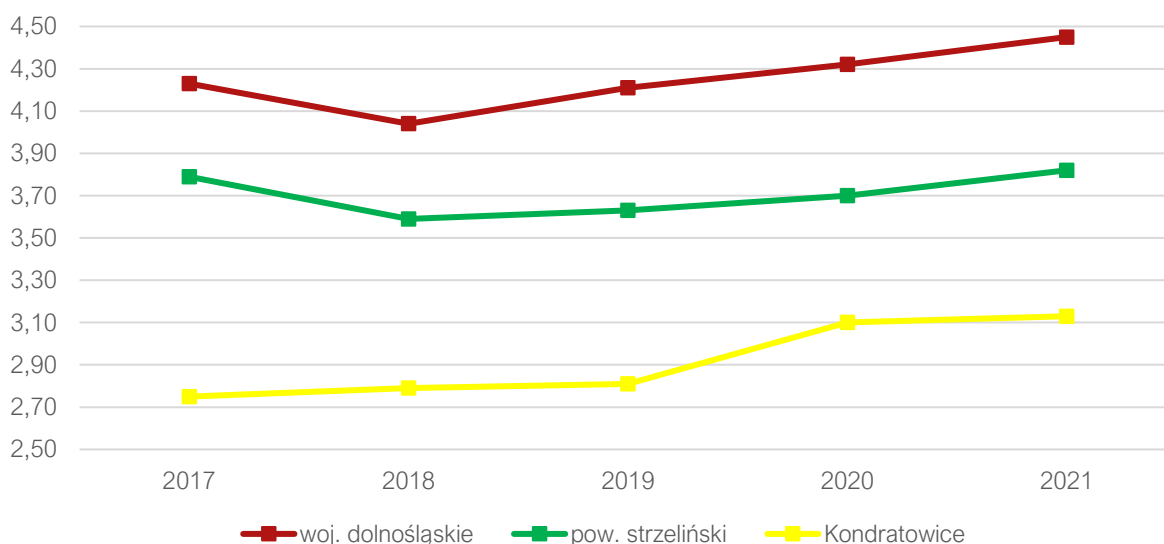
Są to:

- Ochotnicze Straże Pożarne w Kondratowicach i Prusach,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Prusach,
- Gminny Klub Sportowy „Olimpia” Podgaj (20 lipca 2020 r. zarząd klubu podjął decyzję o likwidacji Stowarzyszenia i wstąpieniu do struktur KS „Strzelinianka” Strzeżelin),
- Dolnośląski Inkubator Sztuki w Kondratowicach,
- Ludowy Klub Sportowy „Granit” Górka Sobocka,
- Ludowy Klub Sportowy „Śleza” Księżinice Wielkie,
- Gminny Klub Sportowy „Czarni” Kondratowice,
- Stowarzyszenie „Złota Jesień” w Kondratowicach,
- Stowarzyszenie Odnowa Wsi Gołostowice,
- Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła w Żelowicach”,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych na Rzecz Rozwoju Środowiska „Zielony Zakątek” we wsi Kowalskie.

Gmina nie posiada budżetu obywatelskiego czy Rady Seniorów.

Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik obrazujący ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców Gminy. Wskaźnik dla Gminy w latach 2017-2021 zachowywał tendencję wzrostową. Mimo, że wartość wskaźnika od 2017 do 2021 roku systematycznie rosła, to na przestrzeni badanego okresu był on znacznie niższy w Gminie od wskaźnika przypisanego powiatowi strzeżelińskiemu oraz województwu dolnośląskiemu. Od roku 2018 zaobserwowano wzrost wartości wskaźnika we wszystkich badanych jednostkach administracyjnych (wcześniej do 2018 r. zanotowano spadek w powiecie i województwie).

Ryc. 33. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otoczenie zewnętrzne Gminy

Gmina Kondratowice jest członkiem 5 stowarzyszeń międzygminnych – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik, Stowarzyszenie Aglomeracja Wrocławska, Euroregion Glacensis Kłodzko, Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Strzelinie oraz Związek Gmin Wiejskich.

Pierwsza z nich zrzesza 5 gmin z województwa dolnośląskiego należące do powiatu strzelińskiego:

- gmina miejsko-wiejska Strzelin,
- gmina miejsko-wiejska Wiązów,
- gmina wiejska Borów,
- gmina wiejska Kondratowice,
- gmina wiejska Przeworno.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania zostało ustanowione na mocy Uchwały nr 1 z dnia 28.04.2008 r. w Strzelinie, a wniosek o rejestrację został złożony w Sądzie Rejestrowym dla Wrocławia-Fabrycznej, VI Wydział Gospodarczy – KRS w dniu 16.05.2008 r. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik zostało zarejestrowane w dniu 30.09.2008 r. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich położonych na terenie gmin, z których pochodzą członkowie LGD.

Są to następujące działania:

- ochrona oraz promocja środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych,
- rozwój turystyki,
- popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych oraz przedsiębiorczości,

- działania stymulujące zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, sprawniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego terenów wiejskich oraz poprawę ich konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- aktywizacja oraz współpraca lokalnych środowisk.

Drugim stowarzyszeniem międzygminnym jest Aglomeracja Wrocławska, w skład której wchodzi 25 gmin. Stowarzyszenie powstało w 2013 roku poprzez działania 18 gmin, będących zainteresowanymi ściślejszą współpracą. Skupia się głównie na działaniach skierowanych do dzieci i młodzieży – ich wypoczynku letnim i zimowym, wspieraniu czytelnictwa, organizacji warsztatów kreatywnego pisania, spotkań autorskich. Dodatkowo działa na rzecz wytyczania nowych, międzygminnych tras rowerowych czy stworzenia jednego systemu bibliotecznego dla całego obszaru Aglomeracji. Stowarzyszenie ma również za zadanie wspierać samorządy w realizacji działań z zakresu zagospodarowania przestrzennego, wykraczającego poza granice administracyjne poszczególnych jednostek.

Trzecią grupą, do której należy Gmina Kondratowice, jest Euroregion Glacensis Kłodzko. Euroregion Glacensis jest jednym z szesnastu funkcjonujących na granicach Polski euroregionów i jednym z sześciu na pograniczu polsko-czeskim. Stowarzyszenie ma na celu uaktywnienie współpracy w ramach Euroregionu Glacensis, poprzez realizację programów i projektów na terenach przygranicznych.

Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Strzelinie ma na celu pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej społeczności lokalnej, integrację i wspieranie działania na rzecz rozwoju infrastruktury intelektualnej i technicznej. Ponadto inicjuje kontakty gospodarcze i społeczne z partnerami krajowymi i zagranicznymi, promuje gminę i powiat oraz współpracuje z organizacjami, instytucjami i podmiotami gospodarczymi w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, a także wspiera rozwój terenów wiejskich.

Ostatnią organizacją międzygminną, na której liście członków znajduje się Gmina Kondratowice, jest Związek Gmin Wiejskich. Misją Związku jest służba na rzecz społeczności gmin wiejskich, a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych ku rozwojowi demokracji lokalnej, stworzeniu warunków lokalnego rozwoju gospodarczego, integracji gmin i rozwojowi samorządności lokalnej.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

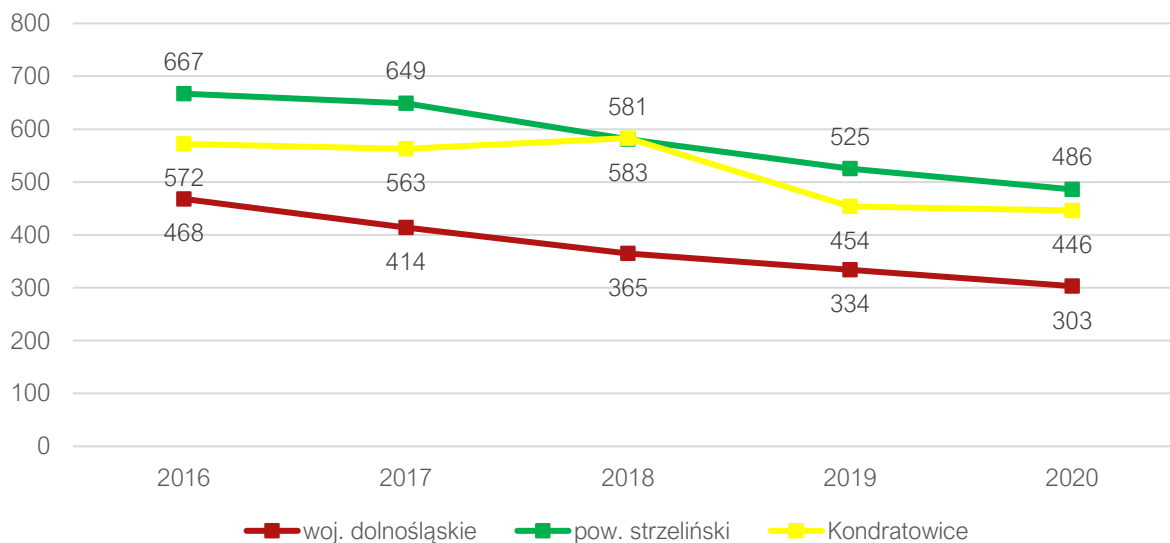
Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Kondratowice zapewniana jest w Prusach przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej na ul. Pocztovej 33. W zakładzie znajduje się poradnia lekarza, gabinety pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, położnej środowiskowo-rodzinnej oraz gabinet diagnostyczno zabiegowy.

Ponadto w Prusach znajduje się Punkt Apteczny Centrum Zdrowia na ul. Kościelnej 5 oraz Prywatny Gabinet Stomatologiczny Wewiórska Małgorzata Poradnia Stomatologiczna na ul. Pocztovej 33.

Najbliższe stacje pogotowia zlokalizowane są w Strzelinie (oddalonym o 13 km od wsi Kondratowice), w Dzierżoniowie (oddalonym o 25 km od wsi Kondratowice), w Ząbkowicach (oddalonych o 26 km od wsi Kondratowice) i we Wrocławiu (oddalonym o 45 km od wsi Kondratowice). Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień takich jak np. przeciw ospie, grypie itd.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Kondratowice odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach. Podstawową ofertą skierowaną dla mieszkańców są: świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe i dodatek energetyczny, stypendia i zasiłki szkolne oraz wydawanie Karty Dużej Rodziny. W 2020 roku w Gminie zarejestrowano 446 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Na wykresie poniżej przedstawiono porównanie wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2016-2020. Od roku 2016 dostrzec można tendencję spadkową dla wskaźnika zarówno w Gminie, powiecie, jak i województwie. Wyjątkiem jest rok 2018, w którym to w Gminie zanotowano delikatny wzrost badanego wskaźnika względem roku poprzedniego. Wartość wskaźnika dla Gminy od 2016 roku utrzymuje się powyżej jego wartości dla województwa dolnośląskiego oraz poniżej wartości dla powiatu strzelińskiego (z wyjątkiem 2018 roku, gdzie wskaźnik dla gminy wyniósł 583, a dla powiatu 581).

Ryc. 34. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Kondratowice na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy jest oparta o następujące dokumenty:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 (Uchwała nr XXXIX/239/2021 Rady Gminy w Kondratowicach z dnia 31 sierpnia 2021 roku),
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii w Gminie Kondratowice na 2021 r. (Uchwała nr XXXVI/213/2021 Rady Gminy w Kondratowicach z dnia 13 maja 2021 roku) – podstawowym celem programu jest ograniczenie społecznych i zdrowotnych skutków wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych przez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy oraz zapobieganiu nowych problemów alkoholowych,
- Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Kondratowice na lata 2021-2023 (Uchwała nr XXXVI/211/2021 Rady Gminy w Kondratowicach z dnia 13 maja 2021 roku) – celem głównym jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Kondratowic w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Kondratowice (Uchwała nr XXXVII/217/2021 Rady Gminy w Kondratowicach z dnia 2 czerwca 2021 roku) – głównymi celami programu są przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie pomocy i ochrony ofiar tejże przemocy.

W zakresie nadużywania alkoholu na terenie Gminy w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r. dla Gminy Kondratowice działają następujące podmioty:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach,
- Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kondratowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach,
- Szkoła Podstawowa w Prusach i Żelowicach,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Prusach,
- Rewir dzielnicowych w Kondratowicach Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie,
- Stowarzyszenie Caritas w Prusach.

Ponadto dla terenu całego powiatu w Strzelinie działają następujące instytucje:

- Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- PZLA Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu,
- Stowarzyszenie Trzeźwościowe Promienie,
- Ośrodek Konsultacyjno-Mediacyjny.

W obszarze wspierania rodziny na terenie Gminy w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Kondratowice na lata 2021-2023 działają następujące instytucje:

- Urząd Gminy w Kondratowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach,
- Szkoła Podstawowa w Prusach,
- Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła w Żelowicach”,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Medycznej w Prusach,
- Rzymskokatolicka parafia pw. Św. Wawrzyńca w Prusach.

Za cele szczegółowe kolejnego z programów tj. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Kondratowice zdefiniowano: podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy, jej przejawów i form, podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie, zapewnienie kompleksowej pomocy osobom jej doświadczającym, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc oraz monitoring i diagnozowanie przemocy na terenie Kondratowic. Za realizatorów ww. celów określono:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Kondratowice,
- GOPS w Kondratowicach,

- Komendę Powiatową Policji w Strzelinie,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach,
- Placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowywania z terenu Gminy,
- Ośrodek zdrowia z terenu gminy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie,
- Prokuraturę Rejonową w Strzelinie,
- Zakład Karny w Strzelinie
- Organizacje pozarządowe.

Jednym z działań Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach poprzez zapewnienie im lokalu. Gmina Kondratowice w 2021 roku dysponowała w swoim zasobie w sumie 31 budynkami z 58 mieszkaniami komunalnymi. Gmina wynajmuje komunalne lokale mieszkalne osobom pełnoletnim jeżeli: żadna z osób ubiegających się o lokal nie posiada praw do innego lokalu, są mieszkańcami Gminy Kondratowice oraz nie przekraczają określonych kryteriów dochodowych (dla gospodarstwa domowego jednoosobowego – 150% kwoty najniższej emerytury przy najmie lokalu, 70% przy najmie socjalnym; dla wieloosobowego – analogicznie 100% ww. kwoty i 50% ww. kwoty), chyba że są one uprawnione do najmu socjalnego na mocy orzeczenia sądowego lub posiadają prawo do lokalu zamiennego.

Załącznik 2: Wzór ankiety

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						

Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						

Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
 - poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
 - rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
 - rozbudowa oświetlenia ulicznego
 - rozwój infrastruktury sportowej
 - budowa i modernizacja sieci wodociągowej
 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
 - rozwój sieci gazowej
 - budowa i modernizacja świetlic wiejskich
 - rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
 - poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
 - poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
 - zwiększenie dostępu do Internetu
 - wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
 - stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
 - stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
 - poprawa dostępu do usług medycznych
 - zmniejszenie bezrobocia
 - promocja gminy
 - inwestycje w rozwój turystyki
 - podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
 - zwiększenie dostępności przedszkoli
 - zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
 - poprawa bezpieczeństwa publicznego
 - rozwój kultury
 - aktywizacja osób starszych
 - inne (*jakie?*)
-

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat
56-65 lat powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna
 emeryt / rencista inne (jakie?)

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem gminy nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem miasta jestem mieszkańcem wsi

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: ZINTEGROWANY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM WALORÓW PRZYRODNICZYCH					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy	1) Przeznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego				
	2) Przekształcanie gruntów charakteryzujących się niską klasą bonitacyjną pod zabudowę mieszkaniową przestrzennego				
	3) Ograniczenie niekontrolowanej i rozproszonej zabudowy poprzez aktualizację i opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	4) Kontynuacja działań w zakresie rewitalizacji				
1.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	1) Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie rozbudowy i remontów dróg wyższego rzędu				
	2) Poprawa stanu gminnej drogowej infrastruktury podstawowej				
	3) Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej, w tym stworzenie systemu ścieżek				
	4) Poprawa bezpieczeństwa przy drogach, przejściach dla pieszych i w miejscach publicznych m.in. poprzez budowę chodników oraz rozbudowę i modernizację oświetlenia				
	5) Modernizacja sieci kanalizacyjnej				
	6) Kontynuacja działań wsparcia mieszkańców w postaci dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, bezodpływowych zbiorników oraz budowy przyłączy kanalizacyjnych				
	7) Budowa sieci Internetu szerokopasmowego				
	8) Rozbudowa oferty transportu zbiorowego o pozostałe miejscowości w Gminie infrastruktury technicznej				
1.3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ekologicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza	1) Aktualizacja oraz opracowanie nowych gminnych dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska, w tym Programu ochrony środowiska				
	2) Rozwój odnawialnych źródeł energii				
	3) Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców (m.in. dotacje na wymianę pieców, budowę instalacji fotowoltaicznych)				
	4) Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej				
	5) Kontynuacja działań termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych				
	6) Wspieranie działań na rzecz ograniczenia emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń powietrza, w tym m.in. wymiana kotłów grzewczych				
	7) Kampanie informacyjne skierowane do różnych grup społecznych uświadamiające mieszkańców w zakresie potrzeb ochrony zasobów naturalnych				

	8) Poprawa dostępności cyfrowej i infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	9) Kształtowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców i zwiększanie ich świadomości ekologicznej, w szczególności w zakresie segregacji odpadów poprzez promowanie selektywnej zbiórki odpadów i infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	10) Zwiększenie odporności środowiska na zmiany klimatu m.in. poprzez zwiększenie terenów biologicznie czynnych, wprowadzanie zadrzewień, ekologicznej, w szczególności w zakresie segregacji odpadów poprzez promowanie selektywnej zbiórki odpadów i infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	11) Zachowanie obszarów chronionych oraz zapewnienie ochrony miejsc posiadających szczególne walory środowiskowe takie jak parki, aleje, zabytkowe drzewa, zbiorniki wodne, krajobrazy i wpisywanie ich na listy obiektów chronionych				

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	1) Stworzenie i promocja niskoemisyjnej strefy ekonomicznej				
	2) Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wprowadzenie zwolnień podatkowych				
	3) Rozwój uzbrojonych obszarów inwestycyjnych wyszczególnionych w Studium podatkowych				
	4) Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w adaptacji do zmian społeczno-gospodarczych i środowiskowych oraz z przewidywaniem kryzysu gospodarczego				
	5) Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych				
	6) Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem NGO (np. szkolenia, stworzenie platformy wymiany informacji, budowa sieci partnerskiej wśród sektorów)				
2.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnych walorach przyrodniczo-kulturowych	1) Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i rozwoju agroturystyki w regionie				
	2) Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe tj. np. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości itd.				
	3) Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca, w którym warto żyć, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać				
	4) Stworzenie oferty wycieczkowej po regionie dla wszystkich grup wiekowych				

	5) Tworzenie zachęt do odnowy zabytków będących w posiadaniu właścicieli prywatnych				
	6) Wsparcie inwestycji związanych z renowacją obiektów zabytkowych na terenie Gminy, szczególnie okolicznych pałaców i dworców				
2.3. Wzrost gospodarczy oparty na odnawialnych źródłach energii	1) Nawiązanie współpracy z przedsiębiorstwami na rzecz rozwoju OZE (np. w zakresie wykorzystywania biomasy, biogazu)				
	2) Nawiązanie współpracy z Państwowym Instytutem Geologicznym w zakresie rozpoznania potencjalnych złóż wód geotermalnych				
	3) Zapewnienie terenów pod lokalizację odnawialnych źródeł energii w lokalnych dokumentach planistycznych				
	4) Podjęcie współpracy z uczelniami wyższymi, środowiskami eksperckimi lub organizacjami pozarządowymi w zakresie opracowania standardów proekologicznych w zarządzaniu Gminą				

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNO-KULTURALNA WZMACNIAJĄCA AKTYWNOŚĆ WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Poprawa oferty społecznej oraz zdrowotnej	1) Zwiększenie liczby programów profilaktycznych i kontynuacja obecnie działających obiektów				
	2) Poprawa dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych m.in. organizowanie domowej rehabilitacji, dowozu do ośrodków zdrowia młodzieży				
	3) Dofinansowywanie nieobowiązkowych szczepień				
	4) Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców				
	5) Dostosowanie gminnych zasobów komunalnych do rozwoju mieszkań komunalnych i socjalnych				
	6) Stworzenie spójnej polityki senioralnej				
	7) Rozbudowa lub remont infrastruktury szkolnej i sportowej przy szkołach				
	8) Poprawa wyposażenia szkół m.in. uzupełnienie ławek, szafek, sprzętu multimedialnego i pomocy dydaktycznych				
3.2. Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych	1) Aktywizacja społeczna seniorów – utworzenie Klubu Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku				

	2) Stworzenie wolontariatu wśród seniorów „Senior seniorowi” realizowane we współpracy i samodzielnie przez gminę				
	3) Utworzenie Rady Seniorów				
	4) Wsparcie dla działających w Gminie stowarzyszeń oraz dla osób chętnych takowe stworzyć				
	5) Promowanie i wspieranie solidarności międzypokoleniowej				
	6) Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i sportowych dla każdej grupy wiekowej				
	7) Dalsze wspieranie działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej				
	8) Aktywne wykorzystanie bazy kulturalnej, w postaci 18 placówek świetlic wiejskich				
3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu	1) Likwidowanie barier architektonicznych infrastruktury drogowej i w budynkach użyteczności publicznej dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami				
	2) Aktywizacja społeczna osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami				
	3) Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach rozwoju usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych				
	4) Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie				
	5) Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym				
	6) Kontynuacja działań podejmowanych już przez Gminę w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym, w tym regularna aktualizacja dokumentów strategicznych takich jak m.in.: Strategia rozwiązywania problemów społecznych, Program Wspierania Rodziny, Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie				